

309212

ప్రచురించిన మొదటి పుస్తకం

VOL. 3.

జనవరి 1918 నం. ఆగస్టు నెల 17 వ తేది శనివారము

No 118

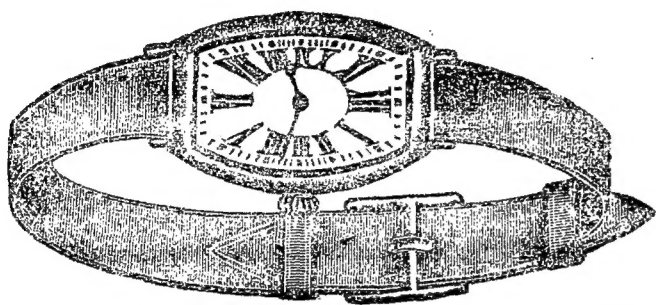
సంపుటము. 3

కాళియమ్మ కృష్ణామమ్మ సంపత్తుర శ్రావణమాస శుద్ధ దశమి.

సంచిక గం. 118

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను!

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే!

(1049)

గడియారములు పెక్కు రకములు మార్పిడి గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టియు సరియైన కాలమును చూపునట్టియు గడియారములను నష్టము చేయక గలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమున కుపయోగించు గడియారములు కలవు.

అందరి వద్దను దొరకగలవు.

విజయవాడ: జి. ఇ. సంపత్తుర శ్రీ అంబికొ, ఎన్. ప్లస్, మదరాసు.

తామర తైలము:— తామర, తీట, గజికి మంచిది.

నల్లి 1-కి 0-6-0. పోపులున్న ప్రత్యేకము.

రాజరాజి గుర్తుల తామరతైలము పూజనీయము. ముఖము చాల మంచి మందులతో తయారుచేయబడి ప్రఖ్యాతి గాంచినది. అనేక యేండ్లనుండి యిది తామర నాలుగైదు పావులు రాచివ గోడనే పోయిననది చేరువంది మామ ప్రాచీనము. కాన తామర తీట ఏనుగు గజ్జ మొదలగునవి గలవారందరు తామరతైలమును ఒకపాటి వాడి చూడ గోరెదము. రాచివ మంటయందడు. చక్కములు పెక్కుడు, పుండుపడదు.

అమృతాంజనము ది. 109 ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి - తే. 6 లంబు శ్రేణినిధి, మదరాసు.

Big Type Edition. Mysteries of Paris.

By Engenesne. (In 2 Volumes Re. 1.) G. W. M. Reynold's Big Type Edn.

Rs. A.	Rs. A.
Mary Price 8 vol. 5 0	Mary Stuart 2 vol. 1 4
Bronze Statue 4 " 2 0	May Middle 2 " 1 8
Soldier's Wife? " 1 4	Seamstress 2 " 1 0
Pope Joan in 3 " 1 12	Agnes in 9 " 6 0
Faust, A Romance, of 2 Vols.	1 8
Robert Macaire in 2 Vols.	1 0
Loes of the Harem in 4 Vols.	3 0
Secret Memoirs of a Clergyman's Daughter. In 4 Vols.	3 0
Canonbury House in 3 Vols.	2 4
Mysteries of the Court of London. In 17 Vols.	12 0
Mysteries of London. In 13 Vols.	7 0
Empress Eugenie's Boudoir in 3 Vols.	2 4
Pick Wick Abroad 3 Vols.	2 4

Postage extra in all cases. (536-279)

APPLY TO:—

Superior Watch Co.

Post Box No. 167 (A) Madras.

అమృతాంజనము

చక్కని దబ్బితో నూనె నీస 1-కి 0-6-0.

తలనొప్పిల మోపును.

చర్మపుంజనముల భారదోలును

వాచనపు పోపు పోపును.

నూనెలగురించి చూడవలె.

ప్రతియింటి నుండగలది.

కనకాంబికలచే హిందూ దేశమును

తయారుచేయుటకు మంచిమందు.

నిజేశములలో కూడ దీనిని వాడుచున్నారు

పంచభాషచీటి చాచికోనిన మోము గలదు.

అమృతాంజనము ది. 109 ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి - తే. 6 లంబు శ్రేణినిధి, మదరాసు.

The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL, SEXUAL AND NERVOUS TOO.

Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago U. S. A. (priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) sent all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the west and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested to the

free descriptive literature regarding this marvelous cure, especially mentioning the "Andhra Patrika" to the

Erectruss (A. P. DEPTT) Sole Agency for the East, Batala (Punjab) India.

What is a Myers Pump.

Read the following and you will know it.

Rev. A. F. A. Nendoeffer, Manager A. E. L. M. Training School, Rajamundry, writes on 24th April 1918:—

"I take great pleasure in referring to your Deep Well Force Pump, which has been placed on a 72 feet deep well in the A. E. L. M. School Compound.

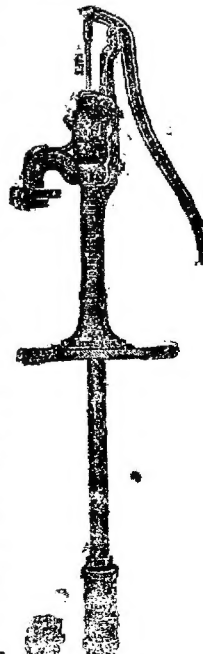
Nearly 300 students of our school have very freely used the pump for drinking, garden and other purposes, during the past year, the pump is as good to-day as it was on the day it was set (one year ago). It works very easily and has a beautiful flow of water. I like the make-up of your pump, it is neat and attractive. I sincerely thank you for having given us the fullest value our money.

Fresh Stock Just Arrived.

We also carry a large stock of Plows, Sugar-cane Crushers, Fertilizers for Sugar-cane and other Crops and all other agricultural implements.

Write at once for further particulars stating your requirements.

K. B. JOSHI & Co., 321, Hornby Road Fort, Bombay.

మద్రాసు రేజింటి:—మెహతా పురుషోత్తమ్మల్, శై నాబజారుకోడు, మద్రాసు.

రాజకీయ సంస్కరణములు.

(1)

ఆంధ్రనాయకుల యభిప్రాయములు.

ఆంధ్రనాయకాభిప్రాయ విమర్శనము

ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు:

ఆర్యా, చిత్తూరులో పార్లమెంటు అయ్యంగారాదిగా గల ప్రముఖ లోక ప్రకటనలు జూలై 26 వ తేదీన ప్రచురించయ్యింది. వారల్లో ప్రజాభివృద్ధి విమర్శించి, ఇద్దరి నామోదించి వీలుగాదనియు, కాంగ్రెసు-లీగు ప్రజాభివృద్ధి ప్రధానాంశముల నీచుని ప్రజాభివృద్ధి తేలియు సంగీకరింప వీలుగాదనియు నిర్ధారణ చేసి యున్నారు. వీరుబాదిన పదములు నిరాకరణపదమునకు ప్రత్యేకముయములే, ఈజిల్లాలోనివారగు దొరస్వామి అయ్యంగారు భిక్షాభిప్రాయ మిచ్చుటలో నాశ్వర్య మేమియులేదు. వీరు మనకు చిరపరిచులు, ఆంధ్రోద్యమ ప్రతిపక్షులు. వీరిక, భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రభివృద్ధిజననగుర్చి ఇండియాకుంటితోగూడ ప్రతివాదము జేయ వలసి యున్నది. వీరు స్వల్పమాన్యులలో ప్రజాభివృద్ధి సంగీకరింపు డని చిత్తూరు ప్రత్యేకమండల సభాగౌరవాధిపతిగా నుండి తమ యభిప్రాయమును వెల్లబెట్టిరి. ఈయభిప్రాయమును సరకు జేయక ఆజిల్లాసభవారు ఈప్రజాభివృద్ధిని బంధించుచు తీర్మానము గావించిరి.

గౌరవనీయులగు శివరావుగారు తమ యభిప్రాయమును జూలై 30 వ తేదీగల పత్రికలలో ప్రచురించయ్యింది. రాజప్రతినిధియు, ఇండియాకుంటియు కలిసి చాలాకాలము క్రమచడి వివేచనాకృతి గల వివేచనమును సృజించిరిని శివరావుగారు చెప్పినమాటకు గమనింపవలసి యున్నది. మాంటూగ్యూగారు కాంగ్రెసు-లీగు స్క్రీమునుగూర్చి చేసిన విమర్శనము వెల్లన శివరావుగారు విమర్శించి, ప్రత్యుత్తరములు సహేతుకముగావెల్లి, కాంగ్రెసు-లీగు స్క్రీమును సమర్థించి మాంటూగ్యూగా రేర్పరిచిన పరిత్రుకును తృటికరించిరి. మాంటూగ్యూప్రజాభివృద్ధిని కొన్నిమార్పు లామోదించుచు, అందులో నేర్పాటుగాబడిన ద్విభాషాయితీ రాష్ట్రప్రభుత్వము ప్రపంచమునందు అనన్యమనయు, సోస్యాస్పదమనియు, నాత్రచ్చిరిమరియు కొన్నికొన్ని సలహాలవలన అధికారవర్గము నిరంకుశాధికారము వృద్ధిజేసిన దని గుఱువుజేసిరి. దీర్ఘకాలవ్యాసము వ్రాసినను, నేర్పుతో మాంటూగ్యూప్రజాభివృద్ధిని ఖండించుచు, అందులో బహుముఖములు 20-8-17 తేదీ గల ఇండియాకుంటిగారి ప్రకటనలో నూచించిన ఆదర్శములేవియు కార్యరూపమును చాల్చులేదనియు పూర్తిగా మార్చివేసి దీని నామోదించుట సాధ్యముగాదనియు, కాంగ్రెసు-లీగుస్క్రీమునకు తాము విముఖులు కాలేమనియు, దాని నే బలపరిచెదమనియు వ్యభాషిప్రాయమును ప్రచురించిరి. వీరిట్టి తీర్మానమునకు వచ్చుట సంతోషదాయకము.

న్యాయపతి నుబ్బారావుప్రభృతులు:—ఇంతదనుకను ప్రత్యేకముగా తమ యభిప్రాయములు వెల్లపెస ఆంధ్రనాయకుల పేర్కొనియుంటిమి. ఆంధ్రజేతములో మితవాదులు వెక్కిరింపుతేరు. మితవాదనాయకులు దైర్యముచేసి ప్రత్యేకప్రకటనను గావించినందునకు సంతసింపవలెను. అజన మితవాదులు కొందఱు జూలయి 27 వ తేదీన ఒక ప్రకటన గావించిరి. 20-8-17 వ తేదీ గల ఇండియాకుంటిగారి ప్రకటనలో జేప్ప బడిన బాధ్యతాయితీ ప్రభుత్వముయొక్క స్థాపనమునకు నీప్రజాభివృద్ధి పునాదిగానుండిన ప్రభుత్వసోపానమని తాము సమ్మిట్టము, కాన దీనిని నిరాకరించుటకంటె, కొన్నిమార్పులు చేయించుట జ్ఞానమార్గమనియు, అజననాయకులు ప్రచురించిరి. వారు కోరిన మార్పులను నూచించిరి. ఈ ప్రకటనను బొంబాయి బెంగాలు, మితవాదుల ప్రకటన కన్నను, చింతామణిగారి ప్రకటనకన్నను మేలుగా నున్నది. ఈ యజనప్రకటనలో ఏనుగురు తెలుగువారి పేర్లు పొడగెట్టుచున్నవి. అందులో 4 గురు బ్రాహ్మణతలు; 3 గురు బ్రాహ్మణులు; వీరిలో మొక్కరు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి శిష్యులు. ఈ యేడుగురులో ఆంధ్రనాయకులని ప్రసిద్ధిగన్న వారెవరునో లేదు. కాని 29 వ జూలయి పత్రికలో నీప్రకటన నామోదించువారని కొందరి పేర్లు ప్రకటించబడియున్నవి. అదివరకు తమ యభిప్రాయముల స్వతంత్రించి తెలుపనట్టి న్యాయపతి నుబ్బారావు గారు, బోలవరం జమిందారుగారు, రావుబహద్దూరు పి. ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యంగారు, ఎన్. వి. నరసింహారావుగారు, తెనాలిచెమిటిగంటి సుబ్రహ్మణ్యంగారు కలరు. అఖరున వీరిందరికి కరణ్యము దొరికినది. వీరితో బాటు లోగడ యభిప్రాయములు వెల్లపెస రామచంద్రరావు, ఆమంచర

కృష్ణారావు, కడపనుండి నరసింహాచార్యులు గారు గూడ ఈ ప్రకటనకు తమ సంగీకములు వెల్లపెస సంతసింపి వెల్లపె. మొదటి వాద్యము జేరుటలో నాశ్వర్య మేమి? నరసింహాచార్యులుగారి విమర్శనబట్టి, వీరిందులో జేరని యెంచి యుంటిమి. ఈప్రకటనలో గోర బడిన మార్పులు స్వల్పములా? ములభముగా చేయదగినవా? తేలికగా ప్రభుత్వము వారామోదించదగినవా? ఈ సవరణలు చేసిన మాంటూగ్యూప్రజాభివృద్ధి మూలమూలములకు భంగము కలుగునా? ఈ ప్రశ్నలకు శ్వప్రకృతమైన జవాబు చెప్పువారు తనంతవరకు, సట్టి మార్పులు జరుగునని చుచు మొంచ గారు. ఇతరుల కట్టి విశ్వాసమును కలిగింపలేదు.

ఈ ప్రకటనలో నూచించిన మార్పులు కలుగు నను నాన ఇండియాప్రజలకు లేదు. నాయకులలో చాలమందికి లేదు. కేంద్రీయలో మాంటూగ్యూగా రిచ్చిన యుపన్యాసములో నీ ప్రజాభివృద్ధి నన్న నూచన లన్నియు చట్టములో జేరునని తమ కాళ లేదనిరి అనగా వారి ప్రజాభివృద్ధి కొంత భాగము తగ్గునని యర్థము. మనల పార్లమెంటులో భాషించుచు నై భాగమునే వెల్లడించిరి. అదియునుగాక తన ప్రజాభివృద్ధిమూలవీరముగా నన్న నూత్రిముల సంగీకరింపనివారు దానిని విమర్శించు నర్హులు గారని బాహులుగా తెలియబరచిరి. ఈ ప్రజాభివృద్ధిని ముఖ్యాంశములు నాలుగు. (1) పార్లమెంటు అధికారము తగ్గునకుట (2) ఇండియాప్రభుత్వములో బాధ్యతాయితీపరపాలనను ప్రతిష్ఠించుట సాధ్యమగుట (3) రాష్ట్రపరిపాలనములో, అనపాయకరము లగు స్వల్పకాఖిలలో స్వాతంత్ర్య మిచ్చుట (4) ప్రజాప్రతినిధులు గల కాననసభలైన వీరి యధికార ప్రాబల్యమును క్షింపకుట కొన్ని సంఘముల నిర్మాణము. అజన మితవాదుల ప్రకటననై నుదాహరించిన 2-వ, 3-వ, అంశములలో మార్పులు గోరుచున్నవి. ఇవి పడకు సాధ్యము గాను. మరియు మాంటూగ్యూగారికి జేరియాధికారము వెంపొందించు మార్పులుచేయు నట్లే శ్వము లేదనుటకు మరియొక కారణముగలదు. తమ ప్రజాభివృద్ధి సంగీకరించి యిప్పుడే బిల్లు తయారు చేయుచున్నారు. మరియు తాము నూచించిన కమిటీలను రెంటిని నియమించుట కుద్దేశించిరి. స్వాతంత్ర్యప్రజాతంత్రకాఖిల నిర్ణయము నిమిత్తమున, వోట్లీచ్చువారి యర్హతల నిర్ధారణనిమిత్తము కమిటీలు నేర్పాటుగావించిరి. ఈ సంగతుల యంతరార్థము గ్రహించినవారు వీరిలో మార్పులుగలగు నని నమ్ముట ఎట్టి? మరియు ప్రభువుల సభలో కర్ణకగారి ప్రజాభివృద్ధి, బ్రిటిషు దేశములోని కొన్ని సంఘములకు వాటి యభిప్రాయముకొరకై సంపాదిన దనియు, ఆ యభిప్రాయములకై నేచించుచుచున్న తెల్పియున్నారు. ఆసంగములకు రిఫర చేయు నావశ్యకత ఏమి? వారి యభిప్రాయములు భారతీయుల వెల్లు బాధించును? ఈ సంగతి తెలిసినప్పటినుండియు సరింత నిరాశ కలుగుచున్నది.

ఇండియా రాజకీయసంస్కరణల విషయములో నామకక పరిశేయనని మాంటూగ్యూ, కర్మి నుగా బుద్ధిప్ర: 1907-1908 సంవత్సరములలో మార్ల సంస్కరణముల సమయములో పికోలు గారీస్తాన మూగమించిరి. కర్మి నుగా బుద్ధిప్ర: వెట్టెంబరులో తమ విధానమును బయలుపెట్టిరి. సవంబరులో వచ్చిన మాంటూగ్యూగారు దాని నవలంబించిరి. ప్రజాభివృద్ధిలో నూచించిన కమిటీల నియమింపుదని కర్మి నుగారు సలహా చెప్పిరి. లండన్ బ్రెమ్ము సరే ననెను. మాంటూగ్యూగారు నియమించిరి. కనుక, కర్మి ను విధానమునకన్న వెక్కిడు సంస్కరణములు వావు. ప్రజాభివృద్ధిలో మార్పులు కలుగబోవు. వృద్ధనాయకులే నిరాకరణ వారు జుగా నుంట లేరు? దానికి కారణములు మూడు: భావము, భ్రాంతి, అవిశ్వాసము: అధికారవర్గమువారి పరిహాసమునకు పాత్రు లగుచు చున్న భావము. శిష్యస్మృతులవలని భయము: ఇంకా కొన్ని భయములు కలవు. అంగ్లేయు రాజ్యతంత్రజ్ఞులు చేసిన వాస్తవము లన్నియు నెరవేర్చు రన్న భ్రాంతి. ఇండియా ప్రజలయందు ప్రజాస్వామికప్రభుత్వమునందు గల యవిశ్వాసము. ఈ వృద్ధనాయకులు గోరు వానికంటె ప్రభుత్వమువారే గొప్పవరులు నిచ్చెదరు. మార్ల సంస్కరణములకు పూర్వము జరిగిన తిరుదివాపల్లి రాష్ట్రీయసభ తీర్మానములు దీనికి నిదర్శనములు.

ఇక్కాలమున నిరాకరణములవల ప్రయోజన మేమి యని ఎరకై నను ప్రశ్నింపవచ్చు. మాంటూగ్యూ

లిక మనకు శ్వప్రతిగోపన లేదని ప్రపంచమునకు వెల్లడి యగుట యే ఫలము. బ్రిటిషు రాజ్యతంత్రజ్ఞులు తమ వాగాదంబరములకు శ్వతీరేకముగా ఇండియా జేతమునకు స్వయంనిర్ణయాధికారము లేదన్నారని ప్రపంచము తెలిసికొ గొనుటయే ఫలము. మాంటూగ్యూప్రజాభివృద్ధి చట్టమై ఆచులులోనికి వచ్చిన అంగులకలగు చిత్తులకు, లాభవస్తువులకు ఇండియాను లుత్తరవాదులుగానుండుటయే ఫలము. సకాలములో చుత్తరమువారు తమ విధుల నిర్వర్తించిరిని ముందుతరములవారికి తెలిసి వారికి దై శ్వసాహసోత్సాహములు కలుగుటయే ఫలము. ఫలము నిచ్చువాడు, పరమభుగభునంద, గీతావాక్యానుసారముగా ఫలము సజ్జిపింపకయే, ఆంధ్రులు తమ విధిని నిర్వర్తించి యాప్రజాభివృద్ధి విరాకరీతుడు గాక! ఈ విధివెట్లు నిర్వహించిది అవసరాంధ్రసభ యజువు చేయును గాక!

గుంటూరు గొల్లపూడి - సీతారామశాస్త్రి. ఆగష్టు, 15

1286 సాందర్యవల్లి (సచిత్ర మాసపత్రిక.)

ప్రకాశకులు : గాడిచర్ల - రమాబాయి (హరిసర్వోత్తమరాయ సతి.)

ఇందు జ్ఞానబోధకము లగు అన్ని విషయములును వివరింతుము. అందరికి అర్థమగునట్లుగా వ్యాసములు వ్రాయించుచున్నాము. ఇంగ్లీషుభాషలో పిల్లలకు ప్రజాసామాన్యమునకు పనికివచ్చునట్లుగా ప్రకటితమగుచుండు పత్రికలలో సమానముగా దీనిని చేయదలచినాము. మొదటి సంచిక శ్రావణమాసము కడపటి శుక్రవారమున వెలువడును. చక్కని కాగితము. ముత్యాలవంటి అచ్చు. మనోహర మగు చిత్రపటములు. సులభ శైలి. సుప్రసిద్ధ లేఖకులు.

చందా సంచిక రు. 3-0-0; విడిపత్రిక 0-8-0. విలాసము : మేనేజరు, సాందర్యవల్లి, మద్రాసు.

మదరాసు అండుసదరక్షమరాటా రైల్వే కంపెని, లిమిటెడ్ 1287

(ఇంగ్లాండులో ఇంకాకొన్నట్లు చేయబడినది.)

1918 సం. ఆగష్టు 19 వ తేదీ సోమవారము నుండి ప్రతినాయంత్రము పొన్నేరినుండి పోవు లోకలు రైలుబండ్లు గుమ్మడిపూండ్లి కూడ పోవును. రాయపురమునుండి బయలుదేరు బండి గుమ్మడిపూండ్లి నేమను 19-10 గంటలకు చేరును. తిరుగు గుమ్మడిపూండ్లి నుండి బండి 19-30 గంటలకు బయలుదేరి రాయపురమునకు 21-10 గంటలకు చేరును.

బాలురే విరులు

Table with 2 columns: Ticket Type and Price. Rows include విజయనగరరాజుల కథలు (0-3-0), చిత్తూరురాజుల కథలు (0-4-0), దిల్లీ చక్రవర్తుల కథలు (0-4-0), గోల్కొండ నవాబుల కథలు (0-2-0).

ఈ చిత్రలచే మన బాలురు వీరు లగుదురు. 839 మానేజరు, కలాభివర్ధని, రాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు, గోదావరి జిల్లా.

స్వదేశ విస్కతులు

స్వదేశీయము రుచికరము బలకరము. ఆంధ్రదేశమున ఆంధ్రులకొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయబడినది. చక్కెరవి పాన 1-కి రు. 0-10-0 చప్పనివి పిల్లలకు రోగులకు పుష్కలమైనవి పాన 0-12-0 అల్లంవి పాన 1-కి 0-12-0 బాదంవి పాన 1-కి 0-14-0 వామ్మవి పాన 1-కి 0-10-0 మొదలి కావలయునని కోరినయెడల విడుదలములు కలిపి 1 పాన విస్కతులు రు. 1-3-0 లకు పి. పి. గా సంపాదకు. మొత్తముగా కొనువారికి మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. అరణా తపాలలిస్టను పంపినవానికి కాటలూగు పంపబడును.

స్వదేశ సామానుల అంగడి పెం. 25, రంగనాయకులకేట, నెల్లూరు.

చెన్నపురి శాసనసభ

నాల్గవదినచర్చ

ఫలాహారముపై పిదప 2,45 గంటలకు గవర్నరుగారి ఆధ్వర్యమున జరిగిన శాసనసభ సమావేశమయినది.

రాజదీక్షము.

హిందూదేశ రాజదీక్షను శాసనమయొక్క 7వ ఆర్డరు 4వ సెక్షను క్రింద యిర్పాదించిన అధికారములను 1918 సం. జూన్ 4వ తేదీ ఫోర్టు నెంట్లు బార్నింగ్టన్లో స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటితములైన కొన్ని మాత్రముల విషయములలో పన్ను చెల్లించువారు తమపన్నులను చెల్లించుటకై కొంతకాలము కాకముందు నది కొరతను కల్పించువారు తమ విచారణచేసి రెండునెలలు వ్యవధి సేసుకున్నట్లుగా, అందరి మాత్రములను పనలించు కలయినను నొకతీర్మానము గా. ఎస్. ఆర్. ఎమ్. అన్నామల చెట్టియ్యగారిచే ను ప పా దిం ప బ ది గాడ్డు ప్రభుత్వమువారిచే నామోదించబడి ప్రభుత్వమువారిచే సంగీకరింపబడినది.

16 వ తీర్మానము

హిందూదేశ రాజదీక్ష పన్ను శాసనమయొక్క 7వ ఆర్డరు 4వ సెక్షను క్రింద యిర్పాదించిన అధికారములను, 1918 సం. జూన్ 4-న తేదీ ఫోర్టు నెంట్లు బార్నింగ్టన్లో స్థానిక ప్రభుత్వమువారిచే ప్రకటితములైన మాత్రములలో, రెండు మాత్రముల క్రింద యిర్పాదించిన రెండు తీర్మానముల వ్యవధియును, ప్రాంతీకానుమనందున్న ప్రకారము, పన్ను చెల్లించువారు కొరతను దుర్లభతనములకు పామ్మచేయవలయు నని నొక తీర్మానమును గా. అన్నామల చెట్టియ్యగారిచే రుపపాదించిరి.

గా. ప్రభుత్వము గా నామోదించిరి.

గా. రాజగోపాలాచారియగారు ప్రభుత్వమువారి పక్షమున సమాధాన మొసగుచు తీర్మానములను చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి చేయి చేయి వీలులేదని సుదీనిరి.

గవర్నరుగారు యీ తీర్మానమును చెన్నపురి ప్రభుత్వమువారి సామాన్య శాసనసభలో నుపపాదించుచేసిన బాగుండు నని నూచించిరి. ఆ శాసనమునందలి మాత్రములు యిండియా గవర్నరు మెంటువారిచే సర్పరచబడినది గాన తా మేమియు చేయలేనని సుదీనిరి. తీర్మాన ముపసంహరింపబడినది.

17-వ తీర్మానము.

ప్రభుత్వమువారికి తెలియపరచుచు నుపసంహరింపబడినది.

18-వ తీర్మానము.

1918 సం. జూలై 2-వ తేదీ గవర్నరు మెంటు ఆర్డరు నెంబరు 2505 ను తిరిగి ఆలోచించవలయుననియు, ప్రభుత్వము వారికి గాని, రెవెన్యూ బోర్డువారికి గాని నిర్దేశములు చేయుటకు సలహా కమిటీల కధికార మీయవలయు ననియు, ముందు ఎట్టిచర్చను జరుపుటకు పూర్వము వారి నిర్ణయాలి ప్రాయములను గమనించి నిర్ణయించుటకు సానికాధికారులు గూడ సలహా కమిటీలలో సభ్యులుగా నుండవలయు ననియు నొక తీర్మానమును గా. కె. రామయ్యగారు రుపపాదించుచు యిట్లు చెప్పిరి. దానధర్మములు మొదలైన విషయములలో సలహాకమిటీలకు ఈ సలహాకమిటీ లేవు. పామ్మచేయవలయును. ఈ కమిటీలలో స్థానికాధికారులనుగా డిప్యూటీ తహశీల్దారులు మొదలైనవారు సభ్యులుగా నుండి మిక్కిలి యుపయోగ కరముగా నుండినది చెప్పెను.

గా. వి. కె. రామానుజాచార్యులు యీ తీర్మానము నామోదించిరి.

గా. కార్జ్యుగారు ప్రభుత్వపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

తీర్మానము వోటునకు వేయబడి యంగీకృతము కా లేదు.

ఇంటర్మీడియేటు తరగతి

“వెనీ డెన్సి కళాశాలయందును తదితర గవర్నరు మెంటు కళాశాలలందును ఇంటర్మీడియేటు తరగతి విద్యార్థుల సంఖ్య ముందు సంవత్సరమునందు రెట్టింపుచేయటకు తగు యోర్పాట్లు గావించవలయునని నొకతీర్మానమును, గా. యానూబహు శేషిగారు రుపపాదించుచు యిట్లు పక్షమొసగిరి. గతవత్సరము నాగ్నాలు పైకలు క్లాసులో 2411 విద్యార్థులు మాత్రము కృతార్థులై డిగ్రీ పొందినది. ఈ కృతార్థులైన విద్యార్థులందరినూ తిరుగుచున్నప్పుడు కళాశాలలో చేరుట కష్టము తరుండ యుండుటచే గాక స్థలములేమిలే కొంతవరకు విద్యార్థులు వికళాశాలలందు ప్రవేశించి ప్రవేశించి కడుబిడ్డల ముగా నున్నది.

గవర్నరు మెంటు కళాశాలలో అధికముగా మార్పులను చచ్చిన విద్యార్థులను మాత్రము చేర్చుకొని మిగిలినవారిని నిరాకరించుటనకు వారు తమజిల్లానందలి దూరస్థలములనుగూడ వెదలవలసివచ్చుచున్నది. ఇందుమూలమున వారికి వ్యయప్రయాసలు, ఆవాసోగ్యము మొదలైనవి సంభవించుచున్నవి. గవర్నరు మెంటు కళాశాల మొదలు కళాశాల గాఢన మెక్కుమంది విద్యార్థులందుచువుటకు నుతూపాలవడుచుండురు. గవర్నరు మెంటు కళాశాల మెక్కుమంది మొదలు విద్యార్థులనుగూడ తయారుచేయవలయును. ఇంకను ఎక్కువకళాశాల లభనర వ్యవధికిముగనున్నను ప్రస్తుత పరిస్థితులనుబట్టి నూతనకళాశాలల నిర్మించుటకు కడు దుర్లభతనమునను. నూతనకళాశాలల నిర్మించుటకు మానుగా ప్రస్తుత కళాశాలలందలి విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చించిన చాటును.

మిమనీ, ప్రయివేటు, కళాశాలలందలి సంఖ్యకంటె గూడ గవర్నరు మెంటు కళాశాలలందలి విద్యార్థుల సంఖ్య మిక్కిలి ఎక్కువగానుండుట కడువోచుచును. జూనియరు యంటర్మీడియేటు క్లాసులో పచ్చయప్ప కళాశాలయందు 248 ను క్లెస్సులు 161, కెస్సీ 108 విద్యార్థులుండగ వెనీ డెన్సి కళాశాలలో 98 మంది విద్యార్థులుమాత్రమే యుండుట మిక్కిలి వోచుచున్నది అంతయు. తదితరగవర్నరు మెంటు కళాశాలల సంఖ్య తలులన్నను, వెనీ డెన్సి కళాశాల సంఖ్య మాత్రము ప్రస్తుత మున్న దానికంటె రెండింత లధికముగ చేయవలయునని యు విశేష వ్యయములేకుండ యీ పని జరుగగలదనియు చెప్పిరి.

గా. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు తీర్మానము నామోదించిరి.

గా. జె. హెచ్. ప్లాటగారు ప్రభుత్వము పక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు ప్రస్తుత సంఖ్యను రెట్టింపుట చులకనగా దనియు ప్రతివత్సరమును విద్యార్థుల సంఖ్యను హెచ్చించుచునే యున్నారనియు చెప్పిరి. మరియు యీ సంవత్సరము నూతన కళాశాలలనుగూడ కొన్నింటిని నిర్మించితిమనియు, ప్రభుత్వము వారు విద్యావ్యాపనము గావించుటకు సర్వవిధముల యత్నించుచున్నారనియు యికముందుగూడ నట్లు చేయదలచిననియు చెప్పిరి.

గా. జి. రంగాచారియగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

గా. ప్రియోద్యోగగారుగూడ సంఖ్య హెచ్చించవలయునని చెప్పచు ప్లాటగారి యుపన్యాసమును విమర్శించిరి. తీర్మానము వోటునకు వేయబడి అంగీకృతము కా లేదు.

1918 సం. జూలై 18-వ తేదీ 245 నెంబరు గవర్నరు మెంటు ఆర్డరులో నూచించిన ప్రకారము ప్రస్తుతపు నీటి పన్నులను హెచ్చు చేయకూడదని నొక తీర్మానమును గా. కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు రుపపాదించుచు, ఆ ఆర్డరునివ యుమై గ్రామీణుల కవరికిని యింకను తెలియలేదనియు, అది అందరికిని తెలియటకు కొంతకాలము పట్టుననియు, గాన ఆరునెలలైనను వ్యవధియిచ్చవలయుననియు కోరిరి.

గా. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు బలపరచిరి. గా. కార్జ్యుగారు ప్రభుత్వమువారిపక్షమున ప్రత్యుత్తర మొసగుచు కె. ఆర్. వి. కృష్ణరావుగారు కొరతలుల పన్నును హెచ్చించకుండ యుండుటకు వీలులేదనియు, కొంతవ్యవధి కావలసినచో డిశంబరు 20 వ తేదీవరకు యిచ్చెద మనియు చెప్పిరి.

గా. కృష్ణరావుగారి మాటల నంగీకరించిరి.

“చెన్నపురి పట్టణమును అభివృద్ధి చేయటకును, పారిశుధ్యమును బాగుచేయటకును, చుట్టుప్రక్కల ఆరోగ్యమైన

గృహముల నిర్మించుటకును హెచ్. వి. లంకాష్ట్రుగారి రిపోర్టు నాలోచించుటకై కార్పొరేషను వెనీ డెంటు, ఇంజనీరు, సెయింజు యింజనీరులును, హార్బురు ట్రస్టు బోర్డు వెనీ డెంటును, కాంటిరి కమిషనరు, చీఫ్ ఇంజనీరు, చెంగల్పట్టు కలెక్టరు, కార్పొరేషనుచే ఎన్నికొనబడిన ఆరుగురు కమిషనరులును, హెల్త్ ఓఫీసు, ట్రాము టారు నూపరింపెండెంటు, రైల్వేకంపెనీ నూపరింపెండెంటు వీరితో నొక కమిటీ చేర్చుచు చుచు ప్రతి వేదపట్టణమునూడ కొన్ని కొన్ని మార్పులు చెంది అభివృద్ధి చెందుచున్నదనియు, ఇండియాలో చదురాను మూడవ ముఖ్య పట్టణమనియు, తదితర పట్టణములన్నియు అభివృద్ధి చెందుచుండ చెన్నపట్టణము వెనుకబడి యుండుట ప్రేమ సక్రమము కాదనియు, గాన తిరిగి కట్టు నిమిత్తము ప్రభుత్వమువారు కార్పొరేషనువారిని తదివయమై నాలోచించుచునె చెప్పవలెననియు చెప్పిరి.

గా. జి. రంగాచారియగారు తీర్మానము నామోదించిరి. ప్రభుత్వము పక్షమున గా. జి. రాజగోపాలాచారియగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు తాము కార్పొరేషనువారిని తదివయ స్పీడు తయారుచేయునని కొరతను వీలులేదనియు వలయుచో యీ సభలో జరిగిన తీర్మానపు చర్చను పంపెద మనియు సుదీనిరి.

తీర్మాన ముపసంహరించబడినది.

గా. కొమ్మరెడ్డి సూర్యనారాయణ మూర్తి నాయకుగారు యీ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి.

(ఎ) గంజాము, విశాఖపట్నము, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరుమండలములలో గల ధాన్యపు నిలువకు గురించి విచారించవలయుననియు.

(బి) ఒరిస్సా, బంగాళదేశములనుండి ధాన్యములను దిగుమతి చేయించుకొనుటకు రైల్వే సదుపాయము తీర్చరచవలయుననియు నొక తీర్మాన ముపపాదించిరి.

గా. జి. రంగాచారియగారు నామోదించిరి.

ప్రభుత్వము పక్షమున గా. కార్జ్యుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు రైల్వేసదుపాయములు గావించుటకు రైలుబండ్ల తక్కువయు కారణమనియు, అయినను రైల్వేకంపెనీవారికి వ్రాసి తగు సదుపాయములను సేర్పరచెదమనియు సుదీనిరి.

తీర్మాన ముపసంహరింపబడినది. పిమ్మట సభ ముగిసెను.

ప్రీతిలకు వరప్రసాదించి.

డాక్టరు జె. కె. రావుగారి - భౌతికసార.

ముతుకూల, ముతుబద్దము, కాలము శిష్యు ముతురక్తి.

(సావము, అపస్మాగము (మూర్చ) తప్పక నివారణ యగును.

వెల 30 మోతాదులు రు. 2.4.0 మాత్రము

(1209) పుణ్యంబిరి ఆ. శివయ్యగారు,

45, బిగ్ స్ట్రీట్, బ్రెస్లియన్, మద్రాసు.

ప్రకాశమానమగు బ్రూన్స్ టెక్నికల్ లు

ఒక బిల్డ్ ఒక బుడ్డి సిరా నిరాటంకముగ నగును చాల

తృప్తికరముగ నుండును ఒకమారు ఉపయోగించి జూచిన

ఇయ్యది బజారులో దొరకువారి కన్నటికంటె శ్రేష్టమైనది

మీకే తెలియును. ఉత్తర ప్రభుత్వ ప్రములన్నియు ఆంగ్లమున

(వాయవలయును. ధర:- బ్రూన్స్ టెక్నికల్ 144-కి 15 అణాలు కెపాల

నారి 0.4-0 వేరు. ఎట్టి సిరాబిల్డ్లు 144-కి 1.6-0 కెపాల

చార్జి వేరు. కలయువారిలు వ్రాసి కొనవచ్చును.

THE INDIAN INK MANUFACTURING CO,

(1212) 61, A Ice factory Lane, Calcutta.

జ్ఞాన భయము లేదు.

వైద్యరత్న మండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

జ్ఞాన జ్ఞాన

స వార తా మ ధ ము లు

నూ ముండు గడచిన యువతి పర్యవేక్షణగ ఇండియా, బర్మా, సింధ్, బెంగాలు, మద్రాసు, స్వదేశీ సంస్థానముల

యందును అనేక జ్ఞాన సోగలను కాపాడుట లోకవిదితును. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

జ్ఞాన సోక దు.

మోమాదిపానకము 6 టౌన్సుల బుడ్డి ౧-కి రు. ౧-౦-౦ | కేవల౧౦౦౦ 1 టౌన్సు బుడ్డి ౧-కి రు. ౦-౧-౦-౦

డిబ్బో 8 " " ౦-౧-౦-౦ | డిబ్బో 8 " " ౦-౧-౦-౦

పాత్రకొంగు పోస్టేజీ తలు.

కోరువారి మోచెడ్డ కాగితము గురితమును నుపయోగము.

తంత్ర నిలాసము:- “మండిట్” మదరాస్.

అయ్య రేవదాకరము, శివ, ఆచార్యస్వప్రసాద్, డి. జి. మదరాసు.

అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభ

నేడు గుంటూరులో సమావేశమగుట

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షక, అధ్యక్షకోసన్యాసములు

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని యువన్యాసము.

ఈనెల 17-వ తేదీని గుంటూరులో సమావేశమైన అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయమహాసభాహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు శ్రీయుత ఏకా లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి యువన్యాసమునుండి యీ క్రిందిభాగముల ముద్రించుచున్నాము.

ఆంధ్రజాతీయమండలి కలహింపజేయుచున్నామని మాతృజాతీయ రాధనమే ప్రధానమని యెన్నిపనులున్నను సరకుగొనక ఇచ్చటికి వచ్చిన మీకందరికి, గుంటూరుపండలప్రజల తరపున స్వాగత మొసంగుచున్నాను.

ప్రకృత కాలక్రమము నిమిష నిమిషమునకును మార్పు చెందుచున్నది. అనకొని మార్పులు ఎన్నియో జేయున కలుగుచున్నది. మనము వీనిని సాధనముతోపాటుచేత అత్యధిక యెంచుచున్న జేతము అధోగతిపాలగునని నాఅభిప్రాయము. కావున ప్రకృతము మనకు మాంటాగుమంత్రి చెప్పునట్లు ప్రభువు గార్లు ప్రసాదించిన సంస్కరణములను బాగుగాచర్చించి, మంచివిషయములున్న వానిని అంగీకరింపవలయును. కాంగ్రెసు-లీగులవారి సంస్కరణవిధానముల కనుభంగముననున్నను, ప్రజాశయములకు భంగముగనున్నను నూతనసంస్కరణములను నిరాకరింపవలయును.

ఆంగ్లజాతీ ప్రధానమంత్రి ఆమెరికా, ఇంగ్లండు, జేతములలోని రాజకీయతంత్రములు ప్రజాపరిపాలనము జేకాభ్యుదయమునకు ప్రధానసాధనమని ప్రకటించి ప్రకటించిన స్వయంనిర్ణయ మాత్రములు ప్రపంచమున కంతయు ననుకరించునని నాఅభిప్రాయము. ఇందువలన అవి మనకును వర్తించుననుటలో దోషమేమియు లేదు. ఈ ఇరువదనకతాబుముందు పాశ్చాత్యులు గొప్పగా తలంచుచున్న యీ స్వయంనిర్ణయ మాత్రములను అనేక శతాబ్దములక్రిందటనే మనపూర్వులు ప్రకటించియున్నారు. ఈ మాత్రమున కనుకరించని రాజ్యాంగసంస్కరణములు అప్పుటి కప్పుడు లాభకరములు గనుండునటుల తోచుచున్నను, కొంతకాలమునకు జేకాభివృద్ధికి చాల నుపద్రవములు గనుండునట్లు, కావున మనము మాంటాగుగారి సంస్కరణముల విషయము పరిశీలించునపుడు ఈ విషయమును మనస్సునందుంచుకొనవలయును. మన మీవిషయమును గమనించక ప్రవర్తించిన జేతము యొక్క భావిస్థితి కెంతయు ముప్పు తెచ్చినవారమగుదుము.

ఆంగ్లేయులు మనజేతమును పరిపాలించుటకు మొదలు పెట్టినదానిక, మనకు వారెన్నియోసారులు ఆంగ్లేయులను హైందవులను సరిసమానముగా జూచుచుందుమని వాదనములు చేసియున్నారు. అందువలన వారు అధికారకాఖిలలో ఆంగ్లేయుల కెంత అధికారగౌరవముల చూపుచున్నారో అంతయే మనయెడల సయితము ప్రవర్తించుట ముఖ్యతరము. తమ వాదనముల సత్యము కొనసాగించెద మనియు ప్రకటించియున్నారు. ఆంగ్లరాజనీతికొవిదులు అసహాయస్థితిలో నున్నపుడు హైందవులను అదిమధ్యంతరపీఠ మగు పరమాత్ముడు తమ పోషణలో నుంచెననియు, వారి పురోభివృద్ధికి తగినవిధమున సహాయము చేయుదుమనియు తమ గృహకృత్యములను అతినిపుణతతో చేసికొనుటకు వారికి తగిన అవకాశముల కల్పించుమనియు అందువలననే తమ స్వాధీనలాభమునకై మాత్రము అధికారమును తమ చేతులలో నుంచుకొంటి మనియు ప్రకటించుచున్నారు. కాదు ఈవాదనముల కార్యరూపమున బెట్టుట కప్పుడైన ప్రయత్నించి యున్నారా యనునది ఆలోచింపవలయును. కడచిన నూట ఇరువది సంవత్సరముల నుండి హిందూజాతీయ ఆంగ్లేయుల పరిపాలనము గమనించిన రాజప్రతినిధు లందఱు మనలాభమునకై జేతమును పాలించుచున్నామని చెప్పుచున్నారు. అయినను కర్ణున ప్రభువుగారు ఇతరులకన్నను ఆంగ్లపాలనాత్మకమున తేటతెల్లముగా చెప్పి, ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞుల వాదనములన్నియు,

భగ్నముకావించి, జేతమున ఆకాంతిని ప్రసరింపజేసి యున్నార. ఈమాటలలోని యధార్థములను మాంటాగుగారు తమ సంస్కరణ ప్రకాశికయందును, మొసపాటేమియూ యుద్ధరంగ చర్చను గురించి మాటలాడునపుడును వివరించి, భారతీయుల శ్రేయోదాయకమునకు తమ జేతపు రాజనీతిజ్ఞులు ప్రకటించిన వాదనముల కార్యరూపమున బెట్టుటకు ప్రకృత పరిపాలనా యంత్రము లాభము లేదని యున్నారు. లోకముయొక్క పాక్ష్యుల పొందుటకు ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞులు గొప్పగొప్ప వాదనములు చేయుట అలవాటు. వానిని కార్యరూపమున బెట్టుటకు మాత్రము ఎప్పుడును ఆలోచించినవారు కారు.

భారతీయులు జేతపరిపాలనానిర్వహణమునందు అనాదినుండి సమర్థులని వాసి కెక్కినవారు ప్రకృతపు అధికారుల నిరంకుశపరిపాలనములో నున్నను వారిసామర్థ్యములను అతినిపుణతతో జూపుటకు జంకకయున్నారు. ప్రకృతము నాగరక తాత్రపంచమున గొప్ప వారని పేరుగాంచిన పాశ్చాత్య ప్రభుత్వ యంత్రములను గాంచి న, రాజ్యాంగ తంత్రమునందు విదేశీయులు మనకన్న ఎన్నిరెట్లెక్కువగా వెనకబడియున్నారో తేటపడగలదు. కావున మన సామర్థ్యమును ద్రోసిపుచ్చుచు చెప్పుచున్నార. కాన మన ప్రజలచేతులలో పరిపాలనాధికారమును బెట్టుట మనసాలోచన విధి. వారెప్పుడు భారతీయుల తెలివి తేటల కనుగొన గలరు. అట్టి సామర్థ్యమును నూతనసంస్కరణములు మనయందు గలదని అంగీకరించినదా యని మనము వానిని పరిశీలించునపుడు శ్రద్ధతో చూడవలయును.

మాంటాగు మంత్రిగారు ప్రజాశయముల గనుకొనుటకు ప్రారంభించుటయు అనేక అసందర్భములు లోపములతో నుండియున్నది. ఈయధ్యయనములలో ఎంతయో శ్రమపడి మన జేతమునకు వచ్చుచున్న మాంటాగుగారు జేతమున కెంతయు లాభముచేయుదురని జేతీయులు తలంచినారు. ఇతరజేతములు తలంచినవి. కాని వారుప్రజలకు తృప్తికరముగా పనిచేసినారా అను నదిగొప్పప్రశ్న. జేతనాయకులగు లిలకు, గాంధీ, ముబ్రహ్మణ్యద్యులుగార్లు మనసిచ్చి మాటలాడియుండలేదు.

ప్రజాసంఘములవిజ్ఞప్తు లనేకముల అంగీకరింపలేదు. తత్కణస్వరాజ్యము భారతీయులకు ప్రసాదించవలయునని అభిప్రాయముగల నాయకులకు దర్శనమిచ్చినవారు కారు. జేతనాయకులలో ప్రముఖులు ను, నిర్బంధవాసమున నున్న వారును అగు మహామహా లి, మేకతాలీగార్లు వెంటనే విడుదల చేయగోరన ప్రజల మాటల కొనసాగించుటకు తమ చేతులలోనే అధికారమున్నను, నాయకుల విడుదల చేసినవారు కారు. అధికారులు తయారు చేయించిన మహజర్గులతో మాంటాగుగారు ప్రజాశయములను తృప్తిపరచు సంస్కరణముల ప్రసాదించుటకు వీలున్నదా? రాజ్యాంగ సంస్కరణముల గురించి చర్చించు సభలకైనను వచ్చి అచ్చటి ప్రజల అభిప్రాయమునైనను గనుగొనుటకు వారికి మన అధికారులు అనుజ్ఞ యిచ్చినవారు కారు. ప్రజలతో కలసిమెలసి వారి కష్టనిష్ఠురముల పరిశీలించుటకు సయితము మన మంత్రిగారికి అధికారులు సెలవు దయచేయించిన వారు కారు. అవి

యంతయు పోనిండు. మాంటాగుగారు ఇంగ్లాండునకు మరల వెళ్లినతదనంతరమైనను, భారతజేతనాయకులు అచ్చటికి వెళ్లి తమ యాశయముల ఆంగ్లప్రజలకు చెప్పుకొనటకైన అనుజ్ఞ యిచ్చినారా? నిడకోమనకర్ణమువారు మనల తిట్టుచున్నను వానిని సమర్థించుకొనుటకైనను మనకు శక్తి లేకయున్నది. ఇంగ్లాండునకు ప్రయాణమై వెళ్లుచున్న మనప్రతినిధుల మార్గమధ్యముననే వెడలబడిమి నాడు. న్యాయమును ప్రసాదించు ఏ న్యాయస్థానమువారైనను ఒక పక్షమువారి వాదము విని, తీర్పుచెప్పటగలదా? ఇట్టి అసంబద్ధతీర్పులవలన ముప్పదిమూడు

కోట్ల ప్రజలుగల ఈ జేతస్థితి యాలోచించుచు రెవరు? వారి గతిని లోకమున ఎవరికి చెప్పుకొనవలయును?

అది యంతయు పోనిండు. రాజ్యాంగసంస్కరణములు చర్చించుటకు అన్ని అవకాశము లిప్పుమని చెప్పిన మన అధికారుల వాదనములు ఏమైపోయినవి. సంస్కరణవిధానముల ననుకరించి యొక కాననమును పార్లమెంటులో మంత్రిగారు ప్రజాశయిజ్ఞులనున్నారని తెలియుచున్నది కావున ఇక మన మెంత యాందోళనము చేసిన లాభము లేదు.

ఇక సంస్కరణములు ఎట్టివో ఆలోచించుము. సామాజ్యకాననసభలో ప్రజలమాటకు వినుచు రుండరు. రెండవ సభానిర్వాణమువలన అధికారుల నిరంకుశము ఎక్కువ అగుటకు చాల వీలున్నది. ప్రజాప్రతినిధుల సభ విూద ఈ సభ అధికారము చెలాయించుటకు అనేక సదుపాయములు కల్పింపబడినవి.

రాష్ట్రీయప్రభుత్వవిషయ మాలోచించితిమా అధికారమంతయు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి చేతులలో నున్నది. కన్నులనీరు దుడుచుటకు కొన్ని కాఖిలు అధికారనియోజితమైన ప్రజానాయకుల కిచ్చి వారిని పరిపాలించ మనుచున్నారు. నియోజితఅనుభ్యోగులు వానిని సామర్థ్యముతో నిర్వహించకపోయిన అధికారము వారు తిరుగ గైకొందురు. కానన సభలో అధికారసభ్యసంఖ్య ఎక్కువగా నుంచినారు. కాని వారు చెప్పు ఏకాననమును గాని, తత్కణమే నిరాకరించుటకు గవర్నరుగారికి అనుజ్ఞ యిచ్చినారు.

బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు కాననసభలో ప్రజాప్రతినిధిసంఖ్య ఎక్కువగా నుండవలయును. కార్యనిర్వాహకవర్గము కాననసభకు లోబడియుండవలయును. అదాయత్యయముల ప్రజాప్రతినిధులే నిర్వహింపవలయును. ఈ విషయములు సంస్కరణప్రకాశికలో నున్నవాయని పరిశీలించిన అధికారులు మన కెంతవరకు అధికారములు ఇచ్చిరో తేటతెల్ల మగును.

మనము కోరు కోరికలు ప్రకృతినాజములు. వానిని అంగీకరించుటకు అధికారులు నిరాకరించుచున్నారు. మన సామర్థ్యముల కనుగొనుటకు అప్పుడప్పుడు పరిశీలు చేసి, అధికారులు మనకు వరములు ప్రసాదించురట. ఇతర జేతములలో అధికార వర్గములోని వారు స్వజేతీయు లైనయెడల, మనకు విజేతీయులు కావలసి వచ్చినది. మనజేతములోని యుద్యోగములకు ఇంగ్లాండునకు వెళ్లి పరిశీలలో కృతార్థులై రావలసి వచ్చినది.

కావున మనకు కావలసిన సంస్కరణములు ఇవియేనా? ఈ వరములవలన లోకములోని యే ప్రజయైన లాభము పొందునా? మత జాతి భేదములవలన మనకు తగిన బాధ్యతాయుతపాలనము పొందుటకు సంస్కరణములు అధికారులు ఈయజాలరట. ప్రభుమన కనడావిషయము ఆలోచించిన అచ్చటి ప్రజలు స్వరాజ్యమును వాంఛించుట కెంతటి ఆసక్తులతో తేటపడగలగు. అట్టివారికె ప్రజల యాందోళనమువలన స్వరాజ్య మీయబడినది. కావున ఈకారణమును చూపుటవలన లాభము లేదు. స్వరాజ్యప్రసాదమువలన జాతిమతభేదములు అడుగంటగలవు. ఈకారణమునే రాబోవుసంధిసభలో చెప్పిన అచ్చటివారలు నక్కక యూగకుండునా? అందువలన ఈ సంస్కరణములు మనపురోభివృద్ధి కినుకుంటయైన లాభములేదు. రాజులు కమిటీవారు నూచించినవరములే మనకు రాబోవు సంస్కరణములని నా నిశ్చితాభిప్రాయము. ఈ సంస్కరణములవలని లాభములు చాల కాలము నుండి మనకు తెలియుచున్నవి. నాయకులు కొందరు వానిని అంగీకరింప మందురు. కాని కాంగ్రెసు-లీగుస్థితిలోని మాత్రములకు వ్యతిరేకముగా నుండు ఏ వరములును మనకు లాభములేదు.

ఆంధ్రరాష్ట్రీయులు

గత అయిదుసంవత్సరములనుండి మన మాందోళనము చేయుచున్న భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రీయుల విషయ మొక్కమాట చెప్పబోవుచున్నాను. మన మెంతయో కష్టపడి మాంటాగుగారికి మన కోరికలను తెలుపుకొంటిమి. కాని మంత్రిగారి నిర్ణయలో నిందువిషయ మొక్కమాటయైనవలేదు. ఇది యెంతయు విచారకరము. ప్రకృతస్థితిగతులనుబట్టి మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయ ప్రసాదించబడిన గాని, మనపురోభివృద్ధికి ఇనుమంతయైన వీలులేదు. కావున మనకోరికల తీర్పులో కొనసాగుటకు ఆందోళన చేయవలయును.

అధ్యక్షావగాహనము.

అనంత ఆంధ్రరాష్ట్రము మహాసభాధ్యక్షులగు శ్రీయుత శాసనసభాపతి శాశ్వతరావు పంతులుగారి యధ్యక్షతన నుండి యాక్రింది భాగములు ముద్రితములు.

బాధ్యతాయితీపాలనము.

ఈ ప్రతిభాభాగమును గ్రహించుటకు బాధ్యతాయితీ పాలనాభాగమును నిర్ణయించుట యవశ్యము. హిందూజాతీయ పాలనము 'నిరంకుశప్రభుత్వము' అని మోంపేగుగారు నిర్వచించిరి. నిరంకుశ ప్రభుత్వమును బాధ్యతాయితీ ప్రభుత్వముగా యక్షిణీయములతో మార్చుటకు మోంపేగు విధానము పూనుకొనినది. "బాధ్యతాయితీపాలనమునందు ప్రభుత్వ బాధ్యత నియోజకవర్గమునకును రెండవబాధ్యత కాననసభలకును" అని మోంపేగు గారు నిర్ణయించిరి. నిర్వచితమైన యీ బాధ్యతాభాగాలు కల్పించి యాపుటకై మోంపేగు గారు రాజ్యాంగనివేదికను ప్రచురించిరి. మోంపేగు గారి ప్రయత్నము విశ్వామిత్రస్వప్న, అభూతియు, అసహజము. కాని, భారతరాజ్యాంగపరిస్థితులందు చేవునకై నడ బాధ్యతాయితీ పాలనమును స్వలించుట సాధ్యముగాదు. మోర్లి-మింట్ సంగ్రహములు నిరంకుశపాలనమును ప్రాతినిధ్యపాలనముగ మార్చుటకు పూనుకొనినవి. ప్రాతినిధ్యపాలనమునందు నిరంకుశత్వము శిథిలము చేయబడినది. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము శిథిలమైన నిరంకుశత్వమును నిర్మూలము చేసి స్వపరిపాలనవిధానమును నిర్మించుకొనినది. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము కోరినది స్వపరిపాలనము. స్వపరిపాలననిర్మాణములు లోకమునందు రెండువిధములు: మంత్రివర్గము ప్రజాప్రతినిధులకును తమకాలమున నియోజకవర్గమునకును బాధ్యత వహించుట యొక విధము. ఇది ఇంగ్లాండునందును వలసరాజ్యములందును గలదు. తమ యనుభవమునందు గల బాధ్యతాయితీ స్వపరిపాలనవిధానమును స్థాపించుట మోంపేగుగారి సంకల్పము. రెండవ విధానమునందు మంత్రివర్గము ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రత్యక్షముగ బాధ్యత వహించవలసిన యుక్తిలేదు. ఈ విధానము ప్రత్యక్ష స్వపరిపాలన అని వాడుదురు. రాజ్యాధికారికి మంత్రివర్గమును నియమించుటకును తీసివేయటకును అధికారము గలదు. ఈ పద్ధతి యమెరికా నిర్వహించు జ్యూని రాజ్యములందు కలదు. ప్రజాధికారము సంపూర్ణముగ చెల్లెడిపోయిన అధ్యక్ష స్వపరిపాలనమును బోలిన పాలనమును స్థాపించుట దీని కాంగ్రెసు-లీగు విధానము కోరుతున్నది. నిరంకుశపాలనకంటె మున్నంతటి అతను బాధ్యతాయితీ పాలనాభాగము దుర్బలము. బ్రిటీషు రాజ్యాంగవిధానము రెండు వందల యేండ్ల సంవత్సరములను వర్తమానరూపమును దాల్చినది. ఈ రూపరేఖలను అనుభవము సాధనము గారి కాననము సాధనము గాదు.

భారతరాజ్యాంగ మపూర్వము

భారతరాజ్యాంగనిర్మాణమును కాననరూపమున నిర్మించుచున్న ప్రచురణాభాగము ననుసరించి నిర్మించుట యుక్తము. బ్రిటీషు రాజ్యాంగము నందుకురె రెండు కక్షలు భారత రాజ్యాంగవిధానమునం జెప్పవలె దేశభక్తిదయమున నాచర్యము. ఒకవేళ నేర్పడిన అధికారాన్ని అసాధికారము చేర్చుదును. అధికారాధికారకీలకు సంరంభమేర్పడుట ను పరిపాలనమునకును స్వపరిపాలనమునకును మార్గ ప్రతిపాలము. అధికారకక్షకు ప్రస్తుతము రాజ్యకార్య నిర్వహణాధికారము సంపూర్ణముగ గలదు. మోంపేగుగారి విధాన మధికారవర్గాధికారమును సుస్థిరముగ స్థాపించుచున్నది. కాననసభలయందు ప్రజాధికారప్రాబల్యమును కార్యనిర్వాహకసంఘమును నిరంకుశాధికారప్రాబల్యమును బాధ్యతాపాలనమునకు సరళమార్గము గాదు. మోంపేగు గారు తమ విధాన మపూర్వమనియు పాలక పాలకుల సహకారమునల సాధ్యము గానననయు నిర్దేశించిరి బాధ్యతాయితీపాలనమునకు ప్రాణము స్వపరిపాలనము, స్వపరిపాలనాసాధితమైన బాధ్యతాయితీపాలనములోకమునం దే జీవమునకు లేదు. స్వదేశీకవరములందు విదేశాధికారనియంత్రణ మున్నంతటి అతను కొంతకాలమును స్వపరిపాలనవిధానము సాధ్యము గాని బాధ్యతాయితీపాలనము సాధ్యము గాదు. భారత రాజ్యప్రభుత్వమును భారతీయులు క్రిందను బ్రిటీషుప్రజలు పైను వహించునపు డేదీని బాధ్యతాయితీపాలన చీజము పికపికం గలదు. దురూహ్యముగ మున్నది. ఒక యంగమును రెండు బలములు రెండు వైపుల పుష్కలము కలగజేయును సహజముగ కలుగును. అంగవైకల్యము కాక వివాదాలు సంఘటించు కలగవచ్చును. వివాదము కలగకపోయినను బలము గలవైపున కింగ మీద్యుబడును.

ప్రజాధికారమునకును అధికారవర్గాధికారమునకును నడుమ స్థాపితమైన బాధ్యతాయితీ నిర్మాణము మహాబలము గల యధికారపక్షమును చేరు నది లోకానుభవమును భారతీయుల రాజ్యవ్యవహారానుభవమును బోధించుచున్నది. మోంపేగు గారి వలంబించిన మూలధర్మమే వారి సంకల్పములకు ప్రతిపాలముగ నున్నది.

రాజ్యాంగ సంస్కరణనివేదిక

రాజ్యాంగ సంస్కరణనివేదికయందలి పూర్వ భాగములో వర్తమానరాజ్యాంగపరిస్థితులను ఉత్తర భాగములో సంస్కరణసాధనములను తెలుపబడినది. రెండు భాగములు అనుపరస్పరవిరుద్ధము లైన స్వాతంత్ర్య నిరంకుశాధికార భాగములు గలిగియున్నవి:

"భరతఖండము ఉదారతరమైన పరిపాలనమునకును విశ్వాసమునకును పాత్రకను బడసినది."

"అంగ్లేయు ఆమెరికను రాజనీతిజ్ఞుల స్వయంనిర్ధారణ సిద్ధాంతము భారతరాజ్యాంగాభిప్రాయములకు ద్వేషము కలిగించి స్వపరిపాలనాభిప్రాయమునకు బలవైతన్యములు కలిగించినది."

"ప్రస్తుతపాలనమునందు పూర్వపు సర్వధానము గాని వివేకవిధానము గాని లేదు."

పై భాగములందు మూలమైన సంస్కరణావశ్యకత ఫలము నందలేదు.

భారత రాజ్యాంగ మంత్రి-మంత్రిసభ

"హిందూజాతీ ప్రభుత్వమునందును రాష్ట్రములందును స్థానిక సంస్థాపనలందును మూలము లైన మార్పులు కార్యరూపమును దాల్చిన కొలది ఆ పరిపాలనములమీద భారత రాజ్యాంగమంత్రియు పార్లమెంటును తమ నియంత్రణాధికారమును శిథిలము చేయవలయును."

భరతఖండమునందు స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకు మంత్రికిని మంత్రిసభకును స్వదేశీ రాజ్యాంగములమీద గల నియంత్రణాధికార మంతయు తగ్గవలయును. విదేశాంగ మంత్రికి గల యధికారము భారత రాజ్యాంగ మంత్రికి కలగవలయును. హిందూజాతీయమంత్రి పరిపాలనమును నిర్ణయించుట యందు విశేషాధికారము కలదు. మంత్రికి కాననముల నామోదించుట పన్నులను విధించుట ఆదాయ వ్యయములను నిర్ణయించుట ఉన్నతాధికారములను నియమించుట అప్పులు చేయుట యిచ్చుట కవుల్ల నిచ్చుట మొదలగు వశేషవిషయములందు విశేషమైన యధికారము గలదు. ఈ యభిప్రాయము నిర్ధారణమునం దున్నను వాడుకయందు హిందూజాతీ ప్రభుత్వమే విశేషాధికారము కలిగియున్నది. హిందూజాతీయమంత్రి పార్లమెంటునకును బ్రిటీషు ప్రజలకును బాధ్యత గాని భారతీయులకు బాధ్యత గాదు. బ్రిటీషు ప్రజలకును భారతీయులకును బాధ్యత పారస్పరము కాకకవిషయములందు సంఘర్షణ మేర్పడునపుడు మంత్రి బ్రిటీషు ప్రజాపక్షము వలంబించుట సహజము. సంఘర్షణ యుద్ధాంతరము వర్ధిల్లు ననుటకు సూచనలు గలవు. యూరపీయులు వాణిజ్య పరిమాభివృద్ధికై మంత్రి ప్రాపును పడయగలరు. పైని ఖల చేతనములను వృద్ధిచేయుటకై భారత ప్రభుత్వము మూడు నెలలు మంత్రియునును తీసివేయుండ వలసివచ్చినది. మంత్రి యధికారమును భారత ప్రభుత్వాధీనము చేసిన, అధికారము ప్రజానియంత్రణము లేని పాలకవర్గమున కధీనమై నిరంకుశాధికారమునకు లోడ్డును. మంత్రియధికారమును విమర్శించుటకు పార్లమెంటును మన జేశ్వరవరములందు పార్లమెంటు విశేషమైన బాధ్యతను కలగజేసికొనుట లేదని యనుభవములన తెలియుచున్నది. మోంపేగుగారును అంగీకరించిరి. ఈ దుర్గత తొలగింపుకై మంత్రియధికారమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వాధీనమును భారత ప్రభుత్వాధీనమును చేయుట యవశ్యము. సంస్కరణనిర్ధానమునం దీయవశ్యకత యంగీకృతమైనను ఇతరవిషయములకునె నీ యేర్పాటునకును భారతీయులు చిరకాలము శత్రుత్వమును పొందవలయు నని తెలుపబడినది. ఏ ప్రభుత్వమైనను పైని నిరంకుశాధికారమునకు లోబడి క్రింది ప్రజలకు బాధ్యతను వహించజాలదు. విశేషాధికారము మంత్రి స్వాధీనమునం దుండు సంతకమును భారతీయు ప్రతినిధులు మంత్రిసభయందే కాక పార్లమెంటునందుకూడ నుండుట యవశ్య మగుచున్నది. పార్లమెంటు ప్రాతినిధ్యమును కాంగ్రెసు - లీగులు కోరలేదు. మోంపేగు విధానము తలపెట్టి లేదు. నియంత్రణాధికారము మంత్రియధీనమునం దుండగ రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనము దుర్బలము. రాష్ట్రములందు సంపూర్ణ స్వపరిపాలనమును స్థాపించుటకున మంత్రి యధికారము కొంత శిథిలము కాగలదు.

మంత్రి వేతనమును బ్రిటీషు రాజ్యాధిపాలును భరింపవలయునని కాంగ్రెసు - లీగులు కోరిన సంస్కరణమును మోంపేగుగారి రంగీకరించిరి. మంత్రిసభను తీసివేయవలయు నని జాతీయమహాసభ పుట్టిననాటినుండియు తీర్మానములు చేయుచున్నను మోంపేగు గారు సభను సంస్కరించుట కొక యుపసంఘము నేర్పాటు చేయవలయునని నిర్ణయించిరి. రాజ్యాంగసంబంధమైన సభావ్యయమును బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును భగవద్రసంబంధమైన వ్యయమును భారత ప్రభుత్వమును ఏలిధమున భరింపవలయునో యీ యుపసంఘము నిర్ణయింపవలయు నని నిర్దేశింపబడినది. ఉపసంఘము మంత్రిసభ నేరీతిని సంస్కరించినను మంత్రిసభయందు సగముమంది యైనను భారతీయసభ్యులు అందుకు వారి స్వత్యంతక్షణమున కవశ్యము. ఉపసంఘములు సామాన్యముగ నిరుపయోగములైనను పార్లమెంటునం దుపసంఘము నేర్పడుటకు చేసిన విధానము ప్రయోజనకరము. వర్తమానకాలమున పార్లమెంటునకు హిందూజేశ్వరవరములం దభివృద్ధియు ననుభవమును లేదని ఆదాయవ్యయపట్టిక చర్చలనల విదితమగుచున్నది. భారతీయవ్యవహారములు పార్లమెంటు నాకర్షించుటకు భారతీయప్రతినిధులు పార్లమెంటునం దుండుట యవశ్యము.

భారత ప్రభుత్వము

"సత్పరిపాలనమునకును శాంతినిరక్షణమునకును సహాహితార్థికపాలనమునకును బాధ్యత వహించుట కవశ్య మని ఇండియా ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన సకలవిషయములందును ఆ ప్రభుత్వమునకు నిర్వహణాధికార ముండవలయును."

ఇండియా ప్రభుత్వము నిరంకుశతలము కలిగియుండవలయునని సంస్కరణవిధానము ప్రతిపాదించుచున్నది. నిరంకుశాధికార నిరంక్షణమునకై సంస్కరణ విధానమునందు కల్పించిన ప్రతిక్రియలు బాధ్యతాభావనీతిని స్థాపించుచున్నవి గాని బాధ్యతాదేశము స్థాపించుట లేదు. మహాకాననసభ (ఎస్సెంట్) యందు ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్య హెచ్చింపబడినది. ఈసంస్కరణప్రయోజనమును నిష్ఫలము చేయుటకును అధికార బలసంరక్షణమునకును

"అధికారబలకసంరక్షణ స్థిరీకరణము అవశ్యమైనది. ఇండియా ప్రభుత్వము కోరిన కాననములను సకలసంబంధములందును నిర్మించుటకుగాను హిందూజేశ రాజ్యాంగమునకు పరిపాటి యైన యధికారసభ్యుల బలసంరక్షణపద్ధతి నవలంబించవలయునని మనస్ఫూర్తిగ నిశ్చయించితిమి." అని గ్రంథము చేయపుచున్నది. మనస్ఫూర్తిగ నిశ్చయించిన నిరంకుశ విధానమున కెన్ని మెలకుంగు ప్రాతిపదికలు పూనినను అది ప్రజాధికార వ్యాప్తమునకు సాధనము గాదు. ఈ విధానము మూడుగారు మొదలగు సభికారకర్తలు నిశ్చయించినది గాని ప్రజానాయకులు నిశ్చయించినది కాదు.

రాజ్య సభ

అధికార బలసంరక్షణమునకు ఇదివరకు హిందూజేశ రాజ్యాంగమునందు లేని రాజ్యసభ (ప్రీట్ కాన్సిల్) స్థాపనము నిర్ణయించబడినది. రాజ్యసభయందు ద్వికారసభ్యుల సంఖ్య యధికముగ నుండును. ప్రజానియంత్రణమైనను చృద్ధరాజనీతిజ్ఞుల యొక్కయు రాజ్యనేరకులయొక్కయు ననుభవమును దగ్గము కలిగి యుండవలయును. సభ్యుల గుణగణములను సభాసమేతుడైన గవర్నరు జనరలు నిర్ణయింపవలయును. రాజ్య సభయందు స్వదేశీ సంస్థానాధీశ్వరులు సభ్యులుగ నుండవచ్చును. కాననమహాసభకు కాలపరిమితి మూడేండ్లును రాజ్యసభకు కాలపరిమితి యయిదేండ్లును తిగ్గయింపబడినది. వైలక్ష్యములు గల రాజ్యసభ ఇండియా ప్రభుత్వపు నిరంకుశాధికారమును సుస్థిరముగ స్థాపించును.

"ముఖ్యవిషయములందును కాననవిమర్శనమునందును రాజ్యసభ సంపూర్ణ కానననిర్మాణాధికారమును కలిగియుండును." అని నివేదికయందు తెలుపబడినది. గవర్నరు జనరలు ప్రపత్రముతో కాననమహాసభ నిరాకరించిన కాననమును కానించుటకును కానించిన కాననమును సరళించుటకును నిరాకరించుటకును రాజ్యసభకు సంపూర్ణాధికారము గలదు. శాంతినిరక్షణమునకును సత్పరిపాలనమునకును అవశ్యమని సభాసమేతుడైన గవర్నరు జనరలు తలచినపుడు రాజ్యసభ మాత్రము సమాజేశమై కాననమును నిర్మించి కాననమహాసభకు తెలిపిన మాత్రమున ఆది కాననము కాంగలదు. సత్పరిపాలనావసరములను రక్షణావసరములను నిర్ణయించుట కధికారము గవర్నరు జనరలునకు గలదు. ప్రజాప్రతినిధుల కానననిర్మాణాధికారమును నిర్వీర్యము చేయుటకును అధికారుల కానననిర్మాణాధికారమును బలపరుచుటకును ఏర్పడిన రాజ్యసభ రాజ్యాంగవిధానమును వెనుకకు నడపును గాని

జనరల్ ఫాక్స్ తీర్మానము.

లండను, ఆగస్టు 15:—నేటిరాత్రి జనరల్ ఫాక్స్ ముందే రూటరు విలేజ్ లో యిట్లు తలచిచెప్పెను:—జనరల్ ఫాక్స్ బర్మగురు ఫాక్స్ సేనాని యుద్ధతంత్రమును గూర్చి లేఖకులకు ఇట్లు తెలిపెను:—చతుర్థ బ్రిటిష్ దళమును, ప్రథమ పరామనము ఏకకాలమున అమీన్ గుండ్లలో రోడ్డున ముట్టడించు నట్లు నిర్ణయింపబడెను. నిర్ణీతమైనకాలమునకు తృప్తి పరామన సేన వచ్చి రోయి మార్గమున యుద్ధము సజ్జాపై నున్నది నిర్ణయింపబడెను. మనము శత్రువుల చుట్టును మూగు ఆవృత శత్రువులకు కలుగకనే వారు వెనుకకు పోవలసినవారు. అమీన్ గుండ్లను ఆయుధమునదికిని నడుమను వారిని వెనుకకు పాఠశాలలుటయే మన ముఖ్యతీర్మానము. 10వ తేదీ ప్రాతఃకాలము జనరల్ ఫాక్స్ బర్మగురు ప్రతిభుటనామధ్యము లేఖన యొక జర్మను పంక్తిని ముట్టడించిరి. మాంటిడైయరు ఎస్టేన విల్లగ్నస్థానములను వదలివేయుటకు సిద్ధముగనుండిరి. హంబర్ట్ గారు మొదట ననుకొనినదానికంటె తక్కువ ప్రతిభుటనముండగ రోయి మార్గమున ముందును సాగి 11-వ తేదీ నాటికి తమ ఎడమదళమును శత్రువుల చుట్టును పెట్టిరి. ఇందులకు పంక్తి ఈ కాన్స్టాబులు ముగ నం దుటకుబదులు తూర్పుముఖముగ నేర్పడెను. ఇందులకు యుద్ధమునందు తిరుసోరుంగము నందు ముఖ్యస్థానములు కళయ్యెను జర్మను సేనలు క్రొత్త తిరుసోరుం కొండల పంక్తికి తేటదినవి. తిరుయ్యద్ధము జరుగనిది ఇది లొంగవు.

ఆంగ్లరంగము.

లండను, ఆగస్టు 15:—నేటిరాత్రి జనరల్ ఫాక్స్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:—కనెడియనులు కామెరికావర్తిల్లరన్న గ్రామముల నాక్రమించుకొనిరి. మేమును ప్రయత్నము ఆగ్నేయముఖముగ పురోగమమునలిపి రెండుయుద్ధములందును ఆ సేనలను పైదీలకు పట్టుకొంటిమి. అట్లున్నట్లు ఉత్తరమున భాన పేరుదళములు పగలంతయు శత్రువులతో అనేక స్థానములందు స్థానిక సమరములను జరిపెను. వాన్ బెర్గ్ ను స్థానమునొద్దను మన పేరుదళమువారు యుద్ధమునలిపి గ్రామమునకు నైర్వతి భాగమున పురోగమమునలిపి పైదీలనుపట్టుకొనిరి. లోకనకు వాయవ్యమునకు జయప్రదముగ ముట్టడిసలిపి శత్రువులకు నష్టముగలిగించితిమి. కమ్మెర్-ఈ ప్రాంతమునందు ఫిరంగి యుద్ధముజరిగెను.

విమానయుద్ధము

విమానయుద్ధమును గూర్చి జనరల్ ఫాక్స్ గారిట్లు ప్రకటించిరి:—శత్రువుల విమానకార్యములు తగ్గినవి. వెరోను వైసను. ఆయిన్స్ లా ఏంజల్ యుద్ధోద్యమకార్యముమీదను బ్రూజను నాకానిర్యాణకాలమీదను 22 బిన్నుల బాంబులను వేసితిమి. 22 శత్రువిమానములను నేల గూర్చి 6 విమానములను నిమగ్నముగ పడవేసితిమి. 15 బ్రిటిష్ విమానములు కనబడుటలేదు. మన రాత్రివిమానములు కొన్ని పంతుల మీదను వెరోను, జోజీ, కాంప్రే రైజుమార్గములమీదను 80 టన్నుల బాంబులను వేసి 1 శత్రు రాత్రివిమానమును చుండుచుండ నేలకూర్చెను. ఒక బ్రిటిష్ విమానము కనబడుటలేదు.

జర్మను సేనాధిపతుల మార్పు.

లండను, ఆగస్టు 16:—పరామరంగమునండి రూటరు విలేజ్ లోనిట్లడిన మిట్లు తలచిచెప్పెను:—జర్మను ప్రజలకు నమ్మతికరముగ నుండుటకు నష్టకరములగు మార్పులనేకములు చేయబడెను. ముంపెనునందు జనరల్ గార్డె నెదిరించుచున్న వాక్ ముద్రా అనునదికి బదులువాక్ చార్జ్ విట్లు అనునదిని నియమించిరి. సోమరంగమునను, లాస్ గ్నీ తిరుసోరుం కొండల యొద్దను గల మార్బ్ లు ద్వితీయసేనను, వాక్ మ్యూజియరు 18 వ సేనను గలిపి ఆ సేనకు వాక్ బోచాక్ అనునదిని ప్రత్యేకాధిపతిగ నియమించిరి. మార్చి 13-వ తేదీని జనరల్ మాన్స్టెగారి ముట్టడి యుద్ధమునందు జర్మను సేనను తప్పించినందులకు వాక్ బోచాక్ ప్రశంసించబడెను. గత ఆగ్లో బరున మార్క్స్ గుండ్ల యుద్ధమునను మార్బ్ యుద్ధమున ఈ సుల త్వరమునను గలిగినట్టి అపజయముల వంటి అపజయములకు అతడు బాధ్యుని వహించును. సోమరంగమున నడుమను గలుగకున్న మహాపజయమును భరించుట అతని ప్రస్తుతకార్యము. ఈ అపజయము త్వరలో గలుగునని జర్మను సేనాధిపతులు తలంచుచున్నారు.

గ్రామములు వశమగుట.

లండను, ఆగస్టు 15:—నేటిరాత్రి పరామరంగము ప్రకటించిరి:—ఒక స్థానిక యుద్ధములను మెట్లు అయిను నదులకు నడుమను ఆవృతమున మై యున్న మాసిఫ్ అను స్థానమునందు పురోగమము సలిపితిమి. రొన్ బోర్డుకు వాయవ్యమున అటాచి, మానోలిత్ పొలములను, కళపటము గొంటిమి. ఇవి కడుప్రత్యేకముగ కనీంపబడు చుండెను. పైదీల ననేకులను పట్టుకొంటిమి.

అమెరికా

ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారు.

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 15:—అంగ్ల మహా వాకాదళము నందలి అమెరికా కాఖ వాకలను బాధ్యతక్రవర్తి గారు తిలకించి పంపిన సందేశమునకు బదులు వ్రాయుచు ఉభయ వాకాదళ సహకారము జర్మనీదేశము నెదిరించు చున్న దేశముల వారికి చాల ననుకూలమని దాక్షిణ్య విల్సన్ గారు నుడిచిరి.

అమెరికాలో సేనలలో చేర్పులు.

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 15:—5-6-1918-వ తేదీకి 21-6 వచ్చిన ఏను యువకులందరిని సేనలో చేర్చవలెనని అమెరికా ప్రాంతము మార్షలు ఆజ్ఞాపించెను. వారు 150 వేల మంది యుండురు.

నైచిక బలభాసనము.

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 16:—18-25 చుట్టరయము వారిని సేనలో చేర్చుకొనుటకు నె నెలుసభలో కానము నుపపాదించుచు యుద్ధమున విజయమును బడయగలిగెనంత అమెరికా సేనను ప్రాప్తకు పంపుట అమెరికావారివిధి యని సేనాధిపతి జనరల్ మాన్స్ గారు నుడిచిరి. నైచిక సంఘాధ్యక్షుడు చేంబర్లెన్ గారు నుడిచిరి. రానున్న జూలై నెల నాటికి 30 లక్షలమంది అనగా 80 డివిజనులు ప్రాప్తయ్యే నుండవలెను. మరి 18 డివిజనుల పద్ధతినందుచుండవలెనని సంఘమువారు నిశ్చయించుచు వ్రాసిరి.

అమెరికను బలము - యుగము

వాషింగ్టను, ఆగస్టు 16:—చేకరుగారు నె నెలుసభలో ని మిలిటరీ కమిటీలో మూడుగురు ఇంగ్లీషుల పశ్చిమరంగము నకు అమెరికను సేనను కేంద్రీకరింపవలెనయే విల్సన్ గారి తంత్రమనిచెప్పిరి. ఇకముందు పశ్చిమరంగమున ఏనో యొక ఫలము గలుగునట్లు చేసి విజయమును బడవలెను. నె నెలుకమిటీ అధ్యక్షులకు చేంబర్లెన్ గారు విల్సన్ గారి తంత్రమును గూర్చి యిట్లు చెప్పిరి:—ప్రాప్తము కీటలము కేంద్రీకరింపవలె నను తంత్రమునండి మే మేమాత్రమును చరింపము.

జనరల్ మాన్స్ గారిట్లు చెప్పిరి:—మేము యుద్ధమున జయింపగలము గాని యొక కాలమునో అని మేము చేయు కార్యములకునే తెలియనగును. అక్కడ ఒక చిన్న సేన నుంచినచో జర్మనీతోటి యాటయందు పాగ్గాండుము. 40 లక్షల అమెరికను సేన ప్రాప్తమగును ఒక్క సేనాధిపతికింద నున్నచో మన కిట్లు మైసపోట జర్మను పంక్తిని ప్రవేశింపగలము.

ఈజిప్టు

పాలెస్టీనా రంగము.

లండను, ఆగస్టు 14:—పేలస్టీనా రంగమునండి యిట్లు ప్రకటించబడినది. 12-వ తేదీరాత్రిని మేము 10 మైళ్ల సేనాముఖమునందు జరుగలేని నెల్లకు రోడ్డుపై అనేక స్థానములందు ముట్టడులనునలిపి 200 మంది తురుష్కులను హరి మొనర్చి 17 మంది నైగులను, 15 మరఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి. 6-వ తేదీ యుద్ధమున విమానదళమువారును ఆస్ట్రేలియను పటాలములను అయ్యును రైల్వేస్టేషన్ మొదలను శత్రుస్థానములను ముట్టడించి ముఖ్యస్థానములపై బాంబులను వేసెను. ఒంటెలదళము అబ్బీ సేనలతో గలిసి ముదవార రైలు స్టేషనును వశపముకొని 35 మంది శత్రువులను హరి మొనర్చి 126 మంది పైదీలను 2 ఫిరంగులను పట్టుకొంటిమి.

ఇటలీ

ఇటలీ నా రొక స్థానము నాక్రమించుట
లండను, ఆగస్టు 15:—రెస్సెలరి సేన పావురదని దాటి గ్రావెస్పాలో పాటికి నైర్వతినున్న చిన్న దీవిని 86 గురిని పట్టుకొనెనని ఇటలీ వారు తెలిపిరి.

రుష్యా

జకోస్లావకులపట్టి

జకో స్లావకులు విమరుసీలియందున్నారు. వారికి 30 టనే సహాయము లభింపవచ్చు వారు పూర్తిగా భేదించబడుచు రసి వ్లాదీస్టకునుండి ట్రెయ్యు పత్రికకు తలెవార్త వచ్చినది.

వెట్రోగ్రాదు సోవియట్లు.

లండను, ఆగస్టు 15:—ఈ సంఘముకు వెట్రోగ్రాదు నుండి క్రాస్నొలాటుకు మార్చిరి. రెడుగార్డులు వోమకొను చున్నందున వారిని వివారణ మొందించుటకు అన్నాతురులగు ప్రజలు సాయములై వెట్రోగ్రాదుమీదికి పోవుచున్నారని ప్రాథమికమునండి ట్రెయ్యుకు తలెవార్త వచ్చినది.

జర్మనీ

జర్మనీ ప్రజలభావము

లండను, ఆగస్టు 15:—జర్మను లోడిపోవు చున్నారని ప్రజలు భూమి పెట్టుచున్నారని పత్రికలు వ్రాయుచున్నవి. రైలు పరగణాలోని ప్రజలు దుష్టలభావులు కాగూడదని అధికారులు దీర్ఘ వ్యాసములను వ్రాయుచున్నారు.

లిక్వి విస్కీని నిరసించుట.

అమెర్షుడం, ఆగస్టు 15:—జర్మనీ ఉన్నత రాజ్యాంగ సభవారు బ్రెస్లిలిక్వి విస్కీని నిరసించుటకు కయజ రుగా రంగీకరించిరి. అతని సభ్యుల రద్దుచేయబడినదని తెల్లను నుండి అధికారులు తలెవార్త నంపిరి.

నాకాదళచంద్రు.

వై ను అడ్మింట్లు వాను బెహన్ గారిని వానుకావతే గారి స్థానమున నాకాదళచంద్రుగా నియమించి రసి నెన్నకు జయింతుపత్రిక వ్రాసినది.

జర్మను ప్రముఖుల సమావేశము

కయజు, కారలు చక్రవర్తి, బల్గేర్యా యువరాజు గాథను బోలండు రీజన్స్ సంఘసభ్యులును జర్మను ప్రధానమంత్రియును సేనా నాయకులును జర్మను ప్రధాన కవీరముక సమావేశమైరి. బోలండు విషయమును ఆస్ట్రియా బల్గేర్యా సేనలు ప్రాప్తరంగమున తోడ్పడు విషయమును పరిష్కరింపబడును.

పత్రికాభిప్రాయములు

ప్రాప్తరంగమున జర్మనులకు గొప్పవిజయము కలిగిన తప్ప కారలుచక్రవర్తి యున్నగువారి ఆలోచనలను ప్రయోజనములేదు. విప్లవీయజనులగు రాష్ట్రీయుల నధికముగ నిర్మించుట హానికరమేయగును. బెస్టులిట్ విప్లవ సంధి కేవలము నిరుపయోగమైనది. ఆ సంధికారి కెంకరో జర్మను వైనిట్లు బలియయ్యబడి రసి వర్తవ్యపత్రిక వ్రాసినది.

ఆస్ట్రియా

యుద్ధబోసను.

అమెర్షుడం, ఆగస్టు 15:—ఆస్ట్రియా ప్రభుత్వోద్యోగులు 2 లక్షలమంది 10-కి 50 వంతున పోసనును కోరిరి.

కలకత్తా రివరసు రేవెయ్యగుల సమ్మెకట్లు

కలకత్తా ఆగస్టు 16:—రివర సర్వేయకులకు వెనుక తీరము రు 700 అండును. దానిని రు 800 లు చేసిరి. సర్వేయరు లిపుడు రు 1000 ల నడిగిరి. నివపురము (నివపుర) ఇంజనీరింగు కళాశాలలో నధ్యసించినవారి నా పనులయందు నియోగించుటకు హోదా కమిషనులకు నిర్ణయించిరి.

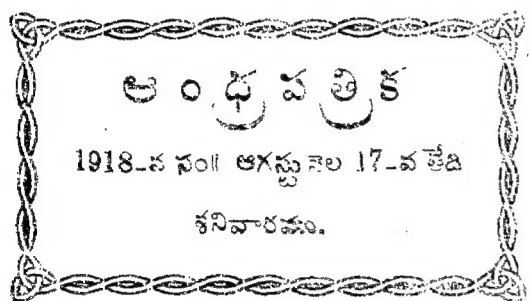
అసఫాల్ కేసు:—

అసఫాల్ కేసు:—బారెస్టరు అసఫాల్ పండిత నికారా కర్మగార్లవైని తేటదినకేసు ఢిల్లీలో ఈ నెల 15 వ తేదీని విచారణ చేయబడినది. ముద్రాయాలపక్షమున దేవారుగారు వాదించిరి. హిందూబాలికా ఉన్నతపాఠశాల నూపర్నంతుండును హోమురూలు లీగు వైసువెసిండ్లెంటు నకు రెనాన్సు కన్య ముద్రాయాలపక్షమున సాక్ష్యమిచ్చెను. జూను 16వ తేదీని జరిగినసభకు సభ్యులు కాని వారెవరును రాకుండునట్లు ప్రత్యేకముగా ఏర్పాటు చేయబడినది. ఆ సభకు నే నధ్యక్షుత వహించితిని. టీకెట్లు తీసికొనిరావలసిన అనిలిసెంటుమ్యుగా రినిగూడ ద్వారముకడ నిరోధించిరి. పిమ్మట వామెను గోనికరా నిచ్చిరి. అని ఆమె నుడివెను ఆమెను క్రానుపరీక్ష చేసిరి. దరఖాస్తులో అంగీకారనిరాకణములు సభ్యులను తొలగించుట మున్నగునవి కలవు. ప్రత్యేక సభలు పరనమందిరమున నే జరుపబడు ను గాని అనాడు సభ్యులసంఖ్య హెచ్చుటచే భర్తకాలలో జరుపబడెనని ఆమె నుడివెను. పండిత రామసూపు సీ. వి ఇ గారి కుమారుడు పండిత కివవారాయణ హస్కరుగారును భర్తకాల భర్తకర్తయు వ్యవస్థాపకుడు నగు ప్రజనోహన లాల్ గారును గూడ వాసభ ప్రత్యేకసభయని సాక్ష్యమిచ్చిరి.

ఆంధ్రవిద్యానిధి; విన్నపము.

ఆంధ్రులయందు విద్యావ్యాపనము త్వరితగతినయ్యవలయును. ఇంజనీరింగు వైద్యకళాశాలలందు విద్యార్థులకు ప్రవేశము దొరకుట మర్లభము. ప్రవేశము దొరకినవారికి పోషణము మర్లభము. ప్రస్తుతము ముగ్గురు విద్యార్థులు ప్రవేశమును పొంది పోషణకై అల్లాడుచున్నారు. విద్యాభిమానులు ఆంధ్రదేశభావిమానులు ప్రత్యేకము ఈ విద్యార్థులకు గాని ఆంధ్రవిద్యానిధిగాని సహాయము చేయుటకు ప్రార్థితులు. దానములందెల్ల విద్యాదాన ముత్తమదానము. సామ్య నిశ్చిందిరుసామాకు దంపవలయును.

ఆంధ్రవిద్యానిధి కార్యదర్శి,
7, తిరుకొండపేట, మద్రాసు.

అవసరాంధ్రరాష్ట్రీయసభ.

అవసరాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ శ్రీ కాశీవాసుని నానేర్వరరావుగారి అధ్యక్షత క్రింద గుంటూరు పురమున నేడు సమావేశమైనది. ప్రస్తుత సందిగ్ధతరుణమును బట్టి సభాప్రాముఖ్యము హెచ్చినది. భారతదేశమందంతటను జాతీయాభిప్రాయనినాదములు మారుమ్రోగుచు, ప్రజల సత్సాహప్రపూర్ణుల గావించుచున్నవి. వర్తమాన మహాసంగ్రామ మి నూతనశక్తులకు దోహదముసం గుచు ప్రపంచమున నెల్లడ నూతనాదర్శములను పరివ్యాప్తముచేయుచున్నది. అందుచే, ఆంగ్లరాజనీతిజ్ఞులు స్వయంవిగ్ధయ సూత్రానుగుణ్య మగు పాలనాయంత్రమును మన దేశమునకు ప్రపాదించుట ధర్మమని అంగీకరించి యుండిరి. ఈవరిసీతుల మూలకముగ మాంటాగూ మంత్రి ప్రతిపక్షమున దేశమునకు విచ్చేసి, తన విచిత్ర సంస్కరణ ప్రకటనను ప్రకటించెను. అంతిమకును భారతీయులయందు ప్రస్తుత మగుచున్న వికమిత్య మప్పటినుండియు విచ్చిన్నము కా జొట్టినది. దేశనాయకులయందు బలవత్తమముగ అభిప్రాయ భేదము లుద్భవించినవి; మితవాద, జాతీయవాదకక్షలు మరల దేశమున తలయెత్తినవి; సర్దిన్నా వాచా మున్నగు మితవాదులు జాతీయమహాసభను విస్మరించి, ప్రత్యేకసభను జరుపనున్నారు. జాతీయాభిప్రాయాన్ని ప్రతికూలు రగు అధికారాభిమానుల కిందువలన తగిన సమయము లభించుటచే, ప్రభుత్వ కక్షనశాసన ప్రయోగము భయంకర రూపము దాల్చు జొచ్చింది. ఆంగ్లదేశమున సిద్ధాంతము వర్గమువారు తమ ప్రతికూలాభిప్రాయములను చాలకాలమునుండి వెడల గ్రక్కుచున్నారు. “డెయిలీ మెయిలు” “డెయిలీ తెలిగ్రాఫ్” “మాగ్నింగుపోస్టు” పత్రికలు భారతదేశ స్వాతంత్ర్యనిరోధమునకయి గంకణము గట్టుకొని ఆంగ్లప్రజల మానసములను విషపూరితము గావించుచున్నవి. ఆంగ్లసంసేవనమునకై ఆంగ్ల దేశమున నున్న జాతీయ నాయకులు వీనికి ప్రక్కతాళము వేయుచున్నారు. ఈ విధముగ భారత

దేశభక్తుడయ భావిస్థితి అంధకారబంధుర మై గన్పట్టు నిట్టి విషమసమయమున అవసరాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ సమావేశమైనది. ఆంధ్రు లీ సమయమునకు తగిన రీతిని తమ సహజధైర్యముతో వర్తించెద రని భారతదేశము కొండంతయోశతో ఎదురుచూచుచున్నది.

అహమ్మదాసంఘాధ్యక్షులగు ఏకా లక్ష్మీనరసింహము పంతులుగారి యుపన్యాసము సర్వవిధముల సమంజసముగ నున్నది. ఏమి నైని బేర్కొనబడిన దేశపరిస్థితుల గ్రహించి, యీ విషయస్థితి యందు మన ఆశయాలిట్టి తగిన ప్రయత్నములు చేయుటకు యెడల మన మధోగతి వాలు గానలసి వచ్చునని కలిసియుండిరి. మాంటాగూ విధానము స్వయంవిగ్ధయ సూత్రమునకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ నున్నదనియు, ఈ సూత్రోల్లంఘనమును గావించు విధాన మెంత యుదారవంతముగ నున్న ను అది అంగీకృతము కాజాలదనియు విష్ణుగ దెలిపి యుండిరి. ఏమి సహజధైర్యముతో మన ప్రస్తుత కర్తవ్యము గూర్చి కలిగిన వాక్యముల నెల్లరును మనోవిధియం దుంచుకొని దేశభక్తుడయమునకై కృషిచేయవలసి యున్నది.

“మాంటాగూ - మెయ్యుఫర్ల విధాన స్వభావమును చర్చించి, దాని మూలమున మనకు కల్పలములు లభించునెడల దాని సంకీర్ణించి, లేకన్న తీరస్కరించవలెను. లేక ఆది సంకీర్ణవాదముగ సందేహము లేక స్వయంవిగ్ధయ సూత్రానుగుణ్యముగ లేకపోయినను వానిని తిరస్కరింపవలసినది.”

అని ఏయడలికన భువనవాక్యము లెల్లరకు గుణపాఠములుగ నుండక తప్పదు. మనము కాంగ్రెసు-లీగు విధానమునే వాంఛించవలెనని ఏమి నోక్కివక్కాణించి తమ యభిప్రాయములను నిర్భయముగ వ్యక్తీకరించి సందులకు వెందుటలు.

అధ్యక్షులగు శ్రీ నానేర్వరరావు పంతులు గారు సమయమునకు తగిన సంక్షేపము నొసంగి రని వారి యుపన్యాసము వామూలా గ్రముగ చదివిన వారల కెల్లరకును పొడనూపక మానదు. వీరి అధ్యక్షకోపన్యాసము భావగర్భితమై, భాషాకటిమ గలిగి యెప్పుడుచున్నది. బ్రిటిషు పరిపాలనము వలన భారతజాతీయాత్మ్య ముష్కించుచున్నదే గాని వికసించుట లేదనియు, భారత రాజ్యాంగజీవము వైచిత్ర్యపరమితమై, విద్యస్థితి యందున్నదనియు, యీ భాస్థితి తోలగుటకు మనకు స్వతంత్రపాలన మత్స్యవిసరములయి వీరు నుడివియుండిరి. పిమ్మట ఏమి మాంటాగూ కథకమును సహేతుకము గ విమర్శించి, ఇది విదేశీనిరంకుశేపాలన ప్రాబల్యమునకు కుకరించునే గాని దేశభక్తుడయమునకు దోడ్పడజాలదని నిదర్శన పూర్వకముగ నిరూపించిరి.

“భాగ్యవాయుతపాలనమునందు ప్రభుత్వ భాగ్యత నియోజకత్వమునకును రెండవ భాగ్యత శాసనసభలకును అని మాంటాగూగారు నిర్ణయించిరి. నిర్వచితమైన యీ భాగ్యతాభావము కల్పించి చూపుటకై మాంటాగూగారు రాజ్యాంగనివేదికను ప్రయత్నించిరి. మాంటాగూగారి ప్రయత్నము విశ్వామిత్రస్పృహ, అభూతము, అసహజము..... మాంటాగూగారి విధాన పథకారవర్ధకభారమున నుద్ధిరముగ స్థాపించుచున్నది. కాననవభయందు ప్రజాధికార ప్రాబల్యమున కార్యనిర్వాహక సంఘమును నిరంకుశాధికార ప్రాబల్యమును భాగ్యవాయుతపాలనమునకు సరికాదు కాదు.”

ఈ వాక్యముల దిలకించినయెడల పంతులు గారి భావములు ప్రస్ఫుటములు కాగలవు.

ఇక, మాంటాగూ విధానము విదేశీ నిరంకుశ సంరక్షణమున కెట్టి యుపాయముల గనిపెట్టినదో యిందుక కరీక్షితము. సిందూ దేశమంత్రి హిందూ దేశ విషయ నిర్ణయమున నవాధారాధికారము గలిగియున్నాడు. ఈతడు పార్లమెంటునకును బ్రిటిషు ప్రజలకును బాధ్యుడుగాని భార

తీయులకు బాధ్యుడు కాదు. కావున నత డాంగ్ల ప్రజాపక్షపాతి గాని, భారతప్రజాపక్షపాలంబుడు కా జాలడు. కావున మంత్రి యధికారమును రాష్ట్ర ప్రభుత్వాధీనమును భారత ప్రభుత్వాధీనమును చేయుట యవశ్యమని అధ్యక్షులు కలుకు వాక్యములు సమంజసములుగ నున్నవి. మరియు, భారతీయ వ్యవహారములు పార్లమెంటు నాకర్షించుటకు భారతీయ ప్రతినిధులు పార్లమెంటునందులు యవశ్య మని పంతులుగారి నొసంగిన సూచన యెంతయు సహజరీతియై యున్నది. ఇక భారత ప్రభుత్వ విషయమున “సర్వరిపాలనము నకును శాంతిని రక్షణమునకును సమాహితాధిక పాలనమునకును బాధ్యత వహించుట కవశ్య మని ఇండియా ప్రభుత్వము నిర్ణయించిన సకల విషయములందును ఆ ప్రభుత్వమునకు నిర్వివాదాధికార ముండవలయును” అని మాంటాగూ నివేదికమే స్పష్టముగ ప్రతిపాదించుచున్నది. శాసనసభయందు ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్య హెచ్చించబడినది. కాని, యీ సంస్కరణ ప్రయోజనమును నిష్ఫలము చేయుటకును, అధికార బలమును సంరక్షించుటకును అధికారసంఖ్యాబాహుళ్యము గల స్టేటు కవు స్థితి నిర్మితి మైనది. శాంతికిని, సుఖరిపాలనమునకును అవశ్యమని సహ సమేతుడగు రాజప్రతినిధికి తోచిన విషయముల నెల్ల సీ సభకు తెలిపిన మాత్రమున నది శాసనము కాగలదు. ఈ విధముగ “ప్రజాప్రతినిధుల శాసన నిర్మాణాధికారమును నిర్వీర్యము చేయుటకును అధికారుల శాసన నిర్మాణాధికారమును బలకరము లకును ఏర్పడిన రాజ్యసభ రాజ్యాంగ విధానమును వెనుకకు గడపును గాని ముందునకు నడవ నేర”దని వాక్రుచ్చుచు, యీ స్టేటు కవు స్థితిను తొలగింపవలె నని పంతులుగారు సూచించుచున్నారు. ఈ నిరంకుశ మితి ననేకవిధముల రాజ్యాంగ విధానమున సంప్రదీకరింపబడినది. తాత్కాలిక శాసననిర్మాణముల చేయుటకు రాజప్రతినిధి కధికారము కలదు. కార్య నిర్వాహ క సభ యందొక నొక భారతీయసభ్యు యున్నను, అంత మాత్రముననే అందు భారతీయుల అధికారము పెంపొంద జాలదు. అధిక ప్రతి విషయమున గూడ మాంటాగూ విధానము శాసనసభ కాదాయ వ్యయములను విచారించుట కధికారము నొసంగుచున్నది, కాని దానిని నిర్ణయించుట కధికారమును కలుగ జేయలేదు. ఈవిధముగ “శింమునకు నిరంకుశాధికారమును అంగములకు బాధ్యతాయుతాధికారమును రాజ్యాంగ నిర్మాణములందసంభవము.”

రాష్ట్రములయందు బాధ్యతాయుత పాలనమును స్థాపించుట సంస్కరణ యుద్దేశము. కాని, “బాధ్యతాయుతపాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకై చేసిన యేర్పాట్లు క్లిష్టములు, అభూతములు, అనర్థప్రతిపాదకములు” అని అధ్యక్షులు గుర్తించుచున్నారు. ప్రత్యేక శాసన నిర్మాణమునకును, ఆయవ్యయనిర్ణయమునకును పాలనాభారనిర్వహణమునకును వలయు నధికారమును రాష్ట్రముల కెక్కుమగ నొసంగుటకీ సంస్కరణవిధానము ప్రయత్నించినది. కాని, ఈ అధికారము అధికారాభిమానుల పాస్తగతమై యున్నదే గాని ప్రజలవశంగతము కాలేదు. ప్రభుత్వాయత్త, ప్రజాయత్త శాఖా విభజన మిందులకు చేయూతయొసంగుచున్నది. మంత్రులు గవర్నరుచే నియమితులగుటచే వారు ప్రజలకు బాధ్యులై యుండవలె లేదు. ఉపదేశకు లధికారానుభవము గల యూరపీయనులై యుందురు. ఈ విధముగ కార్య నిర్వాహకసభ అధికారమర్గ మై యున్నది. శాసన

నిర్మాణమున గూడ గ్రాండు కమిటీవలన ప్రజా ప్రతినిధుల అభిప్రాయములు కార్యరూపము దాల్చబాలవు. తీర్మానములు పూర్వమువలెనే యువదేశములుగ గ్రహించబడునుగాని, కాంగ్రెసు- లీగు విధానము వాంఛించినట్లు ప్రభుత్వమును నిర్బంధించబడాలవు. మరియు, అధ్యక్షులు నుడివినట్లు "రాష్ట్రీయ స్వకరిపాలనకు అర్హము లింతటితో గట్టికావు." అయిదేండ్ల కొకపర్యాయము భారత ప్రభుత్వమువారు మంత్రుల సామర్థ్యమును, శాసన సభల కార్యనిర్వహణకౌశలమును పరీక్షించు చుండురు. వదివత్సరముల కొకసారి రాజ్యాంగ విధానమును పార్లమెంటుసంఘము పరీక్షించు చుండును. ఈ పరీక్షయందు కృతార్థులైనయెడల అధికారాయుత్తరాఖిలోని కొన్ని విషయములు ప్రజాయుక్తములు గావించబడును; లేకున్న ప్రజాయుక్త విషయములు ప్రభుత్వమువారి వశంగత మగును. ఈ విధముగ సంస్కరణ విధానమంతయు నిరంకుశాధికార సంరక్షణమునకు పెట్టిని కొట్టయై విలసిల్లుచున్నది.

అధ్యక్షులు కాంగ్రెసు- లీగు విధానమును మాంటాగూ- షెమ్మిఫర్డు ఉపకముతో సరిపోల్చి రెండింటి స్వభావమును వ్యక్తపరచిరి.

"కాంగ్రెసు - లీగు విధానము సకల జాతులకును సహజస్వత్వము లైన జాతీయస్వాతంత్ర్యమును జాతీయగౌరవమును జాతీయ ప్రతిపత్తియను భారతజాతికి కలుగుటకై సకల రాజ్యాంగములందును విదేశాధికారదృష్ట బంధములను శిథిలముచేసి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యాధిపతియైన స్వకరిపాలన మను స్థాపించగోరుచున్నది. మాంటాగూ- షెమ్మిఫర్డు విధానము స్వకరిపాలనాదర్శము నంగీకరించుచు విదేశాధికార బంధమును గోరుచున్నది..... ఉభయవిధానములను విను ర్పించునపుడు మనలక్ష్యము విదేశాధికారనివారణసంరక్షణ ముల మీద నుండవలయును. కాంగ్రెసు - లీగు విధానము విదేశాధికారనివారణమును మాంటాగూ- షెమ్మిఫర్డు విధానము సంరక్షణమును చేయుట కేర్పడినవి."

ఈ విధముగ మూలసిద్ధాంతములందు భేదము గల యుభయవిధానములకును సమన్వయము సంభవము కాదని అధ్యక్షులు నిర్వచించిరి.

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణము గూర్చి మాంటాగూ నివేదికమున నొక యధ్యాయము వినియోగించబడినది. ప్రజలయందు విద్యావ్యాప్త నమునకును, నియోజకసర్గ నిర్మాణమునకును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లమిత సహాయ మొనర్చునటు నిర్వివాదాంశము. ఈ సూత్రము నివేదికము అంగీకరించినను ఈ విషయమును ప్రజాభిప్రాయములను బట్టి నిర్ధారణ చేయవలయు నని తెలుపుచున్నది. ఇట్లున్న పంతులుగారు తెలిపినట్లు

"ఆంధ్ర మహాజనుల సార్ల మెంటు నందు సంస్కరణ శాసనము ప్రతిపాదితము గాక పూర్వము రాష్ట్రీయ స్వభు పాలనమునకును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రములకును గల యవ్య వహితి సంబంధమును వెల్లడిచేసి బాధ్యతాయితీపాలనమునకు మూలాధారములను స్థాపించి స్వజాతీయతరణమును భారత జాతీయతరణమును గాంచెదరు గాతే!"

ఈ విధముగ నూతన విధానమును విపుల ముగ విమర్శించి, దానిపై అధ్యక్షులు తమ నిశ్చితాభిప్రాయము నొసంగిరి:—

"సంస్కరణ విధానము స్వరాజ్య స్థాపనమున నిష్ఠ యింపక పోవుటయేగాక స్వరాజ్య మేవిధమున సెంతికాలము నకు కలుగవలయునో నిర్ణయించు నధికారమును కూడ నదికార పత్యపాతుల యధీనమే చేసినది. ఈ దుర్గమ మార్గమునందు భారతీయుల స్వరాజ్య గమనము దుష్టర మని మన భిర కాలానుభవము ప్రబోధించు చున్నది. భారత జాతీయ గమ్య స్థానము చేర్చుటకు దగినసాధనములు భావములు విధానములు లేని సంస్కరణ విధానము భారతజాతీయభ్యుదయమునకు ప్రతిబంధకమై ఆత్మగౌరవమునకును ఆత్మవిశ్వాసమునకును ప్రతికూలమై సమాదరణ యోగ్యము గాకున్నది!"

ఈ వాక్యరత్నములను ఆంధ్రు లెల్లరును గుర్తించి తదనుగుణముగ వర్తించుట ధర్మము. మన భావిభాగ్యోదయము మన యాత్మవిశ్వాసాధీనమునందును మన యా దర్శాధీనమునందును సంయుక్తప్రయత్నా ధీనమునందును గల" దని పంతులుగారి యద్వైధానములను మనమునం దిడు కొని మన మైకమత్యముతో కార్యాచరణమునకు గడంగితిమేని మన ప్రయత్నములు విజయ వంతము లగుటకు సందియము లేదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణసూత్రమును నూతనముగ భారత దేశమునకు బోధించి యెల్లరకు నాదర్శ ప్రాయు లైన ఆంధ్రదేశజ లీ తరుణమున వెలుకంజ వేయక, దేశోద్ధరణమునకై పాటుపడెదరు గాక! మల్యాళ - సాంబశివరావు.

ఓడ్యయారుగారి వివరీతచర్య.

భారతదేశమున ప్రజా స్వామ్యాభిప్రాయ ములు వ్యాప్తము గాకుండగ ప్రబలప్రయత్నముల గావించు వారిలో పంజాబు రాష్ట్రాధిపతి యగు ఓడ్యయారుగారు రాకరు. వీరు స్వరాజ్యోద్యమము నకు సంబంధించిన వ్యక్తులను, పత్రికలను తమ దేశమునుండి నిరోధించు విషయ మెల్లరకు దెలిసి యే యున్నది. వీరి వింతచర్య నానాటికి పృథ్వి యగు చున్నదియే గాని తగ్గుటలేదు. హిందూదేశ రక్షక శాసనము మున్నగు ఆయుధము లనేకములు వారి? లభ్యమైనప్పుడు వారు మిన్నకుండు తెట్లు? కావున ఓడ్యయారు గారు హిందూదేశ రక్షక శాసనానుసరణముగ "కామనుమిలు" పత్రిక తమ దేశపు సరిహద్దులను దాటరాదని శాసించి యుండిరి. కాని ఈ విధముగ యథార్థ భావ వ్యాపనమును ఆటంకపరుచుచున్నది నిరర్థక మని అనుభవపూర్వకముగ మనకు దెలిసియే యున్నది. అధికారు లనవసరముగ భయభ్రాంతులైయున్నట్లు లిందు మూలమున స్పష్టమగు చున్నది. కాని ఈతీరున అధికారమును దుర్వినియోగమును చేసి, పత్రికాప్రచారమునకు భంగము కలిగించి, ప్రజాభిప్రాయమును వారిం ప జూచుట చాల నపాయకరమని వేతె చెప్ప నవసరము లేదు. మన తెట్టి సంస్కరణముల ప్రసాదితములు శానున్నను అందు వ్యక్తి, పత్రికా స్వాతంత్ర్య సంరక్షణాంశము లుండుట తత్వవసరము.

మదరాసులో కలరా

కలరావ్యాధి వైదాపేటలో నుద్భవించి మదరాసు నగరమున గూడ వ్యాపించుచున్నది ఆరోగ్యోద్యోగి మాకు దెలియజేయుచున్నారు. ఈ వ్యాధి పోకవేంటనే విసాలేషము వైద్యకాలకు పోవలసింది. రోగులను వైద్యకాలకు గొనిపోవుట కొక మోటారు ఆంబులెన్సుబండి యెప్పుడును సిద్ధముగ నుండును. వలయువారు తెలిఫోను నెంబరు 500 నకు తెలియ జేసిన కేకట సహాయమును పొందగలరు. పురపాలక సంఘమువారి రీతిరణమున తగిన ఆరోగ్యోద్యోగుల నియమించియు ఇతరవిధములను ఈ వ్యాధిని నివారించుటకు తగినమార్గములను వెంటనే అనుసరించుట తత్వవసరము.

మితవాదులసభ

వివిధరాష్ట్రపు మితవాదులు కలకత్తా నగరమున సమావేశమై తమకర్తవ్యమును గూర్చి యాచించిరి. సర్ నారాయణ చంద్రవార్మగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి. తాము అన సరజేయి మహాసభకు పోకూడదనియు ప్రత్యేకమితవాద సభను సమావేశపరప వలెననియు నిశ్చయించిరి. ఈ రీతిని రాజకీయ నాయకులయందు భేదభావములు దృఢమైనవి. కాని యెట్టి ప్రతిఘటనములు సంభవించినను, ప్రజాస్వామ్యాభివృద్ధి ని నిరోధించుటవలన దృఢనిశ్చయముతో ప్రజలు తమ ధర్మ నిర్వహణమునకై కృషిసలిపిన యెడల వారికామితార్థములు సఫల ములగుటకు సందియము లేదు.

నోట్లు

మాసిపోయిన నోట్లును జబారుల యందు వర్తకులు అంగీకరించ కుండుటచేతను, విద్యాగంధ విరహితులగు సామా కారలు నోట్లులు చినిగినవనియు మలినమైన వనియు ప్రజలకు బాధ పెట్టుచుండుటవలన ప్రజలకష్టములను నివారించుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనిరి. ప్రైవేటిలకును, బ్యాంకు లకును పోస్టాఫీసులకును ప్రాసనోట్లులను గాని, చినిగి మరక లైననోట్లులను తీసికొని క్రొత్తనోట్లు రీయవలెనని ఆజ్ఞాపించిరి ఇంతవరకు ప్రభుత్వము వారు వందనీయలే! కాని ఈ స్వల్ప మొత్తములకు కూడ నోట్లను ఉపయోగించుటవలన ఇట్టి ఇక్కట్లులు సంప్రాప్తమైన పిదప గూడ ఈనోట్లుల పద్ధతిని ఏల కట్టిపెట్టవచ్చు వాలో ఊహించ జాలకున్నారము.

భారత బాలభక్తివిహారసమాజం:—దై సమా జము భవనమున (రామకృష్ణవీధి, నెం 1 రు) యానెల 18-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 8:30 గంటలకు స్వామి భక్తానందగారు "మాతృభర్తృమును" గురించి తెనుగున నుపన్యసింతురు. కాన సోదరిమణు లెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

శ్రీసంగీతశాల-గానసభ:—ఆర్యనియమ వీధి, గోక్షహాలులో ఈ నెల 18-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రము 4 గంటలకు కోనేరీరాజపురము వైద్యసభాయ్యుగారి గాత్ర పాట. తిరుచనాపల్లి గోవిందసామి పిళ్లగారి ఫిడెలువాద్యము. పుదుక్కోట దక్షిణామూర్తి పిళ్లగారి కంజీరావాద్యము. తుంభ కోణం ఆలఫునంబిగారి వృదంగవాద్యము. ఉమయ్యురము నుందరయ్యగారి ఘటవాద్యము జరుగును.

గతి జాలై నెలలో గుంటూరు ఆస్పదాన సమాజము వారి తరపున మాయూలు సంతర్పణలు, 9, 10, 495 వుంది బీక లకు భోజన మొసంగబడెను.

మిత్రమండలి విజయము:—ఇటీవల మిత్రమండలివారికి కలిగిన విజయమునకు గాను నేడు (17 వ తేదీ శనివారము) బొంబాయిలో నుత్సవము చేయబడును. పతాకము లెత్తబడును ప్రార్థనలు చేయబడును.

భూకంపము:— ఈ నెల 15 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 7 గం-57 నిమిషములకు 2500 మైళ్ళదూరమున భూకంపము కలిగినట్లు సిమ్లాయంత్రమువలన గోచరించినది.

గుంటూరు జిల్లా ధూళిపూడిలోని హిందూమధ్యమ పాఠశాలలోని 18 పిల్లలకును గ్రామములోని బోధ ఎలిమెం టరీ పాఠశాలలోని 9 మంది పిల్లలకును పెరెన్ 22 విద్యార్థు లకును విద్యార్థి సహాయనిధి సహాయము చేసినది.

వరంగలు జిల్లా నుటివాడలోని గవర్న మెంటు మిడిల్ స్కూలులో నిదివర కెనిమిది మాసములనుండి ప్రధానోపా ధ్యులుగ పనిచేసి బదిలీమీద నురియొకస్థలమునకు వెళ్లుచుండిన ఎన్. రంగనాథరావుగారి గౌరవార్థము 8-వ తేదీని పాఠశాల విద్యార్థు లొక సభను జరిపిరి. జిల్లా సర్దును మీర్జాబాబాకా ఎం. టి. సి. హెచ్చిగారు సభాధ్యక్షత్వమును వహించిరి. బాలు రును, సహాయోపాధ్యాయులూను కలిసి రంగనాథరావుగారి కొక యుంగరమును బహుమతి చేసిరి.

ఒంగోలు పురపాలకసంఘాధ్యక్షునిగూర్చిన అప్టిటు:— ఒంగోలుపురవాసుడగు అక్కరాజు పద్మనాభయ్యయనవారు తిరుపరపాలక సంఘాధ్యక్షులగు కొ. వేంకటకృష్ణ రావుగారి పేరు "పురపాలక సంఘసభ్యత్వానమున కెన్నుకొనదగిన వారి పేర్ల పట్టిలో" శేర్పూరుపల్లెకు వారికి 25 సం॥ముల వయస్సు నిండ లేదనియు, వారు పురపాలకసంఘాధ్యక్షత్వానమునకు ఎన్ను కొనబడినప్పటికి వారికి 25 సం॥ముల వయస్సు నిండెననియు, కాన వారియెన్నిక కాసక్రమముగ నుండలేదనియు ఈ ఎన్నిక రద్దుచేయవలెననియు ఒంగోలుడిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్కోర్టులో దా వాచేసెను. ప్రతివాదికొరికపై దావా గుంటూరుజిల్లాకోర్టుకు మార్చబడగ, అచ్చట జిల్లాజడ్జి ఖర్చులతో దావాను కొట్టి వేసెను. వాది హైకోర్టు కప్పించేయగా నిన్నటిదినము వ్యా! అబ్దుల్ హేం, ఓట్లు ఖీల్లుగార్లు విచారించి డిస్ట్రిక్టు మున్సిపా ల్టీలశాసనము 10-(ఎ) సెక్షనునందు అధ్యక్షపదవికి నియమింప బడిననాటికి 25 ఏండ్లు నిండియుండవలెనని చెప్పబడినది గాని ఎన్నుకొనదగినవారి పేర్ల పట్టి ప్రకటింపబడినప్పు డంత వయ న్నుండవలయు నని చెప్పబడ లేదని నుడివి ఖర్చులతో అప్టి టును ప్రోసిక్వేరి.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్తు లి పు డ వే క్షీ త ము లు.

ఈ బుణము: నూటికి ఓకొక్కవం ఈయబడును. వృత్తిజున్నవెదు. ఈ యుద్ధబుణమునకు సత్తములు ఎవరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరురూపాయలు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో నూడి నూటికి నూరురూపాయ లీయబడును. 1925సం॥లో 100-కి 103 రూ॥ను, 1928లో 100-కి 105 రూ॥యలును సత్తములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మీయబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సాముదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటననే దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చింపి మీ పేరుచ్రాసి పంపుడు.

ద ర ఖా స్తు న మూ నా.

మదరాసు క్యాంకివారికి,..... 1918.

కో కా థి క థి,

అయ్యో, ఇందులో .....రూపాయలచెక్కున లేక రొక్కమున పంపుచున్నాను. దీనికోక యుద్ధబుణపుత్రమున (సామిసరివోటు *) నూడినాని నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సామును ఏ సంవత్సరములో సాముకావలయునో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు. * 1921, 23, 25, 28 సంవత్సరములో వాపసుచేయవలయును. (బెజిలో ఇవ్వబడును. ఇట్లు విశ్వసనీయును. పేరు.....చిలాసము..... (స్వప్తముగ వ్రాయుదు.)

రొ పా మ హా నం గ్ర మ ము

(వై ల కు ఏ జి సి.)

ఇంగ్లండు

నర్ వాలెంబ్రెక్ పిర్లోలుగారు

లండను, ఆగస్టు 14:— నర్ వాలెంబ్రెక్ పిర్లోలు గారు లైస్సుపత్రికకు ఉత్తరము వ్రాయుచు రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పరిపాలనసీద్ధి యగుటకు లోపల హిందూ శక్తి ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటువారికి బాధ్యులై యుండ వలె నను నూచిన మాంటేగు షెయ్యువర్డు సంగ్రహ నివేదిక పు సీసాన్సులవలన నిర్వహించుననా యని సంకేహమును వెల్లడి. ఈసందర్భమున స్వల్పకాలపు ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య విషయమునకు ప్రత్యేక సభల ప్రాతినిధ్య విషయమునను యోచించుటచున్న మాత్రముచాలను. హిందూశక్తి సామ్య శిలి సమస్యలలో అతియభ్యుచునుని వ్యవసాయకులను నిన్ను జాతులను భూస్వాములనుండియు ఋణదాతలనుండియు కాపాడుటయే. వీరిని అణగారినట్లుకావలెను కావలెనని చేయబడుట లేదు కాని సాంఘికమతవిషయములందు తీర్చించినది. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముగాని హిందూశక్తి ప్రభుత్వముగాని ఈ నిన్ను జాతులకు తగినప్రాతినిధ్యమునిచ్చి తమవిషయము కవనిష్ఠరములను కామే చెప్పకొన గలుగుటలు చేయకుండ వారినిగూర్చిన కాపనములను జేయగలుగుదురు? కాపనసభయందును స్టేటు కాన్సిలయందును ప్రజానియత్న లగు సభ్యులు నిన్ను జాతులకు కష్టకరములగు కాపనములను జేయు సందర్భములందు గవర్నరు జనరలుగారికి స్వబాధ్యత విశేషముగా గలను. ఏవిధముగు నియోజకాధికారి మున్నను నిన్ను జాతులు తమ ప్రతినిధుల వెన్నుకొన జాలియుండరు. రాష్ట్రముల గవర్నరుల సర్టిఫికేట్ల వై హిందూశక్తి ప్రభుత్వమువారికి అప్పీలు చేయుటకు అధికారము గలదు గాన గవర్నరుల నిలియు చిక్కులగలిగి యుండును. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమునకు మార్గము నేర్పణయినదని చెప్పబడిన మాంటేగు-షెయ్యువర్డు సంగ్రహనిధానమున అప్పీలుచేయు చాక్కు నిర్దేశంప బడియుండలేదు. అప్పీలుచేయు అధికారమున్నచో గవర్నరు అధికారమునకు భంగము గలుగును. అప్పీలుచేయువారు స్టేటు కాన్సిలలోను ఆఫిలభారతకాపనసభలోను ప్రజానియత్నల సానుభూతిని సహకారమును బడసినచో హిందూశక్తి ప్రభుత్వమువారి స్థితియు కష్టమగును. ప్రత్యేకజాతుల ప్రత్యేకముగ కాపనముల నేర్పణచుట అభివృద్ధినిందిన ప్రజాసత్తాకము లందునుండియున్న జి. అట్టేయేర్పాటునలన అనుభవములగు ప్రజాప్రతినిధులకు కళింకము గలుగునని భానింప గూడదు. దురాక్రమములకు లోనుగాకుండ ఏర్పాటుచేసినచో ప్రత్యేక సంఘప్రతినిధులకు నూచియులగు చిక్కులు తటస్థింపక

పోవచ్చును. ఇకముందు గవర్నరులను రాజప్రతినిధులను మానవత్వమును మించినను మాంటేగు షెయ్యువర్డునిధానమున చెప్పబడిన సాధకములు ఉపయోగకరముగ నుండునా?

కెనడా గోరూముపంట

టెటావా, ఆగస్టు 15:— ఈ సంవత్సరము గూడ నిరుదు పండినంతి పంటపండుట కవకాశము కలదు.

జకోస్టోవకులకు బ్రిటిషువారి సహాయము.

లండను, ఆగస్టు 15:— బ్రిటిషువారు జకోస్టోవకులకు తోడ్పడ నెంచుటవలన మంచిఫలితము కలుగగలదు. ప్రత్యేకముగా స్థానకుల కొక రాష్ట్రీయను బ్రిటిషు వా రేర్పరుప దలచిరి. దానికి మాద్లు నిక. నేర్పడకపోయినను దాని ఏర్పాటు వలన జకోస్టోవకు తూర్పునకు విస్తరించుటకు సోభముకలుగును

కెనడా సేనానాయకుడు.

రోయలు కెనడియను డ్రాగూను దిశ్విమనందతి బ్రిగే డరు జనరలు విలముస్లేగారు నై బేరియాలోని కెనడాసేనకు అధిపతిగా నియమింపబడెను.

వెండిమార్కెటు.

లండను, ఆగస్టు 15:— ఆంగ్లజేతమునందు ఒకబొత్తు వెండిమార్కెట్ వెల 48 18/16 వెన్నులని కోకాధికారి ఉత్తరపు ప్రకటించెను. వై నావా రెక్కున కోరుదురను విషయమును నూచించుచు సాంఘాయి మాజకపు మార్కెటునందు ధర హెచ్చెను. సాక్ ప్రాన్సిస్కోకు కొంతవెండి వచ్చినదని నమ్మబడుచున్నది గాని అవసరమగునంత లభింపలేదు.

ఆగాఖాను గ్రంథము.

లండను, ఆగస్టు 14:— ఆగాఖానుగారి గ్రంథము మొదటిప్రతి పూర్తియైనది. రెండవప్రతి ముద్రింపబడుచున్నది.

అంతర్జాతీయమార్గ పదార్థ సంఘము

లండను, ఆగస్టు 16:— ఈ సంఘముయొక్క వార్షిక వర్ధంతి విందును లండనుగవర్నరు నిన్ను రాత్రి దొరితమువారు జరిపిరి. సంఘమువారింతతపరకు 1,00,000,000 పౌనుల సామగ్రిలను చేర్చిరి. ఆపత్కాలమున నన్ని సామగ్రిలను పరిశోధించి సమకూర్చుకొనవలెను. సహకారమువలన విషయము కలుగ గలదుగాని అదిచాలదు. అంతర్జాతీయ పద్ధతిమూలాధారము

గాననే పలువురు జాతీయసంఘమును కోరుచున్నారు. ఈ పద్ధతినే దానిని గూడ నేర్పరుపగునని రాబర్టు సెసిల్ ప్రభువు నుడివెను.

విగ్లండు స్థితి.

లండను, ఆగస్టు 16:— సీక్ ఫెక్ పత్తు ప్రదర్శనము లను, జాతీయపత్తు ప్రదర్శనములును ఏక కాలమున జరుగు నని తెలుపబడినది నిన్ను టివిము డిల్లెక్ గారు ఓరుగుకు వచ్చిరి. వారికి స్వాగతపత్రములు సమర్పించబడినప్పుడు వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి జాతీయసభాస్థానమునకు ఉత్సవమున దీసికొని పోవడిరి. సభామండరమునెద్ద 200 మంది వైఖలు బారులు దీరి యుండిరి. రాజుగారి నిర్వంధమునలన కష్టము గలుగు స్థితి జనలకు గలిగింపబాల నని జనులను వెల్లిపొమ్మని డిల్లెక్ గారు ప్రార్థించిరి.

పారిసువై శత్రువిమానము.

పారిసు, ఆగస్టు 14:— నిన్ను టిరాత్రి 11-52 గం. కు శత్రువిమానములు వచ్చుచున్న వను సంజ్ఞ చేయబడెను. శత్రు విమానములవై విమానభింగు లన్ని నీ వర్షించెను గాని కొన్ని విమానములవచ్చి పారిసు నుండలమునందు బొంబు లనేకము లను వేసెను. కొంతమనుష్యులవచ్చును వస్తువచ్చును గలిగెను. 12-38 గం.కు విమానములు వెల్లి పోయినది సంజ్ఞ చేయబడెను.

సామ్రాజ్యప్రభుత్వము

లండను ఆగస్టు 15:— ప్రతి అధినివేసెనునకును ప్రతినిధిగా నొక మంత్రి లండను నగరమున నివసించి సామ్రాజ్యయాధ్యమంత్రినగ్గ నభలకు వెళ్లుచుండునట్లు ఆసభవారు నిశ్చయించిరి. కెనడాకు కంపుగారును దక్షిణాఫ్రికాకు జనరలు స్కట్టు గారును ప్రతినిధులుగా నుండవచ్చును. ఆస్ట్రేలియాకు హ్యూ గుగారే యుండవలెనని ఆయన కోరుటలేదు. ఈ స్థాయిమంత్రిలు మధ్యకర్తలుగా నుండునని లైస్సుపత్రిక వ్రాసినది.

జాతీయయుద్ధపత్రములు

లండను, ఆగస్టు 15:— ఈనీటికి 1100000000, పౌనులు చేరినవి. 1917 లో 9459000 చేరినవి. ఈసారి అపారమగు ధనము క్రమక్రమముగ వారము వారము నిక్షేపించుట నలన చేరినది. వారమునకు 250 లక్షలపౌనులు కావలెనని ఎల్ని చిత్తు చాన్సులరుగా నుడివిరి.

మిత్రమండలి పురోగమనము.

లండను, ఆగస్టు 15:— గతరాత్రి రియన్ కోరుకు తూర్పున స్థానిక సమరము తీవ్రముగా జరిగినది మేము కొంత వరకు పురోగమనమును సలిపితిమి. అల్బర్టుకు తరమున సెక స్థానము నాక్రమించితిమి. అల్బర్టు అయిట్టిలకు నకుమ రాత్రి యంతయును పోరుజరిగినది. మరి వెక్స్-వోట్ల పురోగమనము జరిగినది. చాలమందిని మరణింతులను పట్టుకొంటిమి. అర్రా మురు ఆగ్నేయమునను మెర్సిల్లీ గమింపమునను మేము శత్రువులను తరిమితిమి. రోబెకుతు తూర్పునను మెర్సిల్లీ రంగము నకు శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చిరి. ఈనెల 8-వ తేదీ ఉదయముమొదలు ఆంగ్లచతుర్థ సేన 21844 గురిని పరాను ప్రభవ సేన 8500 చుండిని మొత్తము 30,344 గురిని మాంటిడిడరు అల్బర్టు రంగమున పట్టుకొనెనని బ్రిటిషువారు తెలిపిరి.

ఫిరంగుల యుద్ధము.

అప్రి ఓయిజీలకు నకుమ రాత్రి ఫిరంగు లధికముగా కాల్పుబడెనని పరానువారు తెలిపిరి.

6 శత్రువిమానములను కూల్చుట.

ఈ నెల 18-వ తేదీని మావిమానములు టిసోనిటీవైని గుండ్రను వదలి 2 విమానములను వాశనము చేసెను. మూడు ఆంగ్లవిమానములు తిరిగి రావెను. 18-వ తేదీ రాత్రి విమానకాలలమిదను ఇనుపదారుల మీదను మావిమానములు బొంబులను వదలి ముగ్గీతిముగా మరలివచ్చెను. ఆ ఫెయిల్లయొద్ద రైలు స్టేషనుమీదను దారిమీదను వేయబడిన బొంబులు సరిగా తిగిలి నవి. 4 విమానములను పారదోలితిమి. మావిమానములన్ని యను మరలివచ్చెను. రాత్రి విమానకాలలమిదను కర్మాగారముల మీదను మరి ఇతర స్థానములమీదను మావిమానములు బొంబులను వదలి మరలి వచ్చెనని విమానకాఖామంత్రిలు తెలిపిరి.

ముందుకు నడపలేదు. ఇతర రాజ్యాంగములందుకలె పునర్విమర్శనమునకై రాజ్యసభ కల్పించబడిన దని అధికారాధిపతిని వాదించుచున్నాడు. ఇతర రాజ్యములందు కాననసభలో ప్రజాప్రతినిధులు మాత్రముందుగాని హిందూదేశీకానన సభలందుకలె సభికారనియున్న అందఱు. రెండవ సభకు పునర్విమర్శనాధికార ముందుగాని స్వతంత్రాధికారము లేదు. మొదటకు సంస్కరణవిధానమునందు రాజ్యసభ ప్రధాన కాననసభలకు యని నిర్వచించబడినది. మహాకాననసభ సమ్యక్తంపని కాననములను రాజ్యసభ కాననములకు మార్చగలదు. కాననసభ రాజ్యాధికారము లేని కాననమహాసభ విలంబపాదములను చర్యలను సాధనము కాగలదు గాని ప్రజల బాధ్యతలను స్థాపించుటకు సాధనము కాకలదు. మొల్లి-మింట్ సంగ్రహవిధానమునకు పట్టిన దుర్బలతయే మొదటకు-మమ్మి పద్మ విధానమునకు పట్టునని భారతీయుల యనుభవము తెలుపుచున్నది.

ఇతర నిరంకుశరక్షణములు

నిరంకుశాధికారరక్షణమున కిరమార్గములును గలవు. గవర్నరు జనరులును సభాసమేతుడైన గవర్నరు జనరులును పూర్వమునకె రెన్యూలేషనులను ఆర్మి నెన్యూలను నిర్మించుట కధికారము కలిగియుండును. రాజ్యసభను కాననమహాసభను తలచినపుడు గవర్నరు జనరులు విచ్ఛేదము చేయవచ్చును. విచ్ఛేదాధికారము నిరంకుశాధికారములను ద్విగుణీకృతము చేయుచున్నది. సంస్కరణవిధానము కాననసభాకాంగమునందు ప్రజలకు బాధ్యతను కలుగజేయుటకు బదులు అధికారమునకు బలమును కలుగజేయుచున్నది.

కాననసభాకాంగమునందు కాంగ్రెసు-లీగు విధానమునకును మొదటకు విధానమునకును ఏదిమైన పోలికయులేదు. రాజ్యసభను దీనివేసినగాని ఇండియా ప్రభుత్వమునందు భారతీయుల కేవిధమైన బాధ్యతయు కాననసభాకాంగమునందు కలుగలేదు.

కార్యనిర్వాహకసభ్యులు

కార్యనిర్వాహకాధికారము భారతీయుల కధికముగ కలుగుటకై రెండవ కార్యనిర్వాహకసభ్యుని నియమించుటకు సంస్కరణవిధాన మంగీకరించుచున్నది. సభ్యులను నియమించుటకుగల గుణగణంబులకును సభ్యుల సంఖ్యలకును గల నిర్బంధములు తొలగించబడినవి. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము ఆర్థిక కార్యనిర్వాహకసభ్యుల అన్నపుడు ముగ్గురు భారతీయులందఱును ప్రజాప్రతినిధులు వారి నెన్నుకొనవలెననియు నిర్ణయించినది. మొదటకువిధానము సభ్యుల సంఖ్యకు నియమమును తొలగించి ఇరువురు భారతీయుల అందఱునకె ననియు సభ్యులను గవర్నరు జనరులు నియమింపవలె ననియు నిర్ణయించినది. కార్యనిర్వాహకాంగమునందును సంస్కరణ విధాన మాకాధింగమును కలిగించినది. అధికారదుర్బలమును బలపఱచినది.

ఆదాయవ్యయ నిర్ణయము

కాంగ్రెసు - లీగు విధానము ఆదాయవ్యయములను చర్చించి అంగీకారమును పడఁచుకొనుచున్నది. మొదటకు విధానము కాననమహాసభ కాదాయవ్యయములను విచారించుట కధికారమును కలిగించుచున్నది గాని నిర్ణయించుట కధికారమును కలుగజేయు లేదు. అధికప్రతిపాదనము లామోదితము లైనను ప్రతిపాదనము లైనను వానివలన రాజ్యాంగాధివృద్ధి కలుగుట యసంభవము.

ప్రీవి కౌన్సిలు

ప్రీవి కౌన్సిలు రాజ్యాంగసంస్కరణమునందు సూచించబడిన నూతనసంస్థాపన. ఈసంస్థాపనవలన కలుగగల ప్రయోజనములను నిర్ణయించుట యసాధ్యము. స్వదేశసంస్థానములందు బ్రిటీషు హిందూదేశీయునందును గల ప్రతిభావంతులు సభ్యత్వమున కర్హులు. బాధ్యసార్వభౌముడు సభ్యులను తీర్మానించు నియమించును. సభ్యులతోడి గవర్నరు జనరులను కనసరనని తోచినపుడు ప్రీవి కౌన్సిలు రాజ్యాంగములకును పరిపాలనకును సంబంధించిన విషయములను సంప్రదింపగలదు. ప్రీవి కౌన్సిలును స్థాయిసంఘము లేర్పడి ఆ సంఘములు ఇంగ్లాండునందునకె పారిశ్రామిక కాస్త్రాన్వేషణమునకును విద్యాశిక్షణమునకును సంబంధించిన సమస్యలను నిర్ణయించుట కుపయోగపడవలయు నని వివేచికాప్రచారకుల సంకల్పము. సభయందు శీతకరణాయకు అయిదు రహిము విశ్వేశ్వరయ్య మాధవరావులను బోలిన ప్రజాపరతంత్రులు వియమితు లైన దేశీయున కుటకారమును గిల్చును కార్య గాగ్గును

బోలిన యధికారాధిపతిని నియమితు లైన సమకృతియు కలుగగలదు. స్వదేశ సంస్థానములకును బ్రిటీషు ప్రదేశములకును అనుసంధాన మేర్పడుటకు కాలక్రమమున నీ సంస్థాపన మొక సాధనము" నేర్పడవచ్చును. స్థిరీకరణములు మొదలగు నిర్మాణములు రాజ్యాంగాధివృద్ధి కనుకూల మైనను ఇండియా ప్రభుత్వమునందు సూచితము లైన రాజ్యసభావిధానములు భారతజాతీయతయములకును స్వపరిపాలనమునకును బాధ్యతాయుత పాలన ప్రాప్తికిని నిరాకరణయోగ్యము లగుచున్నవి. శరమునకు నిరంకుశాధికారమును ఆంగములకు బాధ్యతాయుతాధికారమును రాజ్యాంగ నిర్మాణములందసంభవము.

రాష్ట్రపాలనము

బాధ్యతాయుత పరిపాలనము క్రమవిధాన పరిపాలనము పొందుటకు ప్రథమ ప్రయత్నములను చేయుటకు రాష్ట్రములు తీర్మానము. రాష్ట్రములందు వెంటనే కొంత బాధ్యతను కలుగజేయవలయును. స్థితిగతులు అనుకూల మైనచో దేశీ సంపూర్ణ బాధ్యతను కలుగజేయుట నూ లక్ష్యము. ఇందువలన ఇండియా ప్రభుత్వమునందు ఆప్రభుత్వము స్వకీయ బాధ్యతల నిర్వహణమున కనుగు విధమున ఆర్థికపాలనమునందును కాననవిషయములందును విశేషమైన స్వాతంత్ర్యమును వెంటనే రాష్ట్రములకు కలుగజేయుట నుపసన మగుచున్నది.

రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము

మొదటకు-మమ్మి పద్మ విధానమునకు బలదుర్బలములు వారు సూచించిన రాష్ట్ర రాజ్యాంగ విధానములన కలుగుచున్నవి. రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుత పాలనమును స్థాపించుట సంస్కర్తల సంకల్పము. బాధ్యతాయుత పాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకై చేసిన యేర్పాట్లు క్లిష్టములు, అభూతములు, అనర్థప్రతిపాదకములు, సంస్కరణ విధానముల నిరాకరణమునకు మొదటి కారణము కర్మిను మారిన గార్ల సంబంధసాహచర్యములు. కర్మిను గారు తమ లేఖలందు ద్విరాజ్యాంగ పాలన విధానమును ప్రచురించినపుడు భారతీయుల లం ద టు నే క గ్రీ వ ము గ క ర్మి ను గారి విధానమును ఖండించిరి. నిరాకరింపబడిన విధానమునుంచిదైనను పునరామోదమును పడయుట కష్టము. విధానము సహజముగ మంచిని కానపుడు ప్రచండమైన ప్రతిఘటనము కలుగుటలో వైపరీత్యము లేదు. విల్లింగ్టన్ ప్రభువు ప్రసంగమును మొదటకు రాజ్యాంగ ప్రకటనమును బ్రాహ్మజేతరసభల ప్రతిపాదనములను సమన్వయము చేసినపుడు ద్విరాజ్యాంగవిధానమును విశేషియధికారులు చిరకాలము క్రమమే బాధ్యతాయుతస్వపరిపాలనపొందెనును రుది చూపుటకై పన్నిన మాయోపాయ చుని విదితమగుచున్నది. ద్విరాజ్యాంగవిధాన నిర్మాత రెవరైనను దాని బాగోసులను గ్రహించుట మన ధర్మము.

రాజ్యాంగ విభజనము

రాష్ట్రములందు స్వపరిపాలనవిధానమును స్థాపించుటకు భారతీయమైయుండును భారతప్రభుత్వమునందును కేంద్రీకృతమైన రాజ్యాధికారమును రాష్ట్రప్రభుత్వాధికరణము చేయుటయు రాష్ట్రప్రభుత్వాధికారమును ప్రజాధీశముచేయుటయు సాధనములు. కొంతకాలము హిందూదేశీప్రభుత్వాధికార మివ్వక రాష్ట్రాధీశము చేయబడినది. రాష్ట్రములకు ప్రత్యేక కాననములు చేయుటకును ఆదాయవ్యయములను నిర్ణయించుటకును రాజ్యభారమును నిర్వహించుటకును గల యధికారమును విస్తృతము చేయుటకును నిరూపించుటకును సంస్కరణ విధానము పూనుకొనినది.

ఆదాయవ్యయ విభజనము.

రాజ్యపాపమునకు సాధనమైన యాదాయము రాజ్యాదాయముగను రాష్ట్రాదాయముగను వేరుచేయబడి బాపతుచోగ రాష్ట్రాదాయము క్రిందను సామ్రాజ్యాదాయము క్రిందను చేర్చబడినది. ఇపుడు భూమి సెన్సు, వృత్తి పన్ను, స్టాంపులు, ఎక్సైజు, నీటి పన్ను రెండు బాపతులందును చేరియున్నవి. సంస్కరణవిధానము వృత్తిపన్నును సామాన్యపు స్టాంపులను సామ్రాజ్యాదాయము క్రిందను, భూమి సెన్సును నీటిపన్నును ఎక్సైజును కోర్ట్ ఫీజు స్టాంపులను రాష్ట్రాదాయము క్రిందను చేర్చినది. రాష్ట్రాదాయమునందు 100-కి 87 వంతున సామ్రాజ్య వ్యయమునకు వినియోగించుటకును, కేషిం చినది రాష్ట్రాదాయముగ నుండునటులను నిర్ణయింపబడినది. గతసంవత్సరపు రాష్ట్రాదాయము 1,584 లక్షలనుండి 1,868 లక్షలు సామ్రాజ్యప్రభుత్వ వ్యయమునకు పోన, కేషిం చిన

201 లక్షలును రాష్ట్రవ్యయమునకై వినియోగించు బదును. చెన్న రాష్ట్రాదాయము 1,831 లక్షలనుండి 840 లక్షలు వ్యయము పోయి కేషిం చిన 491 లక్షలనుండి 123 లక్షలు సామ్రాజ్య వ్యయమునకు పోయి 63 లక్షలు రాష్ట్రవ్యయమునకై నియమించును. కాననసభలందును మన ప్రతినిధులు చిరకాలమునుండి యవలంబింప వలయునని కోరుచున్న ప్రభుత్వ సంస్కరణవిధాన మంగీకరించుట సంకల్ప ప్రకరము. కాని, సామ్రాజ్యవ్యయమును విశేషవ్యయమైన సంవత్సరమున ప్రయోగమున ననుసరించి నిర్ణయించుటవలన భారత ప్రభుత్వమున కారంభమునందే లాభము కలుగుచున్నది. భారత ప్రభుత్వవ్యయమునకు బంగారము 100-కి 10 బాంబయి 9 వంతున సామ్యు నిమ్యుండంగ చెన్న రాష్ట్రము 100-కి 47 వంతున నిమ్యుట యనుచితము. ఈ యక్రమమును మొదటకు గారంగీకరించుచు నివాసదోపాయమును నిర్ణయింపక స్థిరము చేయుటవలన చెన్న రాష్ట్ర వికాసము చుత్తరగుచున్నది. భారతప్రభుత్వవ్యయమునకు చెన్న రాష్ట్ర మన్ని రాష్ట్రములకంటె సభికము నిమ్యుచున్నది. బంగారము 68 లక్షలను చెన్న రాష్ట్రము 428 లక్షలను ఇమ్యుట వ్యయవిధము. ఈ యన్యాయమును ముందెత్తదో కాక రాష్ట్రప్రభుత్వ నిర్మాణ సమయమునందే నివారించుట యవసరము. ఆంధ్రదేశాదాయమును విడదీసినపుడీ వ్యత్యాసము విశేషముగా నుండునని తోచుచున్నది. చెన్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వమును ప్రజలను ఈ మార్పును చేయించుటకై గట్టి ప్రయత్నములను చేయవలసియుండును. చేయనియెడల,

“రాష్ట్రములు యథావిధిగా స్వపరిపాలనమును కలిగియుండుటకై వ్యయమునకు తగిన యాదాయ సాధనమును నిర్మింపవలయును గాని మంచి స్థితి గల రాష్ట్రములమీద కాశ్యతిముగ నాధారపడియుండఁజను.” అని తెలిపిన సద్భావములకలె మృతాక్షరముగ నుండును. రాష్ట్రపరిపాలనములకు అప్పులు చేయు స్వాతంత్ర్యము నొసంగక భారతప్రభుత్వము ద్వారా చేయుచుండవలెనని నిర్ణయించుటవలన వార్షిక స్వాతంత్ర్యమునకు పరిమితి యేర్పడినది. లాభ ప్రదమైన వ్యయము చేయుట కప్పులకళ్యము గాన రాష్ట్రస్వపరిపాలనమున కప్పులు చేసెడి స్వాతంత్ర్యమును విశేషముగ నుండుట యత్యవశ్యము.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వము

ఏకాధికారిపాలనమునందు బాధ్యత యుండుట దుర్లభముగాన సకలరాష్ట్ర ప్రభుత్వములందును ఏకాధికారిపాలనము పోయి సంయుక్తపాలన ముండవలయు నని చిరకాలముగ జాతీయమహాసభ చేయుచున్న ప్రతిపాదనముల కనుకూలముగ నన్ని రాష్ట్రములందు సభాముతపాలనమును కలిగియుండవలయు నని నివేదిక నిర్ణయించుట యుక్తముగ నున్నది. ఆంధ్రరాష్ట్రము సంప్రాప్త మైరపుడు సభాసమేతమైన రాష్ట్రపాలనము సంప్రాప్తమగునా కాదా యను సంశయము నిర్మాణమువలన తొలగినది. రాష్ట్రప్రభుత్వవిభజనము ఆపూర్వమై దురాచార్యముగ నున్నది. రాష్ట్రములందు బాధ్యతాయుతపాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకై ద్విరాజ్యాంగవిధానమును సంస్కరణవివేదిక నిర్ణయించుచున్నది. ఒక రాజ్యాంగము అధికారాయుత్తము. మరొక రాజ్యాంగము ప్రజాయుత్తము. ఈ రెండు రాజ్యాంగములను పాలించుటకై ప్రభుత్వమునందు నాణ్యంగములు నిర్మింపబడినవి: 1. గవర్నరు, 2. కార్య నిర్వాహక సభ్యులు, 3. మంత్రిులు, 4. ఉపదేశకులు. కార్య నిర్వాహక సభ్యుల సంఖ్య మూ టి నుండి రెంజికి తగ్గించినందునను అంవోక భారతీయుల డుండుటవలనను భారతీయంతయు హెచ్చినదనుట యనుచితము. అధికారాయుత్తవిషయములీ ప్రభుత్వాధీశమునందుండును. అధికారాయుత్తవిషయములను మంవోక యుపసంఘము నిర్ణయింపగలదు. గవర్నరు సభ్యులను నియమించును. ఆసభ్యుని కాననసభకుండి నియమింపవలసిన యక్కణత్రేను. గవర్నరు వర్తమానకాలమునందునకె యధికారాధిపాని నొకని నియమింపవచ్చును. ఈయంగమునందు అధికారబలము మురక్షితముగ నుండగలదు. రెండవ ప్రభుత్వమునందు గవర్నరు ఒకమంత్రినిగాని మంత్రిులనుగాని నియమించును. గవర్నరును మంత్రియులేరి ప్రజాయుత్తవిషయములను పాలించుట. మంత్రిునిగాని మంత్రిులనుగాని గవర్నరు కాననసభలోని ప్రజాప్రతినిధులనుండి నియమించును. కాంగ్రెసు లీగులు కోరికట్లు మంత్రిులైనను ప్రజాప్రతినిధు లేన్నుకొనుట కధికారము లేదు. గవర్నరు ఏ యధికారాధిపానినో ఏ పక్షపాదినిో మంత్రిని నియమించినపుడు మంత్రి ప్రజాభిమతములను తెలుపఁజాలదు. మంత్రిులు రాష్ట్ర ప్రభుత్వము

నందు సభ్యులుగ నుండుగాని కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగ నుండరు. కార్యనిర్వాహకసభ్యులు ఉన్నతాధికారులు. నుండుట్రాలు సామాన్యాధికారులు. వీరికి తోడుగ గవర్నరు ఉపదేశికుల నిర్ణయ నియమింపవచ్చును. ఉపదేశికులు అధికారము భవముగల యూరపియన్లై యుండురు. ఉపదేశికులు సలహా నియోజకత్వముగాని సమర్థకుల నియోజకత్వము. రాష్ట్రప్రభుత్వమునందు కార్యనిర్వాహకసభ్యు లిరువురు మంత్రు లిరువురు ఉపదేశికు లిరువురు కలిసి ఆయుగు రుండవచ్చును. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము అర్హుల కార్యనిర్వాహకసభ్యు లుండవలయునని కోరుచున్నది. ఆయుగునికి పనిలేదని ఖండించుచు నాటు మందిని జేతొకవిధముగ నిర్ణయించుట యధికారుల చతురోపాయముగ నున్నది.

ప్రభుత్వవిధానము

ప్రభుత్వవిధానమునందు సభ్యు లందఱి సంప్రతింపున గోరినను అధికారాయత్తవిషయములందు మంత్రుల ప్రమేయము లేకుండకు ప్రజాయత్తవిషయములందు సభ్యుల ప్రమేయము లేకుండకు గవర్నరు నిర్ణయింపగలడు. ప్రజాయత్త విషయములను గవర్నరు మంత్రులు కలిసి పాలించుచుండురు. కాని, గవర్నరునకుఁ గల నియంత్రణాధికారమును ఉపదేశాధికారమును మంత్రుల బాధ్యతకును స్వాతంత్ర్యమునకును భంగ కరములగు నున్నవి. సంస్కరణగ్రంథమునందు

“మంత్రులు గొప్ప పారపాలు చేసినను సవరించుటకు వీలున్న విషయములను విశాసమున కవశ్యమైన విషయములను సాంఘిక సేవకును స్థానికజ్ఞానమునకు వీలైన విషయములను భారతీయు లభిరుచిని చూపిన విషయములను ప్రజాయత్త కాఖులందు చేర్చవలయును.”

“కాంతిరక్షణముల కవశ్యమైన విషయములను సామాన్యప్రజాజేతుమున కవశ్యమైన భూమి సిస్టు భూమి హక్కు మొదలగువిషయములనుప్రజాయత్తకాఖులందు చేర్చవలయును.” అని సూచింపబడినది. స్వపరిపాలనాంశము గల కాంతిరక్షణము భూమి సిస్టు మొదలగు విషయము లధికారయత్తములై యుండగ, సారవంతమైన బాధ్యతాయతీపాలన మొసంగబడిన దని సంకలించుట దాతలకును ప్రతిగ్రహీతలకును అవమానకరము.

మంత్రుల దళ

ప్రజాయత్త విషయ క్యవహరములను ఆయోచయముగ నున్నది. ప్రజాయత్తము లయిన విషయముల నుపసంఘములు నిర్ణయింపవలయును గాన వాని నిరూపణ మిట్లు నిర్వచయోగము. కాని, నివేదికయందు ప్రచురించిన పట్టికలో 1. స్థానికస్వపరిపాలనము 2. ప్రభుత్వముధ్యుచసాంకేతికవిద్యా శిక్షణము 3. వైద్యము పారిశుధ్యము 4. పరిపత్తి 5. రోడ్లు మారుగు కాలువలు నీటిపారుదల మొదలగు విషయములను చేర్చవలయునని సూచింపబడినది. ప్రజాజేతుమున కవశ్యమైన నిర్బంధాధికారిధానముగాని నీటిపారుదలగాని వైద్య సహాయముగాని మంత్రుల లె పెట్టవలయు మంత్రులదక్ష దుర్గర మగుచున్నది. ప్రజాయత్తకాఖుల క్యయము నిరంతరము మొచ్చుచుండుననియు వర్తమానక్యయంశములను తగ్గించుటకు వీలు లేదనియు మొంపేగు గా రంగీకరించుచున్నారు. రాష్ట్రాధ్యక్షులను నుండి భారత ప్రభుత్వ క్యయమును అధికారాయత్త ప్రభుత్వ క్యయమును కోను జేపించినది. ప్రజాయత్తవిషయముల కుపయోగించును. గవర్నరు కార్యనిర్వాహకసభ్యులు మంత్రులు ఉపదేశికులు కూడి ఆదాయక్యయ పత్రమును సిద్ధము చేయుదురు. మంత్రులు ప్రజాయత్త విషయక్యయములను నిర్ణయింపవచ్చును గాని అధికారాయత్తవిషయముల క్యయమును తగ్గింపగలరు. అధికారాయత్తవిషయముల క్యయమును తగ్గించుటకు మంత్రులకి అధికారము లేదు. ప్రజాయత్త కాఖులందలి యతీరవిషయముల క్యయమును తగ్గించుటయు నసంభవము. సన్నిహితసంబంధము గల యధికారాయత్త కార్యనిర్వాహకులకును ప్రజాయత్త మంత్రులకును క్యయంశమునందు సంబంధము సిద్ధము. సంబంధము స్తంభమున కలిగించును. ఈ స్తంభమునకు నివారించుటకై గ్రంథమునందు కొన్ని యుపాయములు యోచితములై నిరాకరింపబడినవి.

“ప్రతిబంధకము మూలాధారమునందే కలదు. సామాన్యోపాయములకు సాధ్యము గాదు” అని మొంపేగు గారు నిర్ణయించిరి. ఈ భావమునే కాంగ్రెసు-లీగు విధానమున కేల యవ్యయింపరావో తెలియజేయుచున్నది. మంత్రులు తమ ధర్మమును నిర్వహింపబడలచిన విద్యావ్యాపనాధికారములకై ఇది వఱకుఁ గల రాష్ట్రీయంశములమీదఁ గాని భారతప్రభుత్వాజ్ఞాన సారముగఁ గాని క్రొత్త పన్నులను విధింపవలయును.

ప్రజలు పన్నులను చెల్లింపలేక తిండిలేక మాడుచున్నారని ఇంతవరకును వాదించుచున్న మన శత్రుగారు రానుచంద్ర రావుగారు కృష్ణారావుగారు వంటి వాంతులు బాధ్యతాయతీపాలనపు రుచిని క్రొత్త పన్నుల రూపమున ప్రజలకు చూపకలసియుండురు.

ప్రజాయత్తవిషయములకు క్రొత్త పన్నులను నిర్ణయింపగల బాధ్యత మంత్రులకుఁ గలదు గాని కార్యనిర్వాహక సభ్యులకు లేదు. శ్రమంతులే పన్నుల నీయక తప్పించుకొనుట లోకాచారముగ నుండ, నిటుపేదలును మొంపేగు గారు నిర్వచించిన “నిరక్షులక్షణము”ను క్రొత్త పన్నుల నిచ్చెదరా, క్రొత్త పన్నుల నీయగలరా? ద్రవ్యము లేనపుడు విద్యావ్యాపనాధికారములు దుర్లభము లగును. ఒకవేళ ప్రజాప్రతిగ్రహులు కాననభయందు మంత్రుల యుపదేశము ననుసరించి యధికారాయత్తక్యయంశములను తగ్గించి ప్రజాయత్తంశములకు వినియోగించుట కంగీకరించినను గవర్నరు కేంకూరచక్రముయిన ప్రభుత్వమును ప్రయోగించును. ఈ మహాచక్రము కానననిరాకరణమువలె వ్యయంశనిరాకరణమును చేయగలదు. పడేడ్ల కొకసారి నియమింపబడి యుపసంఘము కాననసభల ప్రవర్తనమును పరీక్షించి యధికారమును తగ్గింపవచ్చును. పిల్ల లల్లరి చేసిన నన్నము పెట్ట మని పెద్దలు బెడరించునట్లు మన యధికారబంధువులు మంత్రులను కాననసభలను అధికారోపసంహరణము చేయుదు మని బెడరించుచున్నారు. లోకమునం దే రాజ్యాంగతంత్రమునం దే మహాజాతి పట్ల నిట్టి తంత్ర మవలంబింపబడినదో గ్రంథకర్తలు తెలుపవలసి యుండుదు. పడేడ్ల తరువాత మంత్రుల క్యవహరసామర్థ్యమును పరీక్షించుట కొక యుపసంఘ మేర్పాలు చేయబడును. ఉపసంఘము మంత్రుల సామర్థ్యాసామర్థ్యములను పరీక్షించి రాష్ట్రీయమందు స్వపరిపాలనాధీని శక్తు తోఁచినట్లు మార్చవచ్చును. మంత్రులకును ప్రజలకును పన్నుల విషయమై సంబంధము మంత్రులకును కార్యనిర్వాహక సభ్యులకును రాజ్యాంగసంబంధము, మంత్రులకును గవర్నరునకును ప్రజాయత్తాధికారాయత్తవిషయ సంబంధము, మంత్రులకును కానన సభకును అధికార ప్రాపక ప్రజాప్రాపకసంబంధము. ఈ సంబంధము లెల్ల నిరంతరము కలుగుచుండును. కాననసభకు మంత్రులను తొలగించుటకుఁ గాని వారి జీతములను నిరాకరించుటకుఁగాని బాధ్యతాయతీ పరిపాలనము గలరాజ్యములందువలె సధికారము లేదు గాన స్తంభున మేర్పడుచుండును. స్తంభున విమోచనమునకు గవర్నరుయొక్క నిరంకుశచక్రము శరణ్యము.

“అయి దేడ్ల తరువాత భారత ప్రభుత్వనిర్ణయానుసారముగ మంత్రుల జేతనముల సధికారాయత్త కాఖులండి తగ్గించి ప్రజాయత్తకాఖాధీనము చేయవచ్చును. ఈవిషయమై కాననసభలు తీర్మానములను చేసినపుడు భారతప్రభుత్వము మంత్రుల జేతనములను ప్రజాయత్తకాఖాధీనము చేయవలయును. అప్పుడు కాననసభలకు మంత్రుల జేతనములను నిరాకరించుట కధికారము కలుగును గాన బాధ్యతాయతీ పాలన మేర్పడఁ గలదు.”

మొంపేగు గారియొ సద్భావ సుధికారుల హస్తమునం దే విధమున పరిణమించునదియు కాలము నిర్ణయింపవలసి యున్నది.

కాననసభలు

ప్రతిరాష్ట్రీయమందును ప్రజాప్రతిగ్రహుల సంఖ్య యధికముగనుండునట్టి కాననసభ నిర్ణయింపబడును. ప్రతినిధులును విశాల మైన నియామకాధికారధారమున ప్రత్యక్షనియోగ పద్ధతిని నియోగింపబడుదురు. అవశ్యమైన సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును చేర్చబడును. నియోజకగణము నియోజక ప్రదేశము నియోజకాధికారము ప్రతినిధుల సంఖ్య మొదలగు విషయముల నుపసంఘము నిర్ణయించును గాన ప్రస్తుతిచివారణ నిరుపయోగము. మోర్లి-మింట్ విధాన సమయమునందువలె సంకలితము గాక విశాల మైన ప్రాతినిధ్య సాధనము లేర్పడునను నాశగలదు.

కాని, “నియామకాధికార మాన్యకముగ నతివిశాలము చేయుటవలనఁ గలిగిగోయధిక సంఖ్యల భారము సాధన సంపత్తిని నిరుపయోగము చేయుటకునట్లు చూడవలయును.” అనెడి చేసిన యుపదేశము ఫలమునందు సంకయమును కలిగించుచున్నది. భారతీయుల కన్ని విషయములందును అన్ని సమయములందును ఆంగ్లాధికారుల శిక్షణ మనశ్శ్రమ గాన సధికారుల యమూల్యాభివృద్ధిమునలన లాభమును పొందుటకై కాననసభ యందు అధికారసభ్యు లుండవలయు నని నిర్ణయింపబడినది. ప్రజాయత్త విషయములం దధికారసభ్యులు సమర్థులు లీయ

కుండుట సమంజసమని యుపదేశింపబడినది. అధికారినియు క్త సభ్యులు ప్రభుత్వము కోరినపుడు గాక యితరసమయములం దిట్లునుసారముగ సమర్థుల నీయవచ్చును. కాననసభ క్యక్షణినిసాధ్యత్వని ననధికారులను నియమించుటకు కాంగ్రెసు-లీగులు కోరినవి. కాని, పూర్వమువలెనే గవర్నరధ్యక్షులందు గను అధికారసభ్యు లుపాధ్యక్షులుగను నుండవలయునని గ్రంథము నిర్ణయించుట యధికారుల రక్షణమునకు సాధనముగ నున్నది. వెంటుండుప్రభువర్యు డధ్యక్షకపదవి నేవిధముగ నిర్వహించినదియు మన కనుభవవేద్యము. కాననసభలను విశాలము చేయుచు క్యవహరబంధనలందు మార్పుల నంగీకరింపకుండుట యధికారుల విశ్వాసాభావమునకు నిదర్శనము. కానన సభ్యు లుపప్రశ్నల నడుగుట కంగీకరించినను ప్రశ్నలను నిరాకరించుటకు గవర్నరునకుఁ గల యధికారము నిలిచియుండును. తీర్మానములు పూర్వమువలెనే యుపదేశములుగ గ్రహింపబడుచు కాని, కాంగ్రెసు-లీగులు కోరినట్లు ప్రభుత్వమును నిర్వహింపజాలవు.

కానననిర్మాణము

కానననిర్మాణవిషయమునందు కాననసభలకుఁ గల యధికారము విచిత్రముగ నున్నది. బాధ్యతాయతీపాలనమునందు రుచియే యుండజాలదు. సభ్యులు కాననసభయందు కాననములను ప్రవేశపెట్టవచ్చును. ప్రజాయత్తవిషయములందును ప్రభుత్వతరహితవిషయములందును కాననములను నిర్ణయింపగలరు. సభ్యుడు కాననమును ప్రవేశపెట్టినపుడు కార్యనిర్వాహకసభ్యుడు కానన మంతయుఁ గాని కొంతగాని అధికారాయత్తవిషయములకు సంబంధించిన దని యాక్షేపించినపుడు గవర్నరునకు ప్రభుత్వతరహితమున నిర్ణయాధికారము గలదు. గవర్నరు ప్రభుత్వముతో కాననము ప్రచురింపబడినపుడు నిర్ణయాధికారమును కాననసభ కేంకించి గవర్నరు జనరలు మతియు నడుగవచ్చును. గవర్నరు జనరలు తీర్మానము నంగీకరింపవలయును. గవర్నరు జనరలు మతియును కోరనపుడు గవర్నరు కాననము నుపసంహరణము చేయవచ్చును, సవరణ చేయవచ్చును; లేదా కాననసభాభ్యర్థనము ననుసరించి మహాపసంఘవిమర్శనమునకు పంపవచ్చును. మహాపసంఘ నిర్ణయమును మాన్పు లేక కాననసభ యంగీకరింపవలయును. కార్యనిర్వాహకసభ్యుడు కోరినపుడు సవరణలను చేయవచ్చును. కాననసభ నిరాటంకముగ కాననము నంగీకరింపవలయును. రాష్ట్రపరిపాలనమునందు కలుగఁగల స్వల్ప స్వాతంత్ర్యమును గవర్నరు ప్రభుత్వము గవర్నరు జనరలు ప్రభుత్వము గవర్నరు సవరణ యధికారము మహాపసంఘాధికారము పోగొట్టుచున్నది. ఈక్యవహరక్రమము క్లిష్ట మనియు కాలవాంఛమునకును ప్రతిరోధకతంత్రమునకును కారణముగావచ్చుననియు గ్రంథమం దంగీకరించుచు సధికారాయత్త ప్రభుత్వాధికారరక్షణమునకును ప్రజాయత్తకాఖాధికారియు మహాపకును గత్యంతరము లేదని మొంపేగు గా రానిచ్చుచున్నాడు. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము నాక్షేపించుటయందు మొంపేగు గారి కీ సమాధాన మేల నున్నది. “తెలియజేయుచున్నది. అధికార ప్రపంచమునందు మునిగియున్న పరిపాలనమున కనధికారుల యుపదేశములు విపరీతములుగ తోచుచుండును.

మహాపసంఘము

భారతప్రభుత్వమునందు నిరంకుశశిలుమును మార్పుటకు వీలులేదని సంస్కరణవిధానము నిర్ణయించుచున్నది గాన నిరంకుశాధికారసంరక్షణముకై రాజ్యసభను స్థాపించినను, సారవంతమైన బాధ్యతాయతీపాలనమును స్థాపింపదలచిన రాష్ట్రప్రభుత్వములందు నిరంకుశాధికార సంరక్షణమునకై మహాపసంఘమును(గాండ్ కమిటీ) స్థాపించుట స్వపరిపాలన విధానమునకు ప్రతిఘాత మని చెప్పవచ్చును. మహాపసంఘమునందు 30 మంది సభ్యు లుండిన 14 మంది యధికారులు 7 మంది యధికార నియంత్రులు కలిపి 21 మంది యధికారపక్షాభిమాను లుండురు. అధికారబలము గల మహాపసంఘము రాజ్యాంగాధికారములం దధికారాజ్ఞలను రక్షించుటకు తోడ్పడుచుండును. ప్రజాయత్తంశములందు బాధ్యతాయతీ పరిపాలనమును బంధించుట కిది యొక యపూర్వమైన నిర్మాణము. నివేదిక యపూర్వపరిస్థితుల కపూర్వనిర్మాణము లవశ్యము లని తెలుపుచున్నది. మహాపసంఘమును ద్రువపత్రములను అధికారుల హస్తములందు సకలసర్థములకును సాధనములు కాఁగల వని మన యుపభవము బోధించుచున్నది.

విచ్చేదాధికారము

గవర్నరునకు ప్రభుత్వము మహాపసంఘమును కలుగఁజేసెడి యధికారమునకు తోడుగ విచ్చేదాధికార మొకటి క

[అనుబంధము 4 వ పేజీ తరువాయి]

స్వీకరించబడినది. రాజునకు గాని రాజ్యాధికారికి గాని కా సనసభను విచ్చేదము చేయుట కధికారము బాధ్యతాయిత పాలనము గల రాజ్యాంగములందు మూత్రము గలదు. సకల రాజ్యాంగములందును బాధ్యత గల మంత్రి ప్రాధికారము రాజు సభా విచ్చేదము చేయుట యాచారము. లేక రాజు జేహవరమును బట్టి మంత్రినగమును మార్చవలసివచ్చి నపుడు సభను విచ్చేదము చేయవచ్చును. మనకు బాధ్యతాయిత పాలనము సుప్రసాదము కాకపోయినను మంత్రిల ప్రార్థనల కవకాశము లేకపోయినను విచ్చేదాధికారము మూత్రము ప్రసాదించబడినది. ఈ యేర్పాటు మంత్రిల దుర్బలత్వమునకు ను అధికార సంరక్షణమునకును సాధనము కాగలదు. మనకు బాధ్యతాయిత పాలనము కలిగినపుడు విచ్చేదాధికారమును పొందగలము. బాధ్యతాయిత పాలనము గల రాజ్యాంగము లందు స్వదినమేర్పడినపుడు విచ్చేదాధికారము ప్రజాభిమతి మును సెగించుటకును నిరంకుశ పాలనములం దధికారమర్పణను సెగించుటకును వినియోగపడుచున్నది. బాధ్యత లేని గవర్నరు విచ్చేదాధికారము సెట్లు వినియోగించు నదియు తెలిసియే యున్నది.

పరిశీలన

రాష్ట్రీయస్వపరిపాలనకు అర్హులు లింకేజీతో గట్టె కట్టె. అయితే ఇంకొక సారి రాష్ట్రీయస్వత్వములయొక్క యా కానసభయొక్కయే తోడికల నునరించి మంత్రిల సామర్థ్యమును కానసభల కవకాశములను భారతప్రభుత్వము పెరికించును. పడేండ్ల కొకసారి రాజ్యాంగములను పాల్గొ మెంటు ఉపసభాను పరిశీలించును. కానసభలు మంత్రిలు పరిశీలించు సెగి, అధికారాయిత్రవిషయములు ప్రజా యిత్రము చేయబడును. సెగిపోయిన ప్రజాయిత్రవిషయ ము లధికారాయిత్రము చేయబడును. మోంట్గు గారి విధా నమునందు ముందునకు పోవుటకు బదులు వెనకకు పోవుట కవకాశము తెచ్చున గలవు మోంట్గు గారు మన తత్వలకు మనము బాధ్యులమని తెలుపుచున్నాడు. స్వయము నధికారాయిత్రము చేసి మన తత్వలకు మనల బాధ్యులమ చేయుట యనుచిత మని తెలుపవలసియున్నది. పార్లమెంటు కమిషను సామాన్యముగ రాష్ట్రపాలనవ్యవస్థల నన్నిటిని విమర్శించును గాన నా విమర్శనమువలన నపకృతి కలుగునో యవకృతి కలుగునో నిర్ణయించుట ప్రస్తుతి మసాధ్యము. పడేండ్లకైనను రాష్ట్రీయలందు స్వపరిపాలనము సుప్రసాద మగు నని తెలు చుట వర్తమనియు నవకృత్యమైన పరిస్థితు లేర్పడువలయు స్వపరి పాలనమును స్థాపించుట యప్రమమనియు మోంట్గు గారు తెలిపినాడు. అధికారమును రాజులకు నిరంకుశముగ నుపసభించుచున్న యధికారవర్గ మే యుగమునందైనను స్వరా జ్యమున కనుకూలపరిస్థితు లేర్పడినవని నిర్ణయించు నను విశ్వా సము భారతీయులకు తమ యనుభవమును బట్టి కలుగదు.

సంస్కరణ విధానమునందు బాధ్యతాయిత పాలనము నకు విచిత్రమైన నిర్వచనము గలదు. సంస్కరణప్రచారమును బాధ్యతాయిత పాలనమునకు ప్రతిపదాధమున కల్పించు టకు పూనుకొనెడు గాని భావాధ్యమును నిరూపించుటకు పూనుకొనెడు. బాధ్యతాయిత పాలనమునకు ప్రయోజనము స్వదేశ రాజ్యాంగములందు భారతీయులకు యాజమాన్యము కలుగుట గాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము నం దధికారము లభింపజేయుట ప్రతిబంధకములతో నధికారము కలుగుట గాదు. భారతమంత్రి ప్రకటనమునందు బాధ్యతాయిత పాలన స్థాపనమునకు 1 సకల రాజ్యాంగ కాఖండము నొందన సాహచర్యాభివృద్ధి 2 స్వపరిపాలన సంస్థాపన క్రమవికాసము 3 సామాజిక సుఖమును బాధ్యతాయిత పాలన ప్రయోజనము సాధనము లని నిర్ణయించెను. ఈ ప్రకటననుండి రాష్ట్రీయప్రభుత్వములో నెక కాఖండము మాత్రమే బాధ్యతాయిత పాలనము స్థాపించబడు నని తెలిపి యుండలేదు. 1 సకల రాజ్యాంగము లందును కొంతకు కొంత బాధ్యతాయిత పాలనమును బాధ్యతాయిత పాలనము కాజాలదు. హిందూజాతిప్రభుత్వము నిరంకుశాధికారమగు నుండే రాష్ట్రీయలందు స్వపరిపాలనము గుర్తింను. బాధ్యతాయిత పాలన మెపు డేరీతి సెగించవల కలుగలయునో నిర్ణయించవలసినది అధికారులు గాని ప్రజలుగారు. విషయ నిర్ణయమునందు శిక్షకుల భావములు ప్రమాణములుగాని శిక్షకులభావములు ప్రమాణములు గావు. విజ్ఞాపకముల కొక శతాబ్దమునందీయు లేని యాచారభావము నుండి కలుగుట దుష్కృతము.

బాధ్యతాయిత పాలనమునందు ముఖ్యాధికారము ప్రజా నియంత్రాధీనమునకు దుండును. మోంట్గు విధానమునం దొక మెట్టెక్కిన కొలదిని బాధ్యత యేమియు లేదు. మంత్రి శిక్ష మును బ్రీటిషురాజ్యము కలిగించిన, పార్లమెంటునందు భారతీ యుల కీ శక్తిక్రమము సయితచుంతరించును. సర్వాంగములం దును బాధ్యత కలుగుట బాధ్యత గాని పరిపాలనాధికారము లేని ప్రజాయిత్రవిషయములందు నూత్రము ప్రతిబంధకములతో బాధ్యులను కలిగించుట బాధ్యత గాదు.

“స్థానిక సంస్థాపనలందు సాధ్య మైనంతవఱకు పూర్వ మైన ప్రజానియంత్రణము కలుగవలయును. స్థానిక సంస్థాపనల కు సాధ్య మైనంతవఱకు బాధ్యతాయిత్రణమునుండి యధిక మైన సంరక్షణము కలుగవలయును.”

స్థానిక స్వపరిపాలనము

బాధ్యతాయిత పాలనమును వెంటనే స్థాపించుటకు స్థానిక సంస్థాపనలు తగియున్న వని సంస్కరణవిధానము నిర్ణయించింది. సామ్రాజ్యప్రయోజనములకై భారతరాజ్యాంగ మంత్రి యధికారము భారతవర్గ సంరక్షణమునకై భారతప్రభు త్యాధికారము గాంతరక్షణ భారతీయమునకై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వాధికారము సంరక్షించవలె ననియు కేపింబిన యధికారము ప్రయోజనము చేయవలె ననియు సంస్కరణవిధానము నిర్ణయించుచున్నది. ఈ యధికారము పోను స్వపరిపాలన స్థాపనమునకు కేపింబిన యధికార మత్వపు ను మోంట్గు గారును గ్రహించిరి. ఆ స్వల్పాధికారమును బాధ్యతాయిత పాలన స్థాపన మనకు యిత్రముకల్గును చూపి బంగార మని ప్రమింపజేసినట్లు లుండును. బాధ్యతాయిత పాలనమున కిష్టి భారము స్థానిక సంస్థాపనలని సంస్కరణవిధానము నిరూపించు చున్నది.

“జాతీయస్వపరిపాలనమునకు పూర్వము స్థానిక స్వపరి పాలనము కలుగవలయును.” అని ముప్పదయో తేండ్లకు పూర్వము రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వ తెలిపిన నదాశయ మిప్పటికిని మృతాత్మరమగ నున్నది.

లోకము భారతము మూలనిసాటిల్లు పంచాయతీలు మొదలగు స్థానిక సంస్థాపన లధికారపాతబద్ధములై యున్నవి గాని స్వతంత్రత్వ క్షిణి కలిగియుండలేదు. ఇంతకంటను స్థానిక సంస్థాపనల వికాసమున కధికారాభిమానమే ప్రతిబంధకముగ నున్న దని నవేదిక యంగీకరించుచున్నది. నలువ దేండ్లనుండియు లేని యాచార భావము మోంట్గు గారి సాంత్యనవాన్యముల నిలక కలుగు నని విశ్వసించుట యవిశేషము. స్థానిక సంస్థాపనల సంస్కరించు నధికార మధికారాధి నమునందుండును. అధికారహస్తములందు రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వ కాన నమునకు పట్టిన దుర్బల్యమే మోంట్గు గారి సద్భావమునకు పట్టుట సత్వము. సంస్కరణవిధానమును విమర్శించుచు వచ్చి త్రెమనె గారు తెలిపిన భావము దీనికి నిదర్శనము:

“రిపబ్లికన్ ప్రభుత్వ స్థానిక పరిపాలనవిధానమును నిర్ణయించెను. దానిని పూర్తిగ నపు డనలించియుండినవో కానన సభలకు సభ్యులను నియోగించుటకు సర్వనిధుల సవర్ణులను నియోజకవర్గ మేర్పడియుండెను. స్వపరిపాలనమును స్వల్పముగ నవలంబించుటచేత కలుగవలసినంత యభివృద్ధి కలుగలేదు.”

భారతభండమునం దిప్పుడు మోంట్గు గారు నిర్ణయించి నట్లు తగిన నియోజకవర్గము లేకపోవుటకు కారకులు పాలకులు గాని పాలితులు గారని యధికారవర్గాభిమాని త్రెమనె గారు తెలిపిరి. స్థానిక సంస్థాపనలందు ప్రజలకు శిక్షణము నొసంగవలసిన భారము పాలితరాష్ట్రాధీనమని నివేదిక నిర్ణయించుచున్నది. అధికారవర్గ మి ప్రయోజనము నేదిధ ముగ సభలము చేయునదియు ముందు తెలియలేదు. స్థానిక సంస్థాపన లుదారహామమును దాల్చిన బాధ్యతాయిత పాలనము కలిగిన దనుట యనుచితము.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానము

కాంగ్రెసు-లీగు విధానభండనము.

భారతజాతీయ నాయకులు తమ చిరకాలానుభవము నను సరించి నిర్ణయించినట్టియు బహుజనామోదముగు పడనెట్టి యు, కాంగ్రెసు లీగుల రాజ్యాంగసంస్కరణవిధానము ప్రయోగయోగ్యము గాదు నివేదిక నిర్ణయించినది. నిర్ణయము నకు మూలకారణము కాంగ్రెసు-లీగు విధానమునకును భారత రాజ్యాంగమంత్రి ప్రకటనమునకు సమన్వయము కుదరక పోవుట యని సంస్కరణవిధానము నిరూపించినది. మూల సిద్ధాంతములందు భేదము గల యాభివృద్ధివాదులమును సమన్వయము సంభవము గాదు.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానము సకలజాతులకును సమాజ సత్వములైన జాతీయస్వాతంత్ర్యమును జాతీయ గౌరవమును జాతీయప్రతిపత్తియును భారతజాతికి కలుగుటకై సకలరా జ్యాంగములందును విజ్ఞాపకాధికార దృఢబంధములను శిథిలము చేసి బ్రీటిషుసామ్రాజ్యచ్ఛాపిత మైన స్వపరిపాలనమును స్థాపించగోరుచున్నది. మోంట్గు మన్యుఫర్లరు విధానము స్వ పరిపాలనాదర్శము నంగీకరించుచు విజ్ఞాపకాధికార బంధనమును గోరుచున్నది. మారిసు గారు మొదలగు నధికారవర్గమువారి సహాయమువలన నిర్మిత మైన విధానము వారి శిక్షణములము ననే స్వపరిపాలనము సాధ్యము గావలయు నని నిర్ణయించుట విచిత్రము గాదు. అధికారులు గురుశిష్యవాదమునందు శిష్యులును గురువులు కాగలరని గ్రహించవలసియున్నది. ఉభయ విధానములను విమర్శించునపుడు మన అత్యము విజ్ఞాపకాధికార నివారణ సంక్షణముల మీద నుండవలయును. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము విజ్ఞాపకాధికార నివారణము. మోంట్గు-మన్యుఫర్లరు విధానము సంరక్షణమును చేయుట కేర్పడినది.

కార్యనిర్వాహకసభయందు వాగ్దరు సభ్యులకు పని లేదని సంస్కరణవిధానము నిర్ణయించియు కార్యనిర్వాహక సభ్యులు మంత్రిలు ఉపదేశకులు అని క్లిష్టరూపమున వాగ్దరిని నిరూపించుచున్నది. అధికారసభ్యులు భరితభండపరిస్థితుల నధికారదృష్టితో చూచుట కలవాటు పడుటవలన కార్యనిర్వాహకసభయందు దనదికారులు సభ్యులు నుండవలయు నని నిర్ణయించుట సమాజము గాని యసమాజము గాదు. స్వదేశపరిస్థితులందు భారతీయులకు లేని యనుభవ మధికారుల కుండు ననుట సామాన్యము. చెన్నరాష్ట్రమునందు కార్య నిర్వాహక సభ్యులు కను స్వత్యసంక్షణమునకై నన్నిన కుతంత్రములను గల్గిసంవత్సరము కలిగిన చువోపుద్రుగమును ప్రజలకు తెలిసి యున్నది. అధికారనియంత్రణమును చేయుటకు ప్రభుత్వము నందు కొందఱు నియంత్రణను కొందఱు నియమితులు నుండుట స్తంభనమునకు కారణమైనను కేవల మభ్యుత్సము గాదు. ద్వైరాజ్యాంగపద్ధతి కేవల మభ్యుత్సము. కానసభలయందు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యమును నిరసించుచు ప్రభుత్వమునందు ప్రత్యేకసంఘాలాభమునకై నియామక మువత్స మునుట మిదర్దము. కానసభలయందునలే ప్రభుత్వమునందును ప్రజల కిశ్వాసమునకు పాత్రులైన శ్రేష్టుల ప్రవేశమే స్వపరిపాలనమునకు ప్రయోజనకరము. శ్రేష్టులకు ప్రభుత్వమునందు ప్రవేశము నియోజనమువలననే కలుగగలదు గాని నియామకమువలన కలుగలేదు. గవర్నరులు తమకు ‘దాసోహ’ మనువారిని నియమించెదరు గాని స్వాతంత్ర్యప్రియులు నియమించక పోవచ్చు నని ప్రధ మంగీకరించుచున్నది. మంత్రిల సామర్థ్యమును నిర్ణయించుటకు ప్రజాప్రతినిధులు గల కానసభకు సాధ్యముగాని, అధికారాభిమాని యైన గవర్నరునకు సాధ్యముగాదు. రాజ్యాంగమునం దొక భాగము నధికారాయిత్రము ను మరొక భాగమును ప్రజాయిత్రమును చేయుటద్దేశికంకై ప్రభుత్వమునం దొక భాగమునకు భారతమంత్రికిని మరొక భాగమునకు కానసభకును బాధ్యతను కల్పించెడి పద్ధతి మంచిదని తోచుచున్నది. బాధ్యత నంజటిని గవర్నరు నకేము చేయుటవలన నీ యసందర్భము పోవుచున్నది.

అధికారికములందు కానసభకును కార్యనిర్వాహకాంగమునకును స్తంభన మేర్పడినపుడు ద్వైరాజ్యాంగపద్ధతి యందు వలె స్తంభనోపసంహరణమునకు నూతన సాధనములను కల్పించుట సరుంజనము. నిరంకుశాధికారమును సంపూర్ణముగ నిశ్చించుచు బాధ్యతాయిత పాలనము స్థాపిత మైన దనుట మిథ్యావాదము.

వర్తమానపరిస్థితులందు భారత రాజ్యాంగములలో కార్య నిర్వాహకాంగము ప్రబలముగ నున్నది. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము అధికారాయిత్ర మైన కార్యనిర్వాహకాంగ బలమును కల్పించుటకు కానసభలమును వృద్ధి చేయుట కును తలపెట్టినది స్వపరిపాలనము గల రాజ్యాంగములం దే రాజ్యాంగమునకు విశేషమైన ప్రాబల్యము కలిగినను ప్రజలకు కానసభ సభాభిమతి వియంత్రణాధికారము గలదు. ప్రజలకు కానసభయంత్రణాధికారమున్నపుడు అపహేత్యమైన కార్యనిర్వాహకాధికారము ప్రజాస్వత్వములకు భంగము కలిగింపనేరదు. పరిహేత్య మైన కార్యనిర్వాహకాధికారవాదమోహమును వర్తమానహాసంక్రామము పాపిసినది. భారత రాజ్యాంగమంత్రి భారత ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము నిరంకుశాధికారాధీనమై యున్నపుడు ప్రజాయిత్ర విషయములందు బాధ్యత యసంభవము సంస్కరణ విధానమునందు ప్రజాయిత్రవిషయములలో కానసభలకు కల్పించిన బాధ్యత అప్రత్యక్షము, యధార్థమారు, దుర్బరము. రాజ్యాంగ పరిస్థితిబాధ్యతయే మూలసాధనమని రాజ్యాంగచరిత్రము స్పష్టపరచుచున్నది.

కాంగ్రెసు-లీగు విధానమును భండించుచు, “ప్రజానియంత్రాసనసభయు దూరస్థాధికారులు నియమించిన గవర్నరును కలిసి పరిపాలించుట కేర్పడిన తంత్రము సంరంభమునకు సాధనమై సంరంభమును నిత్యము జేయును.” అనియు “ప్రచంద సంరంభమునకు ఫలముగా ప్రజాస్వాతంత్ర్యవికాసము గాని నిరంకుశాధికార పునరుద్ధరణము గాని సంభవము. అనియు నివేదికయందు తెలుపబడినది. మూర్ఖ ప్రభుత్వములకు కలిగిన దుర్బల్య ద్వైరాజ్యాంగపద్ధతివలన తీవ్రతరముగ రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు కలుగలేదు. కాంగ్రెసు-లీగు విధానము ప్రజాస్వామ్యత్వవికాసమునకై యా పద్ధతితో నున్నది సంస్కరణవిధానము అధికారసంరక్షణమునకై నిర్ణయించబడినది సంత్రము. “జాతీయము ఆదర్శభేదము గల భారతభండనందు సంరంభము సామ్రాజ్యచరిత్రమునం దెవలను సంనివింపనిరీతిని ప్రచండతరముగ నుండును.” ప్రచండతర సంరంభము సుప్రసాద మైనపుడు నిరంకుశత్వముగాని బాధ్యత గాని అధికములు. సత్వరముగ స్వపరిపాలనమును స్థాపించు సంక్షణ్యతలేమి గాన నీయరాగాభ్య మైన తంత్రము నధికారులు విచిత్రతీరిని నిర్మించిరి.

కానసభయందు దామోరత మైన ప్రతిపాదనములు ప్రభుత్వమును బంధించగోరుటలేక గల ప్రజలకారులని నిరంకుశాధికారనియంత్రణ మని ప్రధ మంగీకరించుచున్నది. కాని, బ్రీటిషు రాజ్యాంగమునందు లేని యా పద్ధతి బాధ్యతాధీనమని నిర్ణయించినది. ప్రజాధికార మమోహముగ నెట్లుచున్నది.

యద్ద మారంభ మైన తరువాత నాంగ్ల రాజనీతిజ్ఞులు భారత రాజ్యాంగనిరీక్షణమునందు కరు దృక్పథము మాత్రము దని ప్రకటించి, దృక్పథము పదార్థమునందు మాత్రము భావార్థమునందు మాత్రమే దని సంస్కరణనివేదికయందు దామూలంకము ప్రతిబింబితమైన యవిశ్వాసము వ్యక్తము చేయుచున్నది. విశ్వాసరహితమైన సంస్కరణవిధానము విశ్వాసమును కలిగింపనేరదు. సంస్కరణవిధానము స్వరాజ్యస్థాపనమును నిర్ణయించక పోవుటయే కాక స్వరాజ్య మేదిభవననెంత కాలమునకు కలుగవలయునో నిర్ణయించు నధికారులును కూడ నధికారపక్ష సామల యధీనమే చేసినది. ఈ దుర్మమమునందు భారతీయులు స్వరాజ్యగమనము దుష్టర మని మనచిరకాలానుభవము ప్రబోధించుచున్నది. భారతజాతిని గమ్యిస్తానము చేర్చుటకు తగిన సాధనములు భావములు విధానములు లేని సంస్కరణవిధానము భారతజాతీయాభ్యుదయమానకు ప్రతిబంధకమై ఆత్మగౌరవమునకును ఆత్మవిశ్వాసమునకును ప్రతిఘటమై సమాదరియరొగ్యము గా మున్నది.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Western Front

Marshal Foch's Manoeuvre. Summed up by General Humbert.

LONDON, August 15.—10.55 P. M.
Reuters' correspondent at French headquarters wiring to-day says:—General Humbert received correspondence and summed up Marshal Foch's manoeuvre as follows:—The Fourth British and First French Armies were to attack simultaneously in the general direction of the Amiens-Roye road and at the right moment the Third French Army would intervene pushing in the direction of Roye. When the Germans were menaced with envelopment they would be forced to retreat our general objective being to drive them back between the Amiens and the Oise General Humbert was to be allowed to attack after the Germans were reeling under the blow of General Debeney's and General Rawlinson's armies and would be removing reinforcements into the sector between Montdidier and the Somme. The operation has resulted as Marshal Foch has foreseen. General Humbert attacked at dawn on the 10th the thinly held German line incapable of resistance. The Germans had taken the precaution of evacuating Montdidier and the Aisneville salient. General Humbert finding resistance weaker than he expected pushed on in the direction of Roye and the situation developing rapidly the change in the plan was feasible. It was no longer necessary for General Humbert to advance in the direction of Roye and therefore on the 11th he swung his left round so that the whole line fronted east instead of northeast and began the battle which resulted in the capture of the key points of the Thiescourt salient. On the 12th the enemy received reinforcement and began to offer very obstinate resistance. Further German divisions have been brought into line in the Thiescourt hills which will not surrender without hard fighting.

The Allies' Offensive.

British Line Slightly Advanced. Local Fighting and Patrol Activity.

LONDON, August 15.—2.10 P. M.
A British communique says:—There was severe local fighting last night resulting to our advantage eastward of Rainecourt and our line was advanced slightly in this neighbourhood. A British patrol rushed a post northward of Albert. Between Albert and Alette patrols were active all night and maintained close touch with the enemy. Further progress was made in number of points and prisoners and machineguns taken. We repulsed raiders southeast of Arras and near Merville. The enemy's artillery was active eastward of Robecq and in the Scherpenberg sector. The total number of prisoners taken by the British Fourth Army since the morning of August 8th is now 21,844 and by the French First Army 8,500, totalling 30,344 on the Montdidier-Albert front.

Great Artillery Activity.

LONDON, August 15.—4.0 P. M.
A French communique says:—The night was marked by fairly great artillery activity between the Aves and the Oise.

Six Enemy Aeroplanes Felled.

LONDON, August 15.
The Air Ministry states that in addition to the operations carried out on the 13th we attacked Thionville and destroyed two aeroplanes. Three British machines did not return. We attacked aerodromes and railways on the night of the 13th. All our machines returned. We successfully attacked the sidings and station at Offenbourg and obtained a direct hit on the railway. In heavy fighting we destroyed two aeroplanes and drove down two out of control. All of ours returned. Our night fliers attacked aerodromes, blast furnaces, railway sidings and various other targets. All our machines returned.

More Villages Captured.

LONDON, August 15.—11.45 P. M.
In to-night's communique F. M. Haig says:—Canadians captured Damery and Perpillers. We also advanced southeastward of Prohart taking prisoners in both operations. Our patrols northward of Albert were in contact with the enemy throughout day and there was local fighting at a number of points. Patrols were also active in Vieux-Berquin sector and we made progress southeast of the village taking prisoners. We made successful raid northwestward of Locan inflicting casualties. There was hostile artillery activity on Kemmel-Ypres front.

Railways Bombed.

Referring to aviation F. M. Haig says:—Enemy's activity decreased. We dropped twenty-two tons of bombs on Peronne, Oiselle-At-a-Engel Dump and Bruges Dock. We destroyed twenty-two enemy aeroplanes and drove down six out of control. Fifteen British are missing. Our night flying machines dropped thirty tons with good effect on the Somme bridges, Peronne, Douai and Cambrai railways and brought down one enemy night flying machine in flames. One British is missing.

Attache and Monolith Farms Captured.

LONDON, August 15.
To-night's French communique says:—As a result of local operation we made some progress in wooded Massif between the Matz and the Oise. Northwest of Ribecourt we captured the Attache farm and Monolith farm both of which were being energetically defended. We took some prisoners.

Italian Front

Italians Occupy Position.

LONDON, August 15.
An Italian communique says:—Bersaglieri crossing the Piave occupied the islet southwest of Gravepapaloppi taking thirty-six prisoners.

Palestine Front

Palestine Campaign.

British Raids and Air Activity.

LONDON, August 14.
A Palestine communique says:—On the night of the 12th we made a successful raid at various points on a front of ten miles astride the Jerusalem-Nablus road killing two hundred Turks and taking seventeen officers and 230 other ranks prisoners. Fifteen machineguns were captured. On the morning of the 6th the Royal Air Force and Australian units bombed enemy camps in the vicinity of the Amman railway station and made many effective hits on ground targets. The Imperial Camel Corps co-operating with the Arabs seized Mudawara railway station and killed thirty-five and took 120 prisoners with two guns.

Great Britain

International Food Supply Committee.

Celebration of 4th Anniversary.

LONDON, August 16.
Government gave dinner in London last night in celebration of the fourth anniversary of the establishment of international food supply committee. It was mentioned that the committee had already voted supplies to the value of £1,000,000,000 for allies. Lord Robert Cecil presiding said, that intense strain of nations in partnership could only be met by complete pooling of resources. He expressed his confidence that united efforts would lead to victory but victory was not enough. International system must be rebuilt. Hence vast majority were passionate believers in league of nations which he believed could ultimately be built upon an organisation like food supply committee.

Aga Khan's Book.

Second Edition Printed.

LONDON, August 14.
The demand for Aga Khan's book is such that a second impression has been printed.

The Welfare of India.

Protection of Depressed Castes Urged.

Sir Valentine Chirol's Letter to the "Times."

LONDON, August 14.
Sir Valentine Chirol in a letter to the "Times" doubts if the recommendations of Montagu-Chelmsford Report will effectively secure proposal that pending the development of Responsible Government in the provinces, the Government of India shall remain responsible to parliament alone. In this connection he thinks that the contemplated measure of communal representation for minorities and special interests is quite inadequate. He points out that some of the most important questions for the welfare of India concern the protection of the peasantry and the depressed castes against landlords and moneylenders and subtler forms of oppression are often not so much deliberate as rooted in social and religious traditions. He asks how the Government of India or even Provincial Government can exercise authority resulting in restraint of legislation detrimental to humble but vastly important interests unless the latter are effectively represented and are able to present their case with the same constitutional weight even though most elaborate and complicated machinery is provided. He thinks that too great personal responsibility is thrown on Governor-General-in-Council to expect him to exercise powers of certification if the elected element in the Legislative Assembly and the Council of State unanimously promote legislation detrimental to interests of smaller communities of great agricultural interests which can scarcely hope to obtain elective representation in near future under any conceivable system of franchise. The position is even more difficult for Provincial Governor-in-Council owing to right of provincial council to appeal to the Government of India against Provincial Governors' Certification. The right of appeal seems incompatible with Montagu-Chelmsford scheme which gave the way towards Provincial Autonomy. Moreover the right of appeal is likely to lead to the weakening of Provincial Governors' authority. Sir V. Chirol points out the possibility of the appealing Provincial Council having the support of the elective element in Indian Legislative Council and the Council of State which would put the Government of India in a very invidious position. Sir V. Chirol submits that class legislation is not unknown in more democratic countries than India and need not be regarded as a slur upon the untrained representatives who are about to exercise their powers if reasonable precautions are taken to diminish temptations to which they may be exposed. With goodwill on both sides the difficulties outlined may never prove serious. The only question is whether safeguards recommended in the report will be effective if future Viceroys and Governors do not happen to be men of almost superhuman ability and courage.

The Silver Market

LONDON, August 15.
A Treasury Order fixes the maximum price of silver bullion sold in the United Kingdom at forty-eight and thirteen sixteenths pence per standard ounce. Shanghai exchange is above parity indicating that the Chinese demand is likely to increase. It is believed that some supplies have been secured in San Francisco but not sufficient to meet requirements.

PROBLEM OF EMPIRE GOVERNMENT.

Dominions Represented.

India Left Out.

LONDON, August 15.
The "Times" states that Imperial War Cabinet has decided that each of Dominions will be represented by a permanent Minister in London who will attend periodical meeting of Imperial War Cabinet. Possibly Mr. Kemp will continue to represent Canada and presumably General Smuts will represent South Africa but it would be very unwise. The "Times" says to jump to conclusion that Mr. Hume will desire the post of permanent Minister for commonwealth. The "Times" in an editorial commenting this useful innovation says that

this expedient is not likely to be a final solution to the problem of Empire Government. We imagine that it will still be necessary for the heads of Dominion Government periodically to come to London but permanent Minister will be able to keep in personal touch with events and will act as channels of communication between British war cabinet and their Governments.

Subscriptions for National War Bonds.

Statement by Chancellor of Exchequer.

LONDON, August 15.
The Chancellor of the exchequer to-day issued a statement of subscriptions for National War Bonds which have reached stupendous figure of £1000000000. Hitherto world's record was held by great war loans of 1917 yielding £9,59,000 in actual cash. Most remarkable continues the statement is the fact that this great result has been achieved by regular continuous week by week investment. Consequently we have avoided dislocation of money market and upheaval of credit which after a great loan renders it impossible for Government to issue another loan for many months. Consequently success of national war bonds is an unique achievement. There is no doubt that excellent results attained will serve as stimulus to fresh endeavour. We need twentyfive million sterling weekly and reply for it on patriotism and sense of duty of our people. We know now that financial effort of the country will not only be sustained but surpassed and that we shall be able to finance the war through to victory.

Demonstrations in Ireland.

LONDON, August 16.
It had been announced that Nationalist and Sinn Fein demonstrations would be held simultaneously. In Omagh yesterday Mr. Dillon arrived replied to addresses of welcome then headed a procession to Nationalist meeting place where he found two hundred troops drawn up. Mr. Dillon told people to disperse as he did not wish to expose them to violence from forces of Crown.

Russia

Czecho-Slovaks' Position.

LONDON, August 15.
A telegram to the "Times" from Vladivostok says the Czecho-Slovaks are in a dangerous position and are liable to be cut off altogether unless speedily aided.

Canadian Contingent Commander.

LONDON, August 15.
OTTAWA.—Brigadier-General Elmley of the Royal Canadian Dragoons has been appointed Commander of the Canadian contingent of the Allies Expeditionary force in Siberia.

Central Powers

Lichnowski Condemned.

LONDON, August 15.
AMSTERDAM.—An official telegram from Berlin says:—The Kaiser has approved the condemnation by the Prussian Upper House of Prince Lichnowski who is therefore deprived of his membership.

Von Capelle's Successor.

LONDON, August 14.
AMSTERDAM.—The "Weser Zeitung" states authoritatively that Vice-Admiral Von Behne is succeeding Admiral Von Capelle as Minister of Marine.

Headquarter Conference.

Its Composition and Business.

LONDON, August 14.
The meeting at the German headquarters includes the Kaiser, Emperor Karl, the Bulgarian Crown Prince, Members of the Polish Regency Council and leading German Ministers and Army leaders. It is expected that the Polish question will be settled, also the question regarding Austrian and Bulgarian co-operation on the Western front.

Emperor Karl's Visit.

German Press Comment.

Commenting on Emperor Karl's visit to main headquarters "Vorwärts" dwells on the utility of the deliberations aimed at the solution of the Eastern problems unless an overwhelming German victory in the West can be obtained, in which connection the journal expresses doubt. The paper utters a warning against manufacturing kingdoms and states which might react against their creators and declares that the miserable Brest-Litovsk peace is not worth the bones of a single German soldier.

Canada

Canada's Wheat Crop.

LONDON, August 15.
OTTAWA.—There are indications of improved prospects for the Dominion's wheat crop which is now likely to approximate to last year's.

America

U. S. A. Man Power Bill.

Extensive Programme.

LONDON, August 16.
WASHINGTON.—Reporting to senate on the Man Power Bill extending draft ages to between 18 and 25 Mr. Chamberlain chairman of the Military Committee quoted General March chief of the staff saying that it was United States duty to send to France enough men to win war on the west front. The committee's report reveals that war programme provided for eighty divisions or over three million men being in France next June with eighteen divisions more in training.

LONDON, August 16.
LATER.—WASHINGTON.—Mr. Baker told senate military committee that President Wilson policy called for concentration of American forces on the western front including Italy. Theory of fighting in future was that they must force an issue and win on western front.

Mr. Chamberlain the chairman of the Senate Committee referring to President Wilson's policy said:—We decline to be diverted from policy that military programme be centred in France. General March said:—We can win war how long it will take will depend exactly on what we do. If we put a small force over there we are playing Germany's game. I believe with an American army of four millions in France under our Commander-in-Chief we can go through German line wherever we please.

Mexican Oil Decrees. Allied Diplomatic Representations.

LONDON, August 16.
WASHINGTON.—Great Britain and United States have joined in diplomatic representations to Mexico against oil decrees which they contend are practically confiscation. Meanwhile American and British oil companies have united in agreement to refuse to meet terms of decrees. It is understood that allies need this year 430 million barrels of crude oil of which United States produce about 315 millions. Mexican fields can supply 130 million. Under newest decree Mexico attempts to make oil nationally owned. Mexican petroleum would then become contraband unsaleable by a neutral Government to a belligerent under international law.

WESTERN FRONT Air Raid on Paris District. Several Bombs Dropped.

LONDON, August 14.
PARIS.—An air raid alarm was given at 11.52 last night. Enemy aeroplanes were furiously cannonaded but they succeeded in dropping several bombs on Paris District. There was a number of casualties and some damage was done. All-clear signal was given at 12.36 a. m.

Changes in German High Command.

LONDON, August 16.
Reuter's correspondent at French headquarters wiring yesterday says:—In German high command sacrifices are apparently being made to German public opinion. Von Mudra who opposed Gouraud in Champagne has apparently been replaced by the Saxon Von Carlowitz while Von Boehn has been appointed chief of new army group including Ruters Eighteenth Army and Marwitz's Second Army holding both banks of the Somme and the region of Lassigny and Thiepval. Hills-Boehn is credited with having snatched German army from disaster after Mangin's attack on July 13th. It is noted (?) to accept responsibility for failures like Malmaison battle last October and retreat from Marne this year, his immediate business is to take the discredit of next unpleasant episode between the Somme and the Oise which German high command expects at no distant date.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

Mr. Asaf Ali Case. Defence Witness Examined.

DELHI, August 15.
The Crown prosecution of Mr. Asaf Ali, Barrister-at-Law, and Pundit Neikram Sharma under the Defence of India (Consolidation) Rules 1915 for alleged contravention of Chief Commissioner's direction restraining them from addressing public meetings in the Delhi Province until further orders, came on for hearing in the Additional District Magistrate's Court to-day. Mr. Davar represented defence and the Public Prosecutor appeared for the Crown. The remaining prosecution witness was cross examined. Defence evidence was then adduced. Miss Lenora, Superintendent, Hindu Girls' High School, and a vice President of Home Rule League, Delhi Branch was examined first. She said special precautions were taken to see none but members of the Home Rule League gained admittance to the meeting of the 16th June. The meeting in question was one over which she presided. The Home Rule League guard was so particular about scrutinising cards of members that they stopped Mrs. Berant at the gate because she had mislaid her card, but she was let in being well-known as vice President. In answer to a lengthy cross examination she explained what she meant by meeting and how bye-laws entitled the League to accept or reject applications for membership or remove any member from the roll. She further stated that the League was in the habit of holding public as well as private meetings. Private meetings used to be held at the reading room of the League, but this time the roll of the members having made it impossible to hold a members private meeting at the League rooms they had to borrow Dharmabala.

Pundit Shiv Narain Haskar, son of Pundit Ram Sarup, C. I. E., a Bangali and artist photographer, and Brijmohan Lal, Trustee and Manager of Dharmabala gave evidence to the effect that the meeting was a private one. Mr. Davar then closed evidence for defence and arguments will take place to-morrow.

Deaths by Wild Animals.

SIMLA, August 16.
Returns for the last year to-day published show that close upon twenty four thousand persons in India were killed by snakes last year and over two thousand by wild animals. Tigers caused a thousand deaths, leopards three hundred-3, wolves and bears two hundred and eighty and elephants and hyenas eighty. Government rewards were paid in the course of the year for the destruction of 74,000 snakes, 1,200 tigers, 6,000 leopards, 2,000 bears and 2,000 wolves.

An earthquake of considerable severity at its origin about 2,500 miles away was recorded on Simla seismograph at seventeen hours fiftyseven minutes yesterday afternoon.

Calcutta

River Surveyors Struck Work.

CALCUTTA, August 16.
River surveyors of Port Commissioners of Calcutta have in a body struck work on the question of increase of their maximum pay. River surveyors are appointed locally starting on rather small pay while in their apprenticeship. They formally used to rise to a salary of Rs. 700, but on previous representation their maximum pay was lately raised to Rs. 800. Not content with this the men demand their maximum salary to be raised to Rs. 1,000. Their request having been refused river surveyors have in a body struck work except one man who is on deputations with the Government and some who are on leave. The Port Commissioners look upon the attitude of the men with calm resoluteness and express their surprise that these men, most of whom were taken from the country and trained carefully to their work and started on very small pay with good prospects of rising to not inconsiderable sum of Rs. 800 should have gone on strike in these times when they should have staunchly and loyally stuck to their work. By many this attitude of the men is considered to amount to dereliction of duty. It is understood that the Port Commissioners intend to try some trained men from Sibpur Engineering College.

Moderate's Decession. Not to Attend Special Congress.

CALCUTTA, August 16.
A conference of moderate leaders from different provinces presided over by Sir Narayan Chandravarkar has resolved that moderates should abstain from attending the special sessions of the Congress and hold All India Conference at a later date.

United Provinces

Students & Revolutionary Propaganda. Church Mission School Headmaster's Explains.

LUCKNOW, August 16.
With regard to the Sessions Judge's strictures on the Lucknow Church Mission School in the course of his judgment in a political murder trial regarding revolutionary propaganda in schools the Headmaster of Lucknow Church Mission School explains the difficulties in the way of taking effective steps to prevent revolutionary politics in schools. The Headmaster says in reference to his own school:—Students whose guardians live in the city are required to sign admission forms in the presence of the Headmaster. Those however who live out of the city cannot obviously be got to do this. Admission forms are in such cases sent to them by post. When forms come back signed it is not possible to find out if signature has been forced unless some extraordinary circumstance arises to doubt the entries in the form and leads the Headmaster to institute enquiries on the subject. Let me add that in Shankar Lai's case there was no such circumstances. The Headmaster also says that postal letter addressed to boys cannot under ordinary circumstances be opened and scrutinized by the Headmaster to prevent students from being turned into badmashes of the kind mentioned in judgment.

Bombay

Recent Allied Victory. Special Rejoicing in Bombay.

BOMBAY, August 16.
It has been decided that Saturday, the 17th will be observed as the day of celebration of the recent victory of the Allies and occasion of special rejoicing. Flags will be flown from all Government offices in Bombay. Business houses are asked to co-operate by displaying flags wherever possible. It has also been suggested to make it a bumper day for war loan subscriptions and holding of thanksgiving services in churches of all denominations.

All India Muslim League. Special Session on 31st.

BOMBAY, August 15.
The sittings of the special session of the All India Muslim League will be held in Bombay on the 31 August and 1st September and not on the 20th and 31st August as reported previously.

Burma

Burma and Reform Proposals. Congress Committees Public Meeting.

RANGOON, August 16.
At a well attend public meeting held at Karen Hall this evening under the auspices of the Burma Provincial Congress Committee, Dr. J. P. Mehta presiding, the following resolutions were unanimously passed:—That this meeting of the citizens of Rangoon after full consideration of the reform proposals of Lord Chelmsford and Mr. Montagu, as embodied in their joint report while appreciating their good intentions for the welfare of the people of India, declares its firm belief that if India is to be a self-governing unit of the British Empire, the Government of India must be made responsible to the people of India immediately in all the matters except those connected with Army, Navy and Foreign relations. (2) That this meeting holds that provincial governments should be responsible to their respective legislatures subject to limitations mentioned in the first resolution and as wide a franchise as possible established, and Burma should participate equally with major Indian provinces in the scheme of provincial autonomy framed on the above lines and (3) that this meeting authorizes the president to communicate the above resolutions to the Lieutenant-Governor, Burma, His Excellency the Viceroy and the

Secretary of State for India, to the All-India Congress Committee and the All-India Muslim League. The chairman in the course of his speech referred to certain passages in the Lieutenant-Governor's durbar speech of Wednesday dealing with extremists in India, remarking His Honour's observations regarding extremists in India were uncalled for and most of what was stated had no application to real state of things in India.

Buddhist Association.

The Young Men's Buddhist Association has not yet made public its views on the Reform scheme for Burma.

Lt. Governors' Conference.

The Lieutenant Governor tomorrow holds a conference with a number of leading Burmans on the subject of the reform scheme to be devised for Burma. A memorial prepared by three of the delegates of the Burmese Merchants Association and representatives of Co-operative societies who interviewed Mr. Montagu and the Viceroy has been presented to the Local Government. They repeat the demand for separation but anticipating its rejection ask for increased representation of Burma in the Imperial Council. Three members not being enough they ask for five. They suggest the enlargement of provincial Council to 51 members of whom 34 should be elected and 17 nominated, 10 of the 17 nominated to be officials and 7 non-officials. Their scheme of elected members includes various communal representatives and commercial bodies and they make a general proviso that the Burmese being a non-political people the franchise must for the present be based on constitutional and communal electorates. They also ask that the report of Sir Harcourt Butler's committee which decided against the introduction of elective system for legislative council be considered obsolete. They adopt the reform suggestions on the public services as applicable to Burma and ask that they be extended to Burma when brought into effect in India.

Latest Telegrams.

LONDON, August 16.—1.20 P. M.
A British communique says: We advanced our line slightly during the night northeastward of Morlaucourt and repulsed an attack on a post in this vicinity after sharp fighting. Local fighting occurred in the northeastern outskirts of Thiepval wood and our patrols there crossed to the left bank of Ancre. Further north we pressed between Beaumont-Sur-Ancre and Puisieuxsumont. There was increased hostile artillery fire southward of the Somme and between the Labasse canal and Ypres.

LONDON, August 14.
PEKING.—Chinese Government for convenience of international trade and to pave way to adoption of a gold standard, has decided to issue gold notes through banks nominated by currency bureau. The Government is negotiating with Japanese bankers for loan of twenty million yen in connection with this.

ఒరియంటల్ గవర్న
మెంటు సెక్యూరిటీ

భీమాకంపెనీ లిమిటెడ్
సం॥ 1874 ఫ్లాపిలము. పాడ్డాఫీను, బొంబాయి.

మా సొమ్మును గవర్న మెంటు
సెక్యూరిటీలో దాచుకొందుము.

తక్కిన వారందరును అటులనే
చేయవలయు నని హెచ్చరించు

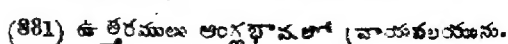
చున్నారము. ఇంతకంటె సురక్షిత
మగు పద్ధతి వేరొండు లేదు. (672)

మంచివడి దొర కును.

యుద్ధపత్రములను
కొనుడు.

Apply to:—
W. St. John church,
Branch Secretary.
Oriental Assurance Buildings,
Post Box No. 8, Madras.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు

క రో లా.

వాసనలేదు, ఏరుచిలేదు, ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు, భేదాలు గావు, దినము కాలగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యెలాగున గర్భ శోధన గావించును.

శీ పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జరు గా రి

లీవరు టానిక్.

వైత్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల కాష్టికి, అజీర్తికి, చెడిన కారజమువలన గలుగు బాధలకును, అలవరింపును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది.

సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స శోధ లి త ము శాశ్వతము.

ఈ సాల్ఫ్యూరస్ డై పెప్టె 1-కి రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd

Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

దర్శియు. జి. సిల్వ్ అండుకో. (లిమిటెడ్)

మందులవ్యాపారులు, మౌంటు రోడ్డు, మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవ త్రిక పేరును దాహరించ గోరెదము

368

విప్రుడే సహితియైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవర్ణిల్లా

అపరీక్షితు రక్తమువలన జనించు జాడ్యములకు (రిటమువంటి మందు. పురుగులను, పచ్చలను, గండమాలలను పుండ్లను, ప్రాత సుప్తలను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి క క్తి వంతమైన ర క్తశుభ్రకారిణి

వనోపధి సారసవర్ణిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, హాజమైనను వర్షవచ్చిన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును, శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టిరక్తమును బుభ్రవచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల 4 పండుటకు 4 టేబుల్ స్పూన్లతో అమృతము.

పొత్తైటరు.— పి. డి. సావంత్,

144. ఫనసవాడి, నెం2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,
Faneawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కు డిపో,

మాంటురోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము అన్నియు వ్యాప్తియైన వెలకు దొరుకును. క్యాటలాగు ఉచితము.

డాక్టరు. ఆచంట-అక్షీపతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (948) పేనేజరు.

అమృతంజనము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

అంద్రోద్వమము.

మొదటి యె దాంధ్ర మహాజననభలయందలి సన్నాన సంఘాభ్యుదయ, సభాభ్యుదయ, యువశాస్త్రములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. వెల రూ. 1-8-0. పోస్టేజీతము.

ఆంధ్ర చ్రికా కార్యాలయము, 7, తిరువెట్టిపేటి, మదరాసు.

మో న పో కు డు

తుప్పుపట్టినీయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మానపోకుడు. అట్లు తుప్పుపట్టకుండ చేయునది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డెవ్ అండు కంపెనీవారి “లిటు మాస్టిక్ సాల్వూషన్.”

Wailes Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని పం తెనలకు కప్పలకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల మంచిది. దీనిని సాధారణముగా నైలువే కంపెనీలును ముగిసిపలువారు పచ్చికు పర్చువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను పొందుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

సోల్ ఏంజల్లు:—ది సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్సు, లిమిటెడ్.

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు పర్చు.

తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,

389 మదరాసు

పై సాల్వూషన్ గోరునప్పుడు ఈవ త్రిక పేరుకూడ మదాహరించ గోరుచున్నాము.

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు

నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన “ఇంద్రజాల మహేంద్రశాలము” ఈ ఆశూర్య గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాణ ప్రవేశవిద్య, వాయుషగ మనోవేగము, హస్తలాభము, ఇంట్లో ఇంద్రజాలము, క్రియా-సాధనము, సంక్రమణము, భూరైద్యము, యంత్రములు, ఆమెలికావారి పట్టక, తమాసాము. విచిత్ర విశోడవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక సునుభ్యుని హయాచేయట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, తేజముతో, సమాధి యగుట, సునుభ్యుని చంపి చిరిగి బ్రతికించుట, రహస్యశక్తి తలకాయంతో మాటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టుకొని చూడమండా కన్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిపయన గజవయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విశిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివి నీవు అత్యద్భుతముగా మేటికే చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. డబ్బు సంపాదించుట కిది నులభ మైన మార్గము. నెలకు నందలకొలది ద్రవ్యము ఆర్జించుకొనగలరు. ఈ నెల ఆఖరులోగా కొనుదాకి మూలమే యీ గ్రంథమును రు. 4 ల కివ్వవచ్చును. ఇతరులకు రు. 15 లు. వలయువారు వెంటనే తమ దరఖాస్తుతో కూడా అద్యుష్టగా 1 రూపాయను మాత్రము ముద్రాపత్ర ద్వారా యీ క్రింది చిటానుమనకు పంపించివో ఆ పంపిణీయైన గ్రంథమును మిగిలి రు. 3 లకు వి. సి. క పంపవచ్చును. (894-984)

పి. ఆర్. బాబర్డన్ వారు, బంగోళా (గుంటూరు జిల్లా)

మాంటేగ్యు సంస్కరణములు.

మాంటేగ్యుగారు ప్రకటించిన సంస్కరణముల గ్రంథము ఆంధ్ర భాషలో మొదటి ముద్రా ముచ్చుచి. గ్రంథము చక నడచుచున్నపున వెలువడ గలదు. భారత రాజ్యాంగ భావమున కీ గ్రంథము కల్పితపువలె నున్నది. ప్రతి. యాంధ్రుడును చదువతగిన గ్రంథము. డిమిట్టా ఆక్ట్ ప్రాసైజునందు 800 పుటలకు మించి యుండును. దీనివెల చక రూపాయ నాలుగణాలు మాత్రమే. వలయువారు వెంటనేదరఖాస్తులు విజ్ఞప్తు చేయించుకొనవలెను.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7, తిరువెట్టిపేటి, మదరాసు.

HYDERI DISPENSARY.

హైదరి యూనాని సిద్ధాపధములు

డాక్టరు హైదరుహుసేన్

1262

నెం 30, తిరువెట్టిపేటి, గుజలి, మదరాసు.

జేతమంతట సౌఖ్యపరిచినటువంటి ప్రసిద్ధమైన ఔషధములు. సవాలు, రాజులవల్ల ఆదరించబడి, మెడల్లు, రుమాలు, గుర్రములు, బండ్లు యితరబహుమతులను యిచ్చియున్నాడు. మాకాటలాగువల్ల విశేషము కాగలదు. సకలవ్యాధులకును మాకర్త మందుచిక్కగలదు. కొన్ని మూత్రమే ప్రచురించితిమి.

1. కల్పిసు హైదరి:—భాతుపుష్టి కలిగించి, వీర్య వృద్ధియున్నా సదుము వీవు సుప్తము పోగొట్టి భావకత్తైరిచ్చు చూర్ణము 16 పూటలవంతు డబ్బి 1-కి రు. 1-8-0
2. లినమెంటు హైదరి:—వైపునలెల, చిన్న పచ్చు తెలివితేమిచేతన, అతికారకముచేతన, కలిగెడు అంగ దోషములను బలహీనతను పోగొట్టి నరములకు బలము నిచ్చి గట్టిపరచును. 1/2 అవున్సు సీసా 1-కి రు. 1-0-0.
3. హైదరిమిక్ ష్యు:—ఇది నీరుచుడుకు, తెలుపు మొదలగు శరీరాగములకు నేనించిన 8 గంటలలో గుణమిచ్చి బాడ్యము పూర్తి. ఉపశమించును. మరల యెప్పుడును రాదు. 2 అవున్సుల సీసా 1-కి రు. 2-0-0.
4. హైదరి ఆయల్:—లోపలికి పుచ్చుకొనుటకు మూలికలతో దించబడినది. ఒకవారములో వాయువు, అన్ని విధ పుండ్లు, కొరుకుడు స్వస్థమగును. తెల్లకల్లుపప్పులు, భగంధములు మొదలగునవి 8 వారములలో నివర్తియగును. నాలుగవున్సుల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0
5. హైదరి డియూబెటీస్:—ఇది బహు మూత్రాంతగత మధుమేహ సంహారి. నేనించిన 3 దినములలో మూత్రమునకు వచ్చుతీపున్న నీళ్ళతోపమము నిలుపును. 21 దినములు నేనించినచాలును. 12 మూత్రాలకు సీసా 1-కి రు. 1